

Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

ΟΜΑΔΑ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ
ΛΑΜΠΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ
ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΥ ΙΩΑΝΝΑ
ΒΑΡΒΟΥΛΕΤΟΣ ΠΕΤΡΟΣ

ΠΑΤΡΑ 1996

ΑΡΙΘΜΟΣ
ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

2228

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Περί κώδικα Δημοσίου Λογιστικού 11-12

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

- 1. Αρμοδιότητες του Υπουργού των Οικονομικών 13
- 2. Νομοθετήματα του Δημοσίου Λογιστικού 13
- 3. Οικονομικό Έτος 14

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Ο Προϋπολογισμός του Κράτους

- Έννοια και περιεχόμενο του προϋπολογισμού 15
- Δημόσιες επενδύσεις 16
- Υποβολή προϋπολογισμού στη Βουλή 16
- Διοίκηση εσόδων και εξόδων 16-17

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

- Η εκτέλεση του Προϋπολογισμού 18
- Όργανα και τίτλοι είσπραξης 18
- Τα αποδεικτικά είσπραξης 19
- Τα έξοδα 20
- Η παράταση εκτέλεσης προϋπολογισμού 20
- Ειδικότητα πιστώσεων 20-21
- Εγγραφή πιστώσεων κατά τη διάρκεια της εκτελέσεως του προϋπολογισμού 21-22
- Αναπληρωματικές πιστώσεις - Αποθεματικό 22-23
- Όρια διαθέσεων πιστώσεων 24
- Διαθέσεων πιστώσεων από τους Υπουργούς (κύριοι διατάκτες) 24-25
- Διάθεση των πιστώσεων από δευτερεύοντες διάτακτες 25

- Παρακολούθηση ανάληψης υποχρεώσεων	25-26
- Αναγνώριση και εκκαθάριση εξόδων	26-27
- Εντολή πληρωμής εξόδων	27-29

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ**Απολογισμός - Ισολογισμός**

- Έννοια Απολογισμού	30
- Κατάρτιση Απολογισμού	30
- Περιεχόμενο Απολογισμού	30-31
- Έννοια Ισολογισμού	31
- Κατάρτιση Ισολογισμού	31
- Περιεχόμενο Ισολογισμού	31-32
- Μηνιαία αποτελέσματα διαχειρίσεως	32

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ**Λογαριασμοί δημόσιας διαχείρισης**

- Σύσταση και διάκριση λογαριασμών	33
- Κίνηση λογαριασμών από την τράπεζα	33
- Συμψηφιστικές εγγραφές	33-34
- Πάγιες προκαταβολές - Σύσταση	34-35
- Διαχείριση των πάγιων προκαταβολών	35-37
- Τακτοποιητικές πληρωμές	37-38

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ**Δημόσιο χρέος και εγγυήσεις δημοσίου**

- Δάνεια	39
----------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ**Δημόσια Ταμεία**

- Αρμοδιότητα Δημοσίων Ταμείων	40
--------------------------------	----

Τράπεζα της Ελλάδος

- Συγκέντρωση Εισπράξεων - Πληρωμές	40
- Λογιστικό σύστημα των Δημοσίων Ταμείων	41

- Υποβολή στοιχείων από τα Δημόσια Ταμεία	41
- Ευθύνη των Διευθυντών των Δημοσίων ταμείων και οργάνων εισπράξεων	41-42
- Ειδικοί Ταμίες	42

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ**Δημόσιοι υπόλογοι**

- Έννοια και εποπτεία δημοσίων υπολόγων	43
- Ασυμβίβαστα δημοσίων υπολόγων	43-44
- Βιβλία δημοσίων υπολόγων	44
- Ελλείμματα και ευθύνες δημόσιων υπολόγων	44-46
- Ετήσιο κλείσιμο βιβλίων υπολόγων γενικά	46-47
- Ετήσια λογοδοσία δημοσίων υπολόγων	47

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ**Συμφωνίες για λογαριασμό του Δημοσίου**

- Προϋποθέσεις συνάψεις συμβάσεων	48
- Τύπος συμβάσεων	48
- Εκπροσώπηση Δημοσίου	48

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ**Παραγραφές - κατασχέσεις - εκχωρήσεις**

- Παραγραφή αξιώσεων του Δημοσίου	50-51
- Αναστολή Παραγραφής	51-52
- Διακοπή παραγραφής	52-53
- Συνέπεια παραγραφής αξιώσεων του Δημοσίου	53
- Παραγραφή αξιώσεων κατά του Δημοσίου	53-54
- Παραγραφή με ειδικό νόμο	57
- Έναρξη παραγραφής	57
- Αναστολή παραγραφής	57
- Διακοπή παραγραφής	57-58

- Συνέπειες παραγραφής αξιώσεων κατά του Δημοσίου	58
- Κατάσχεση στα χέρια του Δημοσίου και εκχώρηση	58-59
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ	
Τελικές και εμεταβατικές διατάξεις	60-63

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'**

- Έγκριση του προϋπολογισμού	64-65
- Σύσταση Υπηρεσιών Εντελλομένων εξόδων παρά ν.π.δ.δ.	65-66
- Ταμιακή διαχείριση ν.π.δ.δ.	66-67
- Έλεγχος για τις δαπάνες ν.π.δ.δ.	67

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

- Προσωρινά χρηματικά εντάλματα	68-69
- Απόφαση Υπουργού Οικονομικών	70-81

Λογιστικό των Ν.Π.Δ.Δ.

- Γενικές Διατάξεις	81-82
- Οικονομικό Έτος	82
- Τύπος και δικαιολογητικά απολογισμών ΟΤΑ	82-86

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

- Προπληρωμές	87-90
---------------	-------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

- Πληρωμή εξόδων - Εξόφληση τίτλων πληρωμής	91-92
- Εξόφληση απ' αυτούς που δε μπορούν να υπογράψουν ανεξόφλητα εντάλματα	92-93
- Αντικατάσταση αποδεικτικών εισπράξεων και τίτλων πληρωμής που χαθεί	93

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'**Ταμιακή και Λογιστική Υπηρεσία Πάγιες****Προκαταβολές**

- Λογαριασμοί και λογιστικό σύστημα	94-95
- Σύσταση παγίων προκαταβολών	95-96
- Διαχείριση των παγίων προκαταβολών	97
- Καταλογισμοί	97-98
- Βιβλία διαχείρισης πάγιας προκαταβολής	98
- Υποχρεώσεις διαχειριστών πάγιας προκαταβολής	98-99

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'**Απολογισμός, Ισολογισμός και Έλεγχος αυτών**

- Κατάρτιση Απολογισμού και Ισολογισμού	100-102
- Έλεγχος απολογισμού και Ισολογισμού	102

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'**Υπόλογοι Ν.Π.Δ.Δ. - Ευθύνες - Καταλογισμοί**

- Έννοια και εποπτεία υπολόγων	103
- Ασυμβίβαστα υπόλογων Ν.Π.Δ.Δ.	103
- Έλεγχος ταμειακού υπολοίπου	103-104
- Ελλείμματα Γενικά	104-105
- Απώλεια ή φθορά τίτλων απαιτήσεων	105-106
- Ασφάλεια χρημάτων, Ενσήμων κ.τ.λ.	106
- Ευθύνες οργάνων Ν.Π.Δ.Δ.	106
- Αστική ευθύνη οργάνων και υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ.	106-107

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η'**Συμβάσεις για λογαριασμό Ν.Π.Δ.Δ.**

- Προϋποθέσεις για τη σύναψη συμβάσεων	108
- Τύπος Συμβάσεων	108
- Συνομολόγηση Συμβάσεων	108

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ'Παραγραφές - Κατασχέσεις - Εκχωρήσεις

- Παραγραφή αξιώσεων των Ν.Π.Δ.Δ.	109-110
- Αναστολή παραγραφής	110
- Διακοπή παραγραφής	111
- Συνέπειες παραγραφής αξιώσεων του Ν.Π.Δ.Δ.	112
- Παραγραφή αξιώσεων κατά του Ν.Π.Δ.Δ.	112-113
- Έναρξη παραγραφής	113
- Αναστολή παραγραφής	113
- Διακοπή παραγραφής	113-114
- Συνέπειες της παραγραφής αξιώσεων κατά του Ν.Π.Δ.Δ.	114
- Κατάσχεση στα χέρια του Ν.Π. και εκχώρηση	114

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι'

- Τελικές και μεταβατικές διατάξεις	115-116
- Επέκταση εφαρμογής	116
- Γνωμοδοτική Επιτροπή Λογιστικού των Ν.Π.Δ.Δ.	117-119

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ**ΠΡΟΕΔΡΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 470/1975 (ΦΕΚ 148Α)**

“Περί των περιπτώσεων και ευθυνών των υπολόγων των Νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) εξ ενταλμάτων προπληρωμής”

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

- Υποχρεώσεις και ευθύνες υπολόγων από εντάλματα προπληρωμής	120-123
--	---------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

- Τρόπος τακτοποίησης των ενταλμάτων προπληρωμής	121-125
--	---------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' 126-129

- Συνέπειες μη εμπρόθεσμης απόδοσης λογαριασμού στα εντάλματα προπληρωμής

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'**Περιορισμοί στην έκδοση ενταλμάτων προπληρωμής**

- Μεταβίβαση ποσών σε άλλους υπόλογους 130-131

Π.Δ. 323/89 Περί Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα Ψήφιση πιστώσεων

- Μεταφορά πιστώσεων για την εκτέλεση έργου - αποθεματικό 131-132
- Περιεχόμενο προϋπολογισμού Οικονομικό Έτος και παράταση 132-136
- Οικονομικό έτος 136
- Έσοδα 136
- Δαπάνες 136-139
- Κατάρτιση και ψήφιση Προϋπολογισμού 139-140
- Έλεγχος Προϋπολογισμού 140-141
- Απολογισμός δημων 142-143
- Απολογισμός Κοινοτήτων 143
- Είσπραξη Εσόδων 143-144
- Ταμιακή υπηρεσία 145
- Αναστολή χρεών - διευκολύνσεις οφειλετών 146
- Εντάλματα προπληρωμής - Πάγια Προκαταβολή 146

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ**Προπληρωμές Έλεγχος δαπανών**

- Γενικά περί Προληπτικού Έλεγχου - Είδη Ελέγχων 149-150

- Προληπτικός έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου	150-153
- Περιεχόμενο Προληπτικού Έλέγχου	153-155
- Έλεγχος σκοπιμότητας	155-156
- Διαδικασία Προληπτικού Έλέγχου - Επίλυση διαφωνιών	156-158
- Θεώρηση εντάλματος πλήρωμής με ευθύνη του Υπουργού	159-160
- Νομική φύση της πράξεως θεώρησης του εντάλματος και της πράξεως ! τμ. Ε.Σ.	
- Ανάκληση - Ένδικα μέσα	160-163
- Έλεγχος νομιμότητας διοικητικών πράξεων από το Ελεγκτικό Συνέδριο (Παρεμπίπτων έλεγχος νομιμότητας)	
- Δεδικασμένος	164-168
- Το Τεκμήριο της νομιμότητας των διοικητικών πράξεων και ο παρεμπίπτων έλεγχος νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου	168-171
- Έλεγχος νομιμότητας από Ε.Σ. επί αναγνωρίσεως απαιτήσεως από το Ν.Σ.Κ.	171-172
- Συνέπειες από την άρνηση θεωρήσεως εντάλματος πληρωμής	173-174

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ**Κατασταλτικός Έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου**

- Υπόλογοι που λογοδοτούν και όργανα καταστ. ελέγχου.	175-179
- Παραστατικά στοιχεία διαχειρίσεως	180
- Τρόπος ελέγχου λογαριασμών. Απολογισμών	180-182

- Περιπτωσιολογία καταλογισμών	182-186
- Αναζήτηση ποσών που καταβλήθηκαν αχρεώστητα αλλά καλόπιστα	186-187

ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟ**ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΙΔΙΚΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ****ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ Α.Ε.Ι.****ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'****Διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια**

- Ενίσχυση της διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας των Α.Ε.Ι.

ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΩΝ**ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ Ν.Δ. 321/69 ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΕΣ****ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΠΡΟΚΑΛΟΥΝ ΔΑΠΑΝΕΣ**

- ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2081/92	191-195
- Απόφαση Υπουργού Οικονομικών	195
- Εκσυγχρονισμός και Οργάνωση Υγείας	196
- Σχολικές Επιτροπές	197-200

ΕΠΙΛΟΓΟΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Οι Οικονομολόγοι συζητούν και προτείνουν	201-206
- Σε υποβάθμιση το Δημοσιολογιστικό Δίκαιο	206-209
- Ο διοικητικός δημοσιονομικός έλεγχος μας	209-211
- Θεώρηση του νομοσχεδίου	212-213
- Νομοθετική πρόταση	213-214

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	215-216
-----------------------	---------

217

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Ν.Δ. 321/69 (ΦΕΚ. 205Α)

Περί κώδικα Δημοσίου Λογιστικού

Η διοίκηση των δημοσίων εσόδων και εξόδων και το λογιστικό γενικά του κράτους διέπονται από τις διατάξεις του Ν.Δ./τοç. 321/69 (Άρθρο 1)

Δημόσιο Λογιστικό είναι το σύνολο των νομικών κανόνων οι οποίοι καθορίζουν την διοίκηση των δημοσίων εσόδων και εξόδων και το λογιστικό γενικά του κράτους. Ειδικότερα με τους κανόνες του δημόσιου λογιστικού καθορίζονται ο τρόπος με τον οποίο η πολιτεία συναλλάσσεται με τους τρίτους, οι σχέσεις των διαχειριστών του δημόσιου πλούτου προς την πολιτεία, οι ευθύνες αυτών, ο τρόπος πραγματοποίησης των εισπράξεων και των δαπανών και οι προβλέψεις αυτών (προϋπολογισμός). Οι κανόνες αυτοί είναι νομικοί, δηλαδή θεσπίζονται με διατάξεις νόμων, ενώ ορισμένοι απ' αυτούς περιλαμβάνονται και στο Σύνταγμα.

Το Δημόσιο Λογιστικό διαιρείται συνήθως σε τρία μέρη:

- Το νομοθετικό δημόσιο λογιστικό στο οποίο περιλαμβάνονται οι κανόνες κατά τους οποίους η νομοθετική εξουσία συμμετέχει στη διαχείριση του δημόσιου πλούτου (διατάξεις περί προϋπολογισμών, απολογισμού και γενικού ισολογισμού του κράτους).

- β) Το διοικητικό δημόσιο λογιστικό , το οποίο περιλαμβάνει τους κανόνες που ρυθμίζουν την εκτέλεση του προϋπολογισμού από τα όργανα της εκτελεστικής εξουσίας και
- γ) Το δικαστικό δημόσιο λογιστικό στο οποίο περιλαμβάνονται οι κανόνες σύμφωνα με τους οποίους ασκείται ο έλεγχος επί της εκτελέσεως του προϋπολογισμού από αρχή, δικαστικά οργανωμένη δηλ. από το Εκτελεστικό Συνέδριο.

Το Ν.Δ. 321/69 αντικατέστησε το Ν.Δ.113 του 1852, που αποτελούσε τον πρώτο νόμο του Δημόσιου Λογιστικού από την απελευθέρωση του Κράτους, όπως είχε έκτοτε τροποποιηθεί και περιλαμβάνει καθαρά δημοσιολογιστικές διατάξεις γι' αυτό δεν συμπεριλήφθηκαν σ' αυτό οι διατάξεις περί εισπράξεις δημοσίων εσόδων, κρατικών προμηθειών, εκτέλεσης δημόσιων έργων, δημοσίων κτημάτων κλπ. αφού άλλωστε οι διατάξεις αυτές έχουν εξελιχθεί σε ίδιους κλάδους του Δημοσίου Δικαίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

1. Αρμοδιότητες του Υπουργού των Οικονομικών (Άρθρο 3).

1. Ο Υπουργός των Οικονομικών είναι αρμόδιος για τη γενική διαχείριση του προϋπολογισμού και για την εντός των νομικών ορίων εκτέλεσή του (Άρθρο 2)

Ο ίδιος Υπουργός ασκεί εποπτεία στη διαχείριση των δημοσίων χρημάτων και της δημόσιας περιουσίας.

Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

1. Ο Υπουργός των Οικονομικών ασκεί τις αρμοδιότητες του σύμφωνα με το Νόμο για το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

2. Το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους για την εφαρμογή του Νόμου έχει τις εξής γενικές αρμοδιότητες:

α) Καταρτίζει τον προϋπολογισμό, απολογισμό και ισολογισμό του Κράτους.

β) Επιμελείται την εκτέλεση του προϋπολογισμού.

γ) Παρακολουθεί την κίνηση των εκτός του προϋπολογισμού λογ/μών.

δ) Προκαλεί και θέτει σε εφαρμογή τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσει τον λογιστικό έλεγχο για όλη την οικονομική διαχείριση του Κράτους.

2. Νομοθετήματα του Δημόσιου Λογιστικού (Άρθρο 4)

Τα νομοθετήματα του Δημόσιου Λογιστικού είναι :

α) Ο προϋπολογισμός των εσόδων και εξόδων.

β) Ο απολογισμός και

γ) Ο ετήσιος γενικός ισολογισμός

3. Οικονομικό έτος (Άρθρο 5)

1. Οικονομικό έτος είναι η χρονική περίοδος η οποία περιλαμβάνει τις διοικητικές πράξεις και τα γεγονότα τα οποία σχετίζονται οπωσδήποτε με την διαχείριση του Δημοσίου χρήματος και τη κίνηση της περιουσίας του Κράτους.
2. Το οικονομικό έτος αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου ημερολογιακού έτους.
3. Η ίδια περίοδος ορίζεται και για την διαχείριση των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή των αυτοτελών ειδικών υπηρεσιών των οποίων η διοίκηση είναι ανατεθειμένη στο κράτος.
4. Με Β.Δ. που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου, επιτρέπεται η αλλαγή του χρόνου έναρξης και λήξης του οικονομικού έτους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Ο Προϋπολογισμός του Κράτους

Έννοια και περιεχόμενο του προϋπολογισμού (Άρθρο 6)

1. Προϋπολογισμός είναι ο Νόμος, μέσω του οποίου προσδιορίζονται τα δημόσια έσοδα και καθορίζονται τα όρια των εξόδων του Κράτους (πιστώσεων) για κάθε οικονομικό έτος.
  2. Τα έσοδα και τα έξοδα του προϋπολογισμού ταξινομούνται κατ' είδος, ομάδα και κατηγορία αναλόγως της αιτίας και της φάσης τους σύμφωνα με όσα ορίζονται από τον Υπουργό των Οικονομικών, όσων αφορά τα έξοδα ταξινομούνται και κατά Υπουργείο και Υπηρεσία (ειδικό φορέα).
- Η ταξινόμηση αυτή :
- α) βοηθά στην εύκολη κατάρτιση των Ειδικών λογαριασμών,
  - β) επιτρέπει τη σύγκριση των μεγεθών των προϋπολογισμών διαχρονικά, καθώς και με τα μεγέθη άλλων χωρών.
  - γ) Απεικονίζει την κυβερνητική πολιτική σε όλους τους τομείς της κρατικής δραστηριότητας.
3. Στον προϋπολογισμό συνάπτονται:
    - α) Πίνακας των προβλεπόμενων εσόδων,
    - β) Πίνακες των προβλεπόμενων εξόδων, ξεχωριστά για κάθε Υπουργείο και
    - γ) Συγκεντρωτικός πίνακας των προβλεπόμενων τελικών, αποτελεσμάτων των εσόδων και εξόδων.

4. Σε ειδικούς πίνακες, προσαρτημένους στον προϋπολογισμό, οι οποίοι μπορούν να τροποποιούνται κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του, με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, αναγράφεται ξεχωριστά για κάθε Υπουργείο και ειδικό φορέα των δαπανών σε βάρος των πιστώσεων των οποίων επιτρέπεται η έκδοση επιτροπικών ενταλμάτων ή ενταλμάτων προπληρωμής.

Δημόσιες επενδύσεις (Άρθρο 7)

1. Όσα αφορούν τις δημόσιες επενδύσεις καθορίζονται από την ειδική γι' αυτές νομοθεσία.
2. Στον προϋπολογισμό και στο ίδιο τμήμα του, εγγράφονται οι αναγκαίες πιστώσεις για την εκτέλεση του κρατικού προγράμματος δημοσίων επενδύσεων.
3. Τις περισσότερες φορές σε αυτό το τμήμα του προϋπολογισμού εγγράφονται πιστώσεις για την εκτέλεση έργων δημοσίων επενδύσεων, η αξία των οποίων καταβάλλεται μέσω τρίτων.

Υποβολή προϋπολογισμού στη Βουλή (Άρθρο 8)

Ο προϋπολογισμός κατατίθεται στη Βουλή μέσω του Υπουργού Οικονομικών ένα τουλάχιστον μήνα πριν από την έναρξη του Οικονομικού Έτους.

Διοίκηση εσόδων και εξόδων (Άρθρο 9)

1. Όταν με την έναρξη του οικονομικού έτους ο προϋπολογισμός που έχει κατατεθεί, τότε η διοίκηση των εσόδων και εξόδων του κράτους γίνεται βάση αυτών των προβλέψεων. Η Βουλή μπορεί, στο πρώτο δίμηνο από την έναρξη του Οικονομικού έτους, επιφέρει τροποποιήσεις στα μεγέθη του προϋπολογισμού.

2. Εάν η διοίκηση των εσόδων και εξόδων βάση προϋπολογισμού δεν είναι εφικτή, για οποιονδήποτε λόγο, τότε ενεργείται με ειδικό νόμο.
3. Εάν δεν καθίσταται δυνατή λόγω λήξεως της περιόδου της βουλής, η ψήφιση του προϋπολογισμού ή του προηγούμενου νόμου που αναφέρεται στην πιο πάνω παράγραφο, παρατείνεται για τέσσερις μήνες με Β.Δ./μα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου η ισχύς του προϋπολογισμού του λήξαντος ή λήγοντος οικονομικού έτους.
4. Καμία δαπάνη, που προέρχεται από σύσταση νέας υπηρεσίας ή επέκτασης κάποιας υπάρχουσας μπορεί να πραγματοποιηθεί κατά την περίοδο της διοικήσεως των εσόδων και εξόδων κατά τις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου. Κατά την περίοδο αυτή, επιτρέπεται η πληρωμή δαπανών για υποχρεώσεις που δημιουργούνται από ειδικούς νόμους, για τις οποίες δεν έχει προβλέψει ο εκτελούμενος προϋπολογισμός.
5. Σε περίπτωση έκτακτης αιτίας τα πραγματοποιούμενα δημόσια έσοδα υπερβαίνουν τα προβλεπόμενα για τον προϋπολογισμό που εκτελούμε, επιτρέπεται με απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Οικονομικών, η οποία δημοσιεύεται στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως και ανακοινώνεται στη βουλή, σε περίπτωση απουσίας της βουλής, στο Προεδρείο της γίνονται οι αναγκαίες μεταβολές, πάνω στον ψηφισμένο προϋπολογισμό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Η Εκτέλεση του Προϋπολογισμού (Άρθρο 10)

1. Έσοδα του προϋπολογισμού είναι τα βεβαιούμενα τα οποία αναφέρονται στον προϋπολογισμό κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους άσχετα της χρονικής περιόδου απ' όπου προέρχονται καθώς και τα έσοδα που δεν έχουν εισπραχθεί του προϋπολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους.
2. Τα βεβαιωθέντα έσοδα μέχρι τη λήξη του οικονομικού έτους και που δεν έχουν εισπραχθεί μέχρι της προβλεπόμενης προθεσμίας από το άρθρο 14 διαγράφονται λογιστικά από το οικονομικό έτος που βεβαιώθηκαν και βεβαιώνονται σαν έσοδα του επόμενου οικονομικού έτους.

Όργανα και τίτλοι είσπραξης (Άρθρο 11)

Η είσπραξη των δημοσίων εσόδων ανατίθεται στα Δημόσια Ταμεία τα υπόλοιπα όργανα για την είσπραξη και τους ειδικούς ταμίες στους οποίους έχει ανατεθεί η είσπραξη ειδικών εσόδων και ενεργείται με τη βοήθεια νόμιμου τίτλου. Κατ' εξαίρεση η είσπραξη των δημοσίων εσόδων μπορεί να ανατεθεί στις τράπεζες ή σε άλλους οργανισμούς κοινής ωφέλειας ή πιστωτικούς οργανισμούς ή στα ΕΛΤΑ καθώς και σε άλλες δημόσιες αρχές. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται ο τρόπος και η διαδικασία, είσπραξης, ο έλεγχος των εισπράξεων καθώς και η καταβολή προμήθειας η αμοιβής αυτών η οποία βαρύνει το Δημόσιο.

Στην περίπτωση αυτή οι εκδιδόμενες κατ' εφαρμογή του Α. Ν. 1819/1951 "περί του τρόπου διεξαγωγής των πάσης φύσεως συναλλαγών του Δημοσίου". Επιταγές οπισθογραφούνται απ' ευθείας από τις τράπεζες ή οργανισμούς κοινής ωφέλειας ή

πιστωτικούς οργανισμούς ή τα ΕΛΤΑ καθώς και από τις άλλες δημόσιες αρχές.

Τα αποδεικτικά είσπραξης (Άρθρο 12)

1. Τα Δημόσια ταμεία, οι ειδικοί ταμίες και τα υπόλοιπα επί της εισπράξεως όργανα εκδίδουν για κάθε είσπραξη αποδεικτικό είσπραξης, ο τύπος του οποίου ορίζεται από τον Υπουργό Οικονομικών, με απόφασή του που δημοσιεύεται στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως, η είσπραξη δε θεωρείται ότι δεν έχει γίνει αν δεν εκδοθεί το κατά τύπο αποδεικτικό.
2. Ανυπόγραφα αποδεικτικά χρεώσεως ή πιστώσεως της διαχειρίσεις του υπολόγου, τα οποία δεν μπορούν να συμπληρωθούν λόγω θανάτου του εκδόντος ή από άλλη αιτία, υπογράφονται από αυτούς που διαδέχονται αυτόν στην υπηρεσία, αφού προηγουμένως βεβαιωθεί για ποιο λόγο εκδόθηκαν.
3. Για την είσπραξη των Δημοσίων εσόδων, αντί της εκδόσεως τριπλότυπων αποδεικτικών εισπράξεως είναι δυνατή η διάθεση από τα δημόσια ταμεία ειδικών εντύπων.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, που δημοσιεύεται στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται ο τρόπος διαθέσεως των ειδικών αυτών εντύπων και από Νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου ή και από ιδιώτες.

Με όμοιες αποφάσεις καθορίζονται ακόμη, ο τύπος των εντύπων, η χρονολογία ενάρξεως της κυκλοφορίας τους, ο τρόπος επιστροφής τους εάν συντρέχει τέτοια περίπτωση

η στρογγυλοποίησή τους μέσω των εντύπων πληρωτέων ποσών, καθώς και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

Τα Έξοδα (Άρθρο 13)

1. Έξοδα του προϋπολογισμού, είναι οι κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, στο οποίο αναφέρεται ο προϋπολογισμός, πραγματοποιούμενες πληρωμές, άσχετα με το χρόνο κατά τον οποίο δημιουργήθηκε η υποχρέωση για πληρωμή. Ως χρόνος πραγματοποίησης πληρωμής, ορίζεται ο χρόνος έκδοσης του οικείου τίτλου.

2. Τα έξοδα της προηγούμενης παραγράφου εντέλλονται σε βάρος των ειδικών πιστώσεων κάθε υπουργείου και μέσα στα εκάστοτε περιθώρια που ορίζονται από το Υπουργείο.

Η Παράταση εκτέλεσης προϋπολογισμού (Άρθρο 14)

1. Η εκτέλεση προϋπολογισμού κάθε οικονομικού έτους παρατείνεται επί ένα μήνα για την είσπραξη των μέχρι της λήξεώς του βεβαιωθέντων εσόδων και β) Επί δύο μήνες για την πληρωμή των εξόδων των σχετικών υποχρεώσεων που αναλήφθηκαν μέχρι την λήξη του.

2. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να παραταθούν τα παραπάνω χρονικά όρια για 2 μήνες για την εμφάνιση εσόδων και εξόδων του προϋπολογισμού από τον υπεύθυνο συμψηφισμού του γενικού λογιστηρίου του κράτους.

Ειδικότητα πιστώσεων (Άρθρο 15)

1. Οι πιστώσεις - του προϋπολογισμού χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για αντιμετώπιση δαπανών της υπηρεσίας (ειδικού φορέα) για την οποία προβλέφθηκαν των προσδιορισμένων με κωδικό αριθμό.

2. Κατ' εξαίρεση, σε περίπτωση ανεπάρκειας πίστωσης του προϋπολογισμού του υπουργείου, επιτρέπεται με πρόταση του αρμόδιου υπουργού ή με αιτιολογημένη απόφαση του Υπουργού Οικονομικών αύξησή της με παράλληλη μείωση κάποιας άλλης δαπάνης. Οι πιστώσεις που αφορούν αποδοχές προσωπικού γενικά και συντάξεις δεν είναι δεκτικές τέτοιων, αυξομειώσεων.

Εγγραφή πιστώσεων κατά τη διάρκεια της εκτελέσεως του προϋπολογισμού (Άρθρο 16)

Κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του προϋπολογισμού, επιτρέπεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών η εγγραφή στους προϋπολογισμούς των εσόδων των Υπουργείων, πιστώσεων ισοτόπων με τα πραγματοποιούμενα έσοδα.

- a) Για αδιάθετα υπόλοιπα χρηματικά εντάλματα προπληρωμής ή επιστροφής καταβληθέντων για αύξηση των πιστώσεων σε βάρος των οποίων αναβλήθηκε η πληρωμή
- β) Για έσοδα που προορίζονται για αντιμετώπιση ορισμένης δαπάνης σύμφωνα με ρητή διάταξη Νόμου για αύξηση της δαπάνης της πίστωσης.
- γ) Για έσοδα προερχόμενα από παροχή υπηρεσιών ή χορήγηση υλικών σε ανεξάρτητες δημόσιες υπηρεσίες ή επιχειρήσεις, (οι οποίες έχουν τον ίδιο προϋπολογισμό) νομικά ή φυσικά πρόσωπα ημεδαπής ή αλλοδαπής, αποφάσεις επιτρέπεται η αύξηση των πιστώσεων των υπουργείων κατά τα ποσά που δαπανήθηκαν προς όφελος του Υπουργείου, για είδη που παραχωρήθηκαν ή πρόσφεραν υπηρεσίες σε βάρος των πιστώσεων του

ωφελούμενου Υπουργείου κατά τα όσα ορίζονται από τις αποφάσεις τους.

Αναπληρωματικές πιστώσεις - Αποθεματικό (Άρθρο 17)

1. Για πρόληψη ενδεχόμενης ανεπάρκειας των πιστώσεων του προϋπολογισμού αναγράφονται με τον τίτλο "Αποθεματικό" στον προϋπολογισμό του Υπουργείου των Οικονομικών πιστώσεις:

α) Για την αναπλήρωση των πιστώσεων του προϋπολογισμού των διαφόρων Υπουργείων, οι οποίες χωρίς επέκταση των υπηρεσιών ήθελαν να βρεθεί σε ανεπάρκεια και

β) Για την αντιμετώπιση μη προβλεπόμενων στον προϋπολογισμό κάθε Υπουργείου έκτακτων και επειγούσων δαπανών. Οι δεκτικές πιστώσεις αναπλήρωσης κατανάγονται στον πίνακα που συνάπτεται στον προϋπολογισμό όσο διαρκεί η εκτέλεση του μπορεί να τροποποιείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

2. Η διάθεση των πιστώσεων κατά μεταφορά σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο του άρθρου ενεργείται με αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών δημοσιευμένων στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως και ανακοινωμένων στη Βουλή και σε απουσία της στο Προεδρείο της. Για τη διάθεση των πιστώσεων από το αποθεματικό για την αντιμετώπιση των δαπανών που δεν προβλέπονται στον προϋπολογισμό οι αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών εκδίδονται μετά από έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου. Οι παραπάνω αποφάσεις κατονομάζουν τους ειδικούς φορείς και κωδικούς αριθμούς με επαύξηση των

πιστώσεων των οποίων γίνονται οι μεταφορές από το αποθεματικό ή καθορίζουν νέους εφόσον πρόκειται περί δαπάνης που δεν μπορεί να καταλογισθεί σε όσα αναγράφονται στον προϋπολογισμό.

3. Σε ειδικό πίνακα που προσαρτάται στον απολογισμό σημειώνονται και αιτιολογούνται οι κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους μεταφορές που έγιναν από το αποθεματικό.

(Άρθρο 18)

1. Μετά την εξάντληση του αποθεματικού που αναγράφεται στον προϋπολογισμό του προηγούμενου άρθρου μόνο με ειδικό Νόμο μπορεί να χορηγηθεί νέα πίστωση.

2. Σε απουσία της Βουλής μπορεί να χορηγηθεί νέα πίστωση μόνο σε περίπτωση έκτακτων και επειγουσών δαπανών που δεν μπορούν να προβλεφθούν μέσω Ν.Δ/τος που εκδίδεται κατά τις διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 48 του Συντάγματος.

(Άρθρο 19)

Οι διατάξεις των άρθρων 17 και 18 δεν έχουν εφαρμογή σε περίοδο επιστράτευσης ή πολέμου καθώς και σε περίπτωση απρόοπτων αναγκών που αφορούν την ασφάλεια του κράτους. Κατά τις περιόδους αυτές επιτρέπεται να αναγράφονται στον προϋπολογισμό έκτακτες πιστώσεις με αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου.

Οι περί εγγραφής έκτακτων πιστώσεων αποφάσεις εκτελούνται και χωρίς την δημοσίευσή τους στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εάν ειδικοί λόγοι, εκτιμώμενοι από την Κυβέρνηση, το επιβάλλουν.

Όρια διαθέσεων πιστώσεων (Άρθρο 20)

Με πράξεις του Υπουργού Οικονομικών ορίζεται κάθε φορά και για ορισμένη χρονική περίοδο το ποσοστό που δύναται να διατεθεί από τους Υπουργούς των πιστώσεων κατά κατηγορίες ή ομάδες δαπανών χωρίς γα αποκλείεται και η εξολοκλήρου διάθεση τους.

Με όμοιες πράξεις του Υπουργού των οικονομικών μπορεί να τίθονται όρια πληρωμών εφ' όσον το επιβάλλουν οι δημοσιονομικές συνθήκες ή λόγοι που αναφέρονται στην οικονομική και νομισματική πολιτική γενικά.

Διάθεση των πιστώσεων από τους Υπουργούς (κύριοι διατάκτες) (Άρθρο 21)

1. Οι Υπουργοί (κύριοι διατάκτες) διαθέτουν για το Υπουργείο τις αναγεγραμμένες στον προϋπολογισμό πιστώσεις να μπορούν να μεταβιβάσουν αυτές ολόκληρες ή μερικά στους κατά τις κείμενες διατάξεις επιρρεπούς τους (δευτερεύοντες διατάκτες).
2. Σε τυχόν υπέρβαση των ορίων των πιστώσεων οι αναλαμβανόμενες υποχρεώσεις μπορούν να πληρωθούν μόνο μετά από έγκριση του πρωθυπουργού και του Υπουργού των Οικονομικών προκειμένου για υπερβάσεις που οφείλονται σε συναλλαγματική διαφορά ή λανθασμένο υπολογισμό της δαπάνης μετά από προηγούμενη έγκριση του Υπουργού Οικονομικών.
3. Ειδικά για το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας κύριοι διατάκτες είναι όσα περιέχονται στη νομοθεσία «Περί Οικονομικής μέριμνας και Λογιστικού των Ενόπλων δυνάμεων», καθώς

και άλλων συναφών Νόμων οριζόμενα όργανα των Ενόπλων Δυνάμεων.

(Άρθρο 22)

Για την ανάληψη υποχρεώσεων οι οποίες προβλέπεται ότι θα βαρύνουν είτε τμηματικά είτε εξ' ολοκλήρου τα επόμενα οικονομικά έτη, απαιτείται προηγούμενη έγκριση του Υπουργού των Οικονομικών.

Διάθεση των πιστώσεων από δευτερεύοντες διατάκτες.

(Άρθρο 23)

1. Οι διατάξεις των άρθρων 21 και 22 εφαρμόζονται ανάλογος και για τους επιτρόπους των Υπουργών (δευτερεύοντες διατάκτες) και των Διοικητών των Μονάδων των Ενόπλων Δυνάμεων εφ' όσον από τις κείμενες διατάξεις επιτρέπεται να αναλαμβάνουν υποχρεώσεις είτε απευθείας είτε μέσω των υφιστάμενων τους οργάνων.
2. Οι επίτροποι των Υπουργών (δευτερεύοντες διατάκτες) για τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν από αυτούς σε βάρος των μεταβιβαζομένων σε αυτούς πιστώσεων, υπόκεινται στον έλεγχο του ελεγκτικού συνεδρίου όπως ορίζεται από τον Οργανισμό του.

Παρακολούθηση ανάληψης υποχρεώσεων. (Άρθρο 24)

1. Με Β.Δ. που εκδίδονται με πρόταση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Οικονομικών ορίζεται ο τρόπος της ανάληψης υποχρεώσεων από τους Υπουργούς ή τους δευτερεύοντες διατάκτες καθώς και από τη μη τήρηση των διατάξεων των άρθρων 21, 22, 23 και των προς εκτέλεση του άρθρου αυτού εκδιδομένων Β.Δ./των συνέπειες, ακυρότητες, υποχρεώσεις και ευθύνες των κύριων και δευτερευόντων διατάκτων.

2. Με τα Β.Δ. μπορεί να επιτραπεί, οι σταθερές δαπάνες, διαρκούς ή περιοδικού χαρακτήρα, να αναλαμβάνονται για ολόκληρο το ετήσιο ποσό τους από την αρχή του έτους.

(Άρθρο 25)

Για την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 21 και 22, οι Υπηρεσίες εντελλομένων Εξόδων του Υπουργείου, τα Ειδικά Λογιστήρια, και οι υπηρεσίες Δημοσίου Λογιστικού παρακολουθούν την εξέλιξη των αναλαμβανομένων υποχρεώσεων, σε σχέση με την ύπαρξη πιστώσεως, καμία δε πράξη ανάληψης υποχρέωσης δεν υπογράφεται από τον αρμόδιο Υπουργό ή από τον δευτερεύοντα διατάκτη, εάν οι ανώτερες Υπηρεσίες ή το ειδικό Λογιστήριο δεν βεβαιώσουν πρακτικά ότι υπάρχει ανάλογη πίστωση και δε γίνεται υπέρβαση του κατά το πρώτον εδάφιον του άρθρου 20 του ποσοστού διαθέσεως πιστώσεων.

Προκειμένου για το Υπουργείο Άμυνας, η παραπάνω βεβαίωση παρέχεται από τις κατά κλάδους αρμόδιες οικονομικές υπηρεσίες.

Αναγνώριση και εκκαθάριση εξόδων. (Άρθρο 26)

«Τα έξοδα του Δημοσίου αναγνωρίζοντας από τους κύριους ή δευτερεύοντες διατάκτες ή των εξουσιοδοτημένων από το Νόμο οργάνων και εκκαθαρίζονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες, με βάση των δικαιολογητικών καθορίζονται από το Νόμο για την απόδειξη της και τον Νόμο απαίτησης κατά του Δημοσίου να συμπληρωθούν και με άλλα στοιχεία που καθορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών.

(Άρθρο 27)

1. Η εκκαθάριση και εντολή πληρωμής των εξόδων του Δημοσίου, με εξαίρεση του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας

ενεργείται από α) τις Υπηρεσίες Εντελλόμενων Εξόδων, που εδρεύουν σε κάθε Υπουργείο και β) τις Υπηρεσίες Δημοσίου Λογιστικού, που εδρεύουν σε κάθε Νομαρχία και υπάγονται στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

2. Η διαδικασία της εκκαθάρισης και εντολής πληρωμής των εξόδων καθορίζεται μέσω Β.Δ/των με πρόταση του Υπουργού Οικονομικών. Όσον αφορά τα Υπουργεία εξωτερικών και Δημοσίας τάξεως, επιτρέπεται με αυτά τα Β.Δ/τα, να καθορίζεται διαφορετικά διαδικασία εκκαθάρισης και εντολής πληρωμής για μέρος των δαπανών αυτών.
3. Οι τυχόν αμφισβήτησεις που μπορεί να προκύψουν, μεταξύ του Υπουργείου Οικονομικών και των λοιπών Υπουργών, ως προς το νόμιμο και κανονικό της εκκαθάρισης της δαπάνης επιλύονται από τον Πρωθυπουργό, οι δε μεταξύ των Δευτερευόντων Διατακτών και των Υπηρεσιών του Δημοσίου Λογιστικού από τον Υπουργό Οικονομικών.
4. Η εκκαθάριση και εντολή πληρωμής των εξόδων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας ενεργείται κατά τη νομοθεσία, προκειμένου δε για χρηματικά εντάλματα κύριου διατάκτου τόσο η παρακολούθηση των εις βάρος του δημοσίου αναλαμβανομένων Υποχρεώσεων όσο και ο έλεγχος της ορθότητας του καταλογισμού της δαπάνης σε βάρος της οικίας πιστώσεως ασκούνται από τα ειδικά Λογιστήρια που εδρεύουν στο υπουργείο και υπάγονται στην αρμοδιότητα του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

Εντολή Πληρωμής Εξόδων. (Άρθρο 28)

1. Για την πληρωμή οποιουσδήποτε εξόδου του Δημοσίου απαιτείται η έκδοση χρηματικού εντάλματος.

2. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται με αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών οι σταθερές και διαρκούς ή περιοδικού χαρακτήρα δαπάνες να πληρώνονται με διαφορετικούς τίτλους πληρωμής. Με αυτές τις αποφάσεις ορίζονται τα αρμόδια για την αναγνώριση και εκκαθάριση όργανα, των δαπανών του προηγούμενου εδαφίου η ευθύνη των λαβόντων, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, ο τύπος του τίτλου πληρωμής, ο τρόπος εξοφλήσεως του καθώς και αν οι δαπάνες αυτές υπόκεινται είτε στον προληπτικό είτε στον κατασταλτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.
3. Σε περίπτωση μη νομιμότητας δαπάνης από όσα αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο εντελλομένης με τίτλο που δεν υπόκεινται στον προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού συνεδρίου, αρμόδιο όργανο για τον καταλογισμό των καταβληθέντων σύμφωνα με το Νόμο είναι και ο διατάκτης της δαπάνης καθώς και οι πάσης ειδικότητας επιθεωρητές που διαπιστώνουν την παράνομη πληρωμή. Οι παραπάνω καταλογιστικές προσβάλλονται ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου με έφεση εντός εξαμήνου από την κοινοποίησή τους.

(Άρθρο 29)

Σε κάθε χρηματικό ένταλμα ή άλλο τίτλο πληρωμής πρέπει να επισυνάπτονται με ευθύνη αυτού που εκδίδει αυτό το κατά το άρθρο 26 δικαιολογητικό.

(Άρθρο 30)

Τα χρηματικά ένταλμα που εκδίδονται από τα ταμεία του Κράτους, πληρώνονται μετά από ενέργεια του προληπτικού έλεγχου. Ο προληπτικός έλεγχος ενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις που τον αφορούν προκειμένου μεν για δαπάνες

των κύριων διατακτών καθώς και των μεταβιβαζόμενων στο Υπουργείο Εμπορίου πιστώσεων από Πάρεδρους του Ελεγκτικού Συνεδρίου που εδρεύουν στα καταστήματα του Υπουργείων προκειμένου δε για τις δαπάνες των δευτερευόντων διατακτών από τους Επίτροπους του Ελεγκτικού Συνεδρίου που εδρεύουν στην έδρα των δευτερευόντων διατακτών.

Σαν επίτροποι του Ελεγκτικού Συνεδρίου ορίζονται με απόφαση του Προέδρου, υπάλληλοι του που βρίσκονται σε βαθμό 5ο ή 4ο (ελεγκτές-τμηματάρχες) του Διοικητικού κλάδου Α' κατηγορίας. Η ανάθεση ασκήσεως προληπτικού ελέγχου σε άλλα όργανα εκτός των παραπάνω απαγορεύεται. Σαν επικούρηση αυτών που ασκούν προληπτικό ελέγχο, σύμφωνα με τα παραπάνω, Παρέδρων και Επιτρόπων, μπορεί να τους παρέχεται βοηθητικό προσωπικό από υπαλλήλους επίσης του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου, επιτρέπεται στον Υπουργό των Οικονομικών με Β.Δ. να αυξήσει τον αριθμό των οργανικών θέσεων Παρέδρων, Ελεγκτικών-Τμηματαρχών 5ου ή 4ου βαθμού και κατώτερου προσωπικού μέχρι 50 άτομα συνολικά. Από τον προληπτικό ελέγχο εξαιρούνται τα χρηματικά εντάλματα που εκδίδονται από τους δευτερευόντες δαπάνες αρμοδιότητας του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.

(Άρθρο 31)

Με Β.Δ. που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού των Οικονομικών, ρυθμίζεται ο τρόπος εντολής και απόδοσης, των επιβαλλόμενων κρατήσεων επί των εξόδων του προϋπολογισμού, υπέρ του δημοσίου και τρίτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Απολογισμός - Ισολογισμός Έννοια απολογισμού

(Άρθρο 45)

Απολογισμός είναι ο Νόμος όπου εμφανίζονται τα αποτελέσματα της εκτέλεσης του προϋπολογισμού των εσόδων και εξόδων του Κράτους κάθε οικονομικού έτους και μέσω αυτού εγκρίνονται οι υπερβάσεις πιστώσεων που σημειώθηκαν αυτό το οικονομικό έτος.

Κατάρτιση απολογισμού (Άρθρο 46)

Ο απολογισμός καταρτίζεται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, βάσει των στοιχείων που υπέβαλλαν οι αρμόδιες υπηρεσίες λαμβάνοντας υπόψη και τις μεταβολές που επενέχθησαν από το Ελεγκτικό Συνέδριο πάνω στις διαχειριστικές πράξεις των υπολόγων που έχουν γνωστοποιηθεί μέχρι τέλους Αυγούστου του έτους, στο

Περιεχόμενο Απολογισμού (Άρθρο 47)

1. Ο απολογισμός εμφανίζει: Α)Όσον αφορά τα έσοδα κατ' είδος (κωδικό αριθμό), το σύνολο: α)Όσων έχουν προϋπολογισθεί, β)των υπολοίπων όσων έχουν βεβαιωθεί γ)όσων έχουν διαγραφεί, δ)των υπολοίπων όσων έχουν βεβαιωθεί μετά την αφαίρεση όσων έχουν διαγραφεί, ε)όσων έχουν εισπραχθεί και ζ)όσων έχουν απομείνει για εισπραξη. Β)Όσον αφορά τα έξοδα κάθε Υπουργείο ειδικό τομέα και είδος δαπάνης (κωδικό αριθμό), το σύνολο: α)Των πιστώσεων που χορηγούνται, β)των υποχρεώσεων που ανέλαβαν, γ)όσων έχουν πληρωθεί, δ)των πιστώσεων

που δεν έχουν διατεθεί και ε)τις υπερβάσεις των πιστώσεων που έχουν σημειωθεί.

2. Τα έσοδα και τα έξοδα στον απολογισμό κατατάσσονται όπως και στον προϋπολογισμό.

Εννοια ισολογισμού (Άρθρο 48)

Ο ισολογισμός του Κράτους εμφανίζει τους λογαριασμούς τόσο του προϋπολογισμού, όσο και όσους έχουν σχέση με τη χρηματική διαχείριση του δημοσίου.

Κατάρτιση ισολογισμού (Άρθρο 49)

Ο ισολογισμός καταρτίζεται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους βάσει των υποβαλλομένων στοιχείων από τις αρμόδιες υπηρεσίες, λαμβάνοντας υπόψη και τις επενεχθείσες μεταβολές από το ελεγκτικό Συνέδριο των διαχειριστικών πράξεων των υπολόγων, που αναγγέλθηκαν μέχρι τέλους Αυγούστου του έτους, όπου καταρτίζεται ο ισολογισμός.

Περιεχόμενο ισολογισμού (Άρθρο 50)

Ειδικότερα ο ισολογισμός εμφανίζει:

- α) Το τελικό υπόλοιπο που προκύπτει από την εκτέλεση των προϋπολογισμών των προηγούμενων ετών μέχρι της έναρξης του έτους, στο οποίο αναφέρεται ο ισολογισμός.
- β) Την εκτέλεση που έχει πάρει παράταση του προϋπολογισμού του προηγούμενου έτους καθώς και την εκτέλεση του προϋπολογισμού του έτους, του οποίου αφορά ο ισολογισμός μέχρι της 31ης Δεκεμβρίου.
- γ) Την κίνηση και το κατά την 31η Δεκεμβρίου νέο υπόλοιπο του χρέους εκτός προϋπολογισμού και των παραχθεισών εγγυήσεων από το Κράτος. Αναλυτικά πίνακες αυτών καθώς και τυχόν δικαιολογητικά του χρωματικού

υπολοίπου κατά κατηγορίες, επισυνάπτονται στον ισολογισμό.

Επεξεργασία απολογισμού και ισολογισμού από το Ελεγκτικό Συνέδριο και υποβολής αυτών στη Βουλή.

(Άρθρο 51)

Μέχρι τέλος Σεπτεμβρίου, ο απολογισμός και ο ισολογισμός αποστέλλονται από τον Υπουργό των Οικονομικών στο ελεγκτικό Συνέδριο μετά τη διαπίστωση της ορθότητας αυτών, επιστρέφει στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους εντός μηνός από την αποστολή αυτών μετά από σχετική τους έκθεση. Ο απολογισμός και ο ισολογισμός από τους οποίους επισυνάπτονται οι εκθέσεις του Ελεγκτικού Συνέδριου εισάγονται από τον Υπουργό των Οικονομικών προς κύρωση στη Βουλή το αργότερο μέχρι τέλους Νοεμβρίου εάν εντός της προθεσμίας της προηγούμενης παραγράφου δεν έχουν αποσταλεί οι εκθέσεις του ελεγκτικού Συνέδριου ο απολογισμός και ο ισολογισμός υποβάλλονται και χωρίς αυτές.

Μηνιαία αποτελέσματα διαχειρίσεως. (Άρθρο 52)

Ευθύνη της Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους δημοσιεύονται στην εφημερίδα της κυβερνήσεως κάθε μήνα συνοπτικοί πίνακες εκ των οποίων πρέπει να προκύπτει:

- α) η πορεία της εκτέλεσης του προϋπολογισμού και
- β) η εξέλιξη των εκτός προϋπολογισμού λογ/μών του Δημοσίου.

Το περιεχόμενο των παραπάνω πινάκων καθορίζεται με αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Λογαριασμοί δημόσιας διαχείρισης.

Σύσταση και διάκριση λογαριασμών.

(Άρθρο 53)

Οι λογαριασμοί του Δημοσίου διακρίνονται σ' αυτούς που εμφανίζουν την εκτέλεση του προϋπολογισμού και σ' αυτούς που απεικονίζουν την εκτός προϋπολογισμού χρηματική διαχείριση. Ο Υπουργός των Οικονομικών με τις πράξεις του συνιστά τους λογ/μούς αυτούς και καθορίζει τις κινήσεις των λογ/μών εκτός προϋπολογισμού.

Κίνηση λογ/μών από την Τράπεζα. (Άρθρο 54)

1. Η κίνηση των λογ/μών του Δημοσίου μέσω τραπέζης ενεργείται με έγγραφες εντολές του Υπουργού των Οικονομικών.
2. Η προηγούμενη παράγραφος δεν έχει εφαρμογή, εάν διαφορετικά ορίζουν οι Νόμοι ή συμβάσεις, καθώς και προκειμένου για χρεώσεις τόκων. Σε αυτές τις περιπτώσεις οι τράπεζες υποχρεούνται να αναγγείλουν αμέσως την εγγραφή που έγινε στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, για την έκδοση της σχετικής έγκρισης του Υπουργού των Οικονομικών.

Συμψηφιστικές εγγραφές (Άρθρο 55)

Όλες οι συμψηφιστικές εγγραφές χρεώσεως των εξόδων και πιστώσεως των εσόδων του προϋπολογισμού και χρεοπίστωσης των λογ/μών εκτός προϋπολογισμού ενεργούνται από τον υπόλογο συμψηφισμών του Γενικού

Λογιστηρίου του Κράτους, ο οποίος έχει τις ευθύνες δημοσίου υπόλογου και λογοδοτεί σύμφωνα με τα όσα νομίζουν οι δημόσιοι υπόλογοι. Τα δικαιολογητικά των εγγραφών του υπόλογου συμψηφισμών, όπου δεν ορίζεται διαφορετικά, ορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών.

Πάγιες προκαταβολές - Σύσταση (Άρθρο 56)

1. Για δαπάνες των οποίων η πληρωμή δεν μπορεί από την φύση τους να αναβληθεί μέχρι το τέλος της διαδικασίας αναγνώρισης και δικαιολόγησης αυτών που προβλέπεται από την νομοθεσία, επιτρέπεται όπως Β.Δ./ που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού των Οικονομικών και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού, συνιστώνται στις δημόσιες υπηρεσίες πολιτικές και στρατιωτικές, πάγιες προκαταβολές.
2. Το ποσό των πάγιων προκαταβολών, δεν μπορεί να είναι ανώτερο των δύο και μισό δωδεκατημορίων των χορηγούμενων σχετικών πιστώσεων του προϋπολογισμού του Κράτους, το είδος των πληρωμένων δαπανών των σε βάρος αυτών καθώς και το ποσοστό κατ' είδος δαπάνης βάσει του οποίου προσδιορίζεται το ύψος της προκαταβολής καθορίζονται με κοινές αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού ή του εξουσιοδοτούμενου του ή κατανομή του ποσού της πάγιας προκαταβολής σε περισσότερες από μία διαχειρίσεις.
3. Σε περίπτωση πολέμου ή μερικής επιστράτευσης ή άλλης εκτάκτου ανάγκης επιτρέπεται με όμοιες αποφάσεις η αύξηση του ποσού της προκαταβολής και των

καταβαλλόμενων δαπανών μέχρι και στο ύψος του συνόλου των πιστώσεων του προϋπολογισμού.

4. Οι προκαταβολές χορηγούνται με χρηματικά εντάλματα, τα οποία εκδίδονται στον εκτός προϋπολογισμού λογαριασμό "πάγιες προκαταβολές".
5. Στις δημόσιες αρχές και τα Ν.Π.Δ.Δ. είναι δυνατή κατόπιν εγκρίσεως του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους η σύσταση παγίων προκαταβολών παντός είδους υλικού, η οποία θα ανανεώνεται κάθε φορά με την κατάθεση ίσου ποσού σε μετρητά βάση απόδειξης η οποία θα χορηγείται από τις πιο πάνω υπηρεσίες στον διαχειριστή του Υλικού του Δημοσίου Ταμείου.

Διαχείριση των παγίων προκαταβολών (Άρθρο 57)

1. Η διαχείριση των παγίων προκαταβολών ανατίθεται με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού ή σε εξουσιοδοτημένο από αυτόν σε μόνιμους δημόσιους πολιτικούς υπαλλήλους ή στρατιωτικούς κατά περίπτωση.
2. Οι διαχειριστές των πάγιων προκαταβολών, που έχουν την ευθύνη του δημόσιου υπόλογου υποχρεούνται, μέσα στο πρώτο δεκαπενθήμερο κάθε μήνα να υποβάλλουν τα δικαιολογητικά του προηγούμενου μήνα που αφορούν τις πληρωμές που ενεργήθηκαν από την πάγια προκαταβολή πληρωμών στην αρμόδια υπηρεσία. Προκειμένου για αποδοχές στρατευσίμων οπλιτών, κληρωτών και εφέδρων οι οποίοι δεν δικαιούνται αποδοχές μονίμων τα δικαιολογητικά πληρωμής δίδονται για βεβαίωση στα αρμόδια Οικονομικά όργανα για την πληρωμή που έγινε, η οποία γράφεται σε ειδικό βιβλίο, στο οποίο υπογράφουν οι

δικαιούχοι. Το περιεχόμενο της βεβαίωσης καθορίζονται με αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Εθνικής Αμύνης.
(Άρθρο 58)

1. Κάθε πληρωμή που γίνεται από την πάγια προκαταβολή χωρίς να χρεωθεί, καταλογίζεται σε βάρος του λαμβάνοντος και των τυχών συνυπεύθυνων οργάνων στο ακέραιο.
2. Για κάθε πληρωμή η οποία υπερβαίνει τις σχετικές αποφάσεις ως προς το είδος των δαπανών, είναι υπεύθυνα τα όργανα που έκαναν την πληρωμή.
3. Βάση των αποδεικτικών βεβαιώσεων που αφορούν τα δημόσια έσοδα και με επικυρωμένα αντίγραφα των αποφάσεων, εκδίδονται τα χρηματικά εντάλματα αποκατάστασης της πάγιας προκαταβολής σε βάρος των πιστώσεων του οικείου Υπουργείου, σε περίπτωση σε ελλειμμάτων, σε βάρος ειδικής πιστώσεως του προϋπολογισμού των εξόδων του Υπουργείου Οικονομικών.
4. Σε περιπτώσεις απώλειας χρημάτων ή δικαιολογητικών της διαχείρισης της πάγιας προκαταβολής, τα χρηματικά εντάλματα αποκατάστασής της εκδίδονται βάση της απαλλαγής της υπόλογης πράξης σε βάρος της ειδικής πίστωσης της προηγούμενης παραγράφου η οποία αναγράφεται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομικών.

(Άρθρο 59)

Τα βιβλία που χρησιμοποιούνται ως αποδεικτικά εισπράξεως από τους διαχειριστές των παγίων προκαταβολών, αριθμούνται και θεωρούνται από τα αρμόδια όργανα των

υπηρεσιών, στις οποίες έχουν χορηγηθεί οι πάγιες προκαταβολές.

(Άρθρο 60)

Οι διαχειριστές των παγίων προκαταβολών υποχρεούνται να:

- α) Καταθέτουν απαραιτήτως τα διαθέσιμα κεφάλαια που προέρχονται από την πάγια προκαταβολή στην Τράπεζα της Ελλάδας, ή σε περίπτωση που δεν έχει υποκατάστημα, στο δημόσιο ταμείο.
- β) Τηρούν ημερολόγιο ταμείου, στο οποίο καταχωρούν κάθε είσπραξη ή πληρωμή κατά χρονολογική σειρά.
- γ) Υποβάλλουν εντός του πρώτου εικοσαημέρου κάθε μήνα, απ' ευθείας ή μέσω των προϊσταμένων αυτών αρχών στο γενικό λογιστήριο του κράτους, αναλυτικά ισοζύγια της πάγιας προκαταβολής για τον προηγούμενο μήνα. Όπου η πάγια προκαταβολή έχει κατανεμηθεί σε περισσότερες από μια διαχείριση, τα ισοζύγια υποβάλλονται από τις υπηρεσίες στις οποίες δόθηκαν οι πάγιες προκαταβολές, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 56.

Τακτοποιητικές Πληρωμές

(Άρθρο 61)

Επιτρέπεται στον Υπουργό των Οικονομικών, να διατάσσει να γίνουν προκαταβολές από τα δημόσια ταμεία στις παρακάτω περιπτώσεις:

- α) Σε Νομικά ή φυσικά πρόσωπα ή ειδικούς λογαριασμούς, έναντι των εισπράξεων που θα γίνουν από τον προϋπολογισμό.
- β) Για προσωρινές ενισχύσεις παγίων προκαταβολών.
- γ) Για επιδοτήσεις ή συγκεντρώσεις προϊόντων.

δ) Έναντι νομοθετημένων επιχορηγήσεων.

ε) Σε βάρος του λογαριασμού καταναλωτικών παγαθών. Οι προκαταβολές αυτές τακτοποιούνται με την έκδοση των οικείων χρηματικών ενταλμάτων, ή με την επιστροφή των προκαταβαλούμενων χρημάτων.

(Άρθρο 62)

Οι προκαταβολές και δάνεια που χορηγούνται από το Δημόσιο εμφανίζονται από τους λογαριασμούς τους (διους οι οποίοι είναι εκτός προϋπολογισμού και τηρούνται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους. Η αρμοδιότητά τους της χορήγησης ανήκει αποκλειστικά στον Υπουργό Οικονομικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

Δημόσιο χρέος και εγγυήσεις δημοσίου

Δάνεια

(Άρθρο 63)

1. Από το Γ.Λ. του Κράτους τηρούνται λογαριασμοί του δημοσίου χρέους από δάνεια, χωρισμένοι κατά δάνειο. Από τους λογαριασμούς αυτούς προκύπτει: α)Η χρονολογία της συμφωνίας β)Το αρχικό κεφάλαιο το επιτόκιο και η χρονολογία της οποίας λογίζεται ο τόκος. γ)Το εκάστοτε εξαγοραζόμενο ή αλλιώς το εξοφλούμενο μέρος αυτού.
2. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ρυθμίζεται: α)Όσα αφορούν τις δαπάνες για την έκδοση δανείων. β)Ο,τι αφορά τη προμήθεια για την διενέργεια των κληρώσεων πάσης φύσης υλικού. γ)Κάθε θέμα συναφές με την έκδοση και τη διαχείριση των σχετικών τίτλων και την εξυπηρέτηση των συνολογουμένων δανείων και δ)Όσα αφορούν τον τρόπο τακτοποίησης των πραγματοποιούμενων εξόδων για την έκδοση και εξυπηρέτηση των πιο πάνω δανείων.

(Άρθρο 64)

Από το Γ.Λ. του Κράτους τηρούνται βιβλία παρακολούθησης των εγγυήσεων που δίνονται από το δημόσιο κατά τις ισχύουσες διατάξεις παρεχομένων εγγυήσεων για χορήγηση δανείων και πιστώσεων προς τρίτους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

Δημόσια Ταμεία

Αρμοδιότητα Δημοσίων Ταμείων

(Άρθρο 65)

1. Τα δημόσια ταμεία α) ενεργούν την είσπραξη των εσόδων και των πληρωμών των εξόδων του κράτους καθώς και τη διαχείριση των ενσήμων αξιών και κάθε υλικού, του οποίου η πώληση ανατίθεται σε αρμόδιους β) Ενεργούν την είσπραξη εσόδων για λογαριασμό άλλων Δημόσιων Ταμείων και γ) ενεργούν πληρωμές σε δικαιούχους ποσών που αποστέλλονται, σ' αυτούς από άλλα Δημόσια ταμεία, σύμφωνα με όσα ορίζονται από τις αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών (εκδόθηκε η 194906/69 απόφαση του Υπουργού των Οικονομικών Ε-ΦΕΚ 777/69 Β).
2. Η κίνηση των χρημάτων μεταξύ των Δημόσιων Ταμείων ενεργείται με εντολές του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

Τράπεζα της Ελλάδος

Συγκέντρωση Εισπράξεων - Πληρωμές (Άρθρο 66)

Οι ενεργούμενες από τα Δημόσια Ταμεία εισπράξεις κατατίθενται στην Τράπεζα της Ελλάδος από λογαριασμούς που ορίζονται από τον Υπουργό των Οικονομικών, σε βάρος των οποίων και αναλαμβάνονται τα απαιτούμενα χρηματικά ποσά για την πληρωμή των εξόδων.

Λογιστικό σύστημα των Δημόσιων Ταμείων (Άρθρο 67)

Για Β.Δ./ που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού των Οικονομικών καθορίζονται:

- α) Η διάρθρωση των Δημόσιων Ταμείων και τα καθήκοντα του προσωπικού.
- β) Το λογιστικό σύστημα των Δημόσιων Ταμείων, τα τηρούμενα βιβλία και ο τρόπος τήρησής τους.
- γ) Η λειτουργία γενικά των Δημόσιων ταμείων και
- δ) Η ευθύνη των ταμιακών υπολόγων και των ταμιακών γενικά υπαλλήλων. (Εκδόθηκε το Β.Δ. 757/69- ΦΕΚ 241/69).

Υποβολή στοιχείων από τα Δημόσια Ταμεία (Άρθρο 68)

Με αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών ορίζονται οι καταστάσεις και στοιχεία από τα Δημόσια Ταμεία που υποβάλλονται στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους καθώς και το Περιεχόμενο των καταστάσεων και οι προθεσμίες υποβολής τους. Ότι αφορά την υποβολή στο Ελεγκτικό Συνέδριο των μηνιαίων και λογαριασμών της διαχείρισης των ταμιακών υπολόγων καθορίζεται από το Ελεγκτικό Συνέδριο. (Εκδόθηκαν οι 191909/69, 29418/75 και 15811/78 αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών ΦΕΚ 777/69, 273/75 και 1008/78.)

Ευθύνη των Διευθυντών των Δημόσιων Ταμείων και οργάνων εισπράξεων. (Άρθρο 69)

1. Οι διευθυντές των Δημόσιων Ταμείων ευθύνονται για την έγκαιρη είσπραξη των βεβαιωθέντων εσόδων στο τάμειο γενικά, απαλλάσσονται δε από την ευθύνη αν αποδείξουν ότι έλαβαν κατά των οφειλετών όλα τα επιβαλλόμενα μέρα από την κείμενη μονοθεσία και ότι παρακολουθήσαν

επιμελώς τα αρμόδια όργανα για την επιδίωξη των εισπράξεων τους.

2. Τα όργανα εισπράξεως εσόδων της προηγούμενης παραγράφου πέρα της ευθύνης σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις για την εκτέλεση των καθηκόντων ευθύνονται και για το έγκαιρο της είσπραξης των εσόδων που ανατίθενται σ' αυτά.

(Άρθρο 70)

Ο διευθυντής του Δημόσιου Ταμείου ευθύνεται προσωπικά και εις ολόκληρο έναντι του Δημοσίου για κάθε διαχείριση χρηματικού και ολικού του ταμείου και των λοιπών που λογοδοτούν σ' αυτόν για την είσπραξη από τα όργανα ελλείμματος που εμφανίστηκε από δόλο αυτού ή για αμέλεια που έδειξε.

Ειδικοί Ταμίες (Άρθρο 71)

Οι αρμοδιότητες οι υποχρεώσεις και οι ευθύνες των ειδικών ταμιών του άρθρου 11 καθώς και τα βιβλία που τηρούνται απ' αυτούς ρυθμίζονται από τις ειδικές διατάξεις με δυνατότητα να τροποποιούνται για Β.Δ./ που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού των Οικονομικών και του αρμόδιου Υπουργού.
(Εκδόθηκε το Β.Δ. 757/69).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ

Δημόσιοι υπόλογοι

Έννοια και εποπτεία δημοσίων υπολόγων (Άρθρο 72)

1. Δημόσιοι υπόλογοι είναι όλοι και αυτοί που δεν έχουν νόμιμη εξουσιοδότηση, να διαχειρίζονται χρήματα αξίας ή υλικό που ανήκει στο κράτος καθώς και κάθε άλλος που θεωρείται ως δημόσιος υπόλογος από το Νόμο.
2. Όλοι οι υπόλογοι διατελούν υπό την εποπτεία και τον έλεγχο του οικείου Υπουργού, του Υπουργού των Οικονομικών και του Ελεγκτικού Συνεδρίου στο οποίο και λογοδοτούν όπου καθορίζεται αυτό από τις κείμενες διατάξεις, με εξαίρεση τους υπολόγους διαχειριστές υλικού αρμοδιότητας Υπουργείου Εθνικής Αμύνης, όπου διατελούν υπό την εποπτεία και τον έλεγχο του Υπουργού Εθνικής Αμύνης στον οποίο λογοδοτούν.
3. Κατά τον έλεγχο και εποπτεία των Υπουργών της προηγούμενης παραγράφου είτε αυτός ασκείται από όργανα του Υπουργείου Οικονομικών είτε άλλου Υπουργείου εφαρμόζονται οι διατάξεις περί οικον. επιθεώρησης του Υπουργείου Οικονομικών. Ο έλεγχος των στρατιωτικών διαχειρίσεων γενικά καθώς και της χωρ/κής ασκείται κατά τα προβλεπόμενα από τους ίδιους κανονισμούς και μέσω των ειδικών οργάνων της υπηρεσίας τους.

Ασυμβίβαστα δημοσίων υπολόγων (Άρθρο 73)

Τα καθήκοντα του διαχειριστή χρημάτων του Δημοσίου είναι ασυμβίβαστα προς τα καθήκοντα των διατάκτων και

προκειμένου για τις ένοπλες δυνάμεις και προς τα του εκκαθαριστή.

Βιβλία δημοσίων υπόλογων (Άρθρο 74)

Τα διαχειριστικά και λογιστικά βιβλία που τηρούνται από τους υπόλογους και ο τρόπος τήρησης και θεώρησης τους ορίζονται από τις αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών και του αρμόδιου Υπουργού. Προκειμένου για τους υπόλογους διαχειριστές αρμοδιότητας Υπουργείου Εθνικής Άμυνας εκτός των Δημόσιων Στρατιωτικών Ταμείων τα παραπάνω ρυθμίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Άμυνας.

(Άρθρο 75)

Το χρηματικό υπόλοιπο των Δημόσιων ταμείων και Ειδικών Ταμείων εξακριβώνεται από τον προϊστάμενο τους αφού συνταχθεί σχετική πράξη γι' αυτό.

Ελλείμματα και ευθύνες δημόσιων υπόλογων (Άρθρο 76)

1. Κάθε έλλειψη χρημάτων αξιών ενσήμων ή υλικού διαπιστωμένη κατά τη νόμιμη διαδικασία σε δημόσια γενικά διαχείριση αναπληρώνεται από τον υπόλογο μέσα σε 24 ώρες αλλιώς αυτός τίθεται εκτός διαχείρισης ή και υπηρεσίας και καταλογίζεται με το ποσό του ελλείμματος, το οποίο βεβαιώνεται οπωσδήποτε ως δημόσιο έσοδο, λαμβάνοντας τα απαραίτητα μέτρα προς εξασφάλιση της απαίτησης του Δημοσίου. Ως έλλειμμα χαρακτηρίζεται και κάθε πληρωμή που δεν ανάγεται στην αρμοδιότητα του υπολόγου.
2. Ελλείψεις χαρτοσήμου, ενσήμων γενικά ειδών μονοπωλίου του Δημοσίου και κάθε αντικειμένου βάσει του οποίου εισπράττεται τέλος ή δικαίωμα καταλογίζονται σε χρήμα

- στην τιμή διάθεσης που ορίζεται από της σχετικές διατάξεις.
3. Κάθε έλλειψη υλικού καταλογίζεται σε χρήμα βάσει της τρέχουσας τιμής κατά το χρόνο του καταλογισμού. Η τιμή αυτή προσδιορίζεται από επιτροπή που συνιστάται από τον οικείο Υπουργό ή το Νομάρχη.
4. Απαγορεύεται στην διαχείριση του υπόλογου ανάμειξη ξένων χρημάτων προς αυτή για κάθε δε εμφανιζόμενο χρηματικό πλεονέκτημα στη διαχείριση συνιστάται παρακαταθήκη, μέχρι να αποδειχθεί η αιτία του.
5. Για ανοίκειες πληρωμές που έγιναν από τους υπόλογους καταλογίζονται και αυτοί που έλαβαν τα ποσά που καταλόγισε ο υπόλογος και κατέβαλε στο Δημόσιο βεβαιούνται με αίτηση υπέρ του και εισπράττονται κατά τις διατάξεις περί είσπραξης δημοσίων εσόδων συγχωρώντας και την προσωπική κράτηση αυτού που έλαβε.
6. Προκειμένου για έλλειψη υλικού ή εφοδίων που διαπιστώθηκαν στις διαχειρίσεις των ενόπλων Δυνάμεων εφαρμόζονται όσα ορίζονται από τη Νομοθεσία περί οικονομικής μέριμνας των ενόπλων δυνάμεων.

(Άρθρο 77)

Οι διατάξεις του προηγούμενου άρθρου 76 εφαρμόζονται ανάλογα και στη περίπτωση απώλειας ή φθοράς τίτλων απαιτήσεων του Δημοσίου, εφόσον εξαιτίας της έγινε ζημιά στο Δημόσιο.

(Άρθρο 78)

Οι υπόλογοι είναι υπεύθυνοι για την ασφάλεια της διαχείρισης των δημόσιων χρημάτων ενσήμων, αξιών και

υλικών γενικά. Οι διευθυντές των Δημόσιων Ταμείων οφείλουν να ζητούν από τις οικείες Αστυνομικές Αρχές και τη φρούρηση των ταμειακών καταστημάτων.

(Άρθρο 79)

Οι υπόλογοι οφείλουν να τηρούν τους οικείους κανονισμούς ασφάλειας κατά την αποστολή και παραλαβή χρημάτων, ενσήμων, αξιών και υλικών και ευθύνονται για κάθε ζημιά του Δημοσίου από τη μη τήρηση των κανονισμών αυτών.

Ετήσιο κλείσιμο βιβλίων υπόλογων γενικά (Άρθρο 80)

1. Όλα γενικά τα βιβλία των υπόλογων διαχειρίστων του Δημοσίου και των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου κλείνονται κατά 31η Δεκεμβρίου κάθε έτους, συντάσσοντας πρωτόκολλα για τα εμφανιζόμενα στα βιβλία σύνολα χρέωσης, πίστωσης και υπόλοιπο της διαχείρισης.
2. Η θεώρηση του κλεισίματος των βιβλίων των παραπάνω διαχειρίσεων ενεργείται, για τους υπαγόμενους στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας και τη χωροφυλακή από αξιωματικούς που ορίζονται με διαταγές των αρμόδιων Υπουργείων, και για τις λοιπές διαχειρίσεις από υπαλλήλους που ορίζονται από τους Νομάρχες, Έπαρχους ή Ειρηνονοδίκες.
3. Ο τρόπος κλεισίματος και θεωρήσεως των βιβλίων και οι λεπτομέρειες εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου καθορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών.
4. Ειδικά για το κατά τη 31η Δεκεμβρίου κάθε έτους κλείσιμο των βιβλίων των διαχειρίσεων υλικού και εφοδίων των Ενόπλων Δυνάμεων εφαρμόζονται όσα ορίζονται από τη

Νομοθεσία περί οικονομικής μέριμνας των ενόπλων δυνάμεων.

Ετήσια λογοδοσία δημόσιων υπόλογων (Άρθρο 81)

Οι δημόσιοι υπόλογοι κάθε οικον.έτος ή μετά την με οποιοδήποτε τρόπο λήξη της διαχείρισης την αποδίδουν στο Ελεγκτικό Συνέδριο λογαριασμό της διαχείρισης τους εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από το Νόμο.

(Άρθρο 82)

Το Ελεγκτικό Συνέδριο εξελέγχει τους λογ/μούς των υπόλογων που λογοδοτούν σ'αυτό και αποφαίνεται για την ορθότητα ή μη αυτών, οι δε σχετικές πράξεις που εκδίδονται απ'αυτούς ή αποφάσεις του υπόκεινται στα ένδικα μέσα που προβλέπονται από τον οργανισμό ο έλεγχος των λογ/μών των δημόσιων υπόλογων είναι καλύτερα να συντελείται από το Ελεγκτικό Συνέδριο εντός εξαμήνου από την υποβολή σ'αυτό των σχετικών δικαιολογητικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

Συμφωνίες για λογαριασμό του Δημοσίου

Προϋποθέσεις συνάψεως συμβάσεων (Άρθρο 83)

Συμβάσεις με τις οποίες δημιουργούνται υποχρεώσεις, σε βάρος του Δημοσίου δεν μπορούν να συμφωνηθούν εφ'όσον δεν προβλέπονται από γενική ή ειδικές διατάξεις.

Τύπος συμβάσεων (Άρθρο 84)

Κάθε σύμβαση για λογαριασμό του Δημοσίου που έχει σαν αντικείμενο άνω των 10.000 δρχ. ή δημιουργεί υποχρεώσεις διαρκείας, εφ'όσον δεν ορίζεται διαφορετικά υποβάλλεται στον τύπο του ιδιωτικού εγγράφου το ποσό αυτό μπορεί να αυξομειώνεται με αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών που δημοσιεύονται στην εφημερίδα Κυβερνήσεως. Η πρόταση κατάρτισης σύμβασης και η αποδοχή της μπορούν να γίνουν και με ξεχωριστά έγγραφα. Η ακιρότητα η οποία προέρχεται από τη μη τήρηση του τύπου της εγγράφου αποδοχής παύει να υπάρχει σε περίπτωση εκπλήρωσης της σύμβασης.

Εκπροσώπηση Δημοσίου (Άρθρο 85)

Νόμιμος εκπρόσωπος του Δημοσίου, για συμφωνία συμβάσεων εφ'όσον δεν ορίζεται διαφορετικά είναι ο οικείος Υπουργός ή ο εξουσιοδοτούμενος γενικώς ή ειδικώς από τον Υπουργό.

Διαγωνισμός και εξαιρέσεις (Άρθρο 86)

Καταργήθηκε με το άρθρο 16 του Ν.1797/88 «προμήθειες του Δημοσίου τομέα» (ΦΕΚ 164 Α) από 10-4-90 η ημερομηνία ισχύος του Π.Δ. 173/90 «κανονισμός προμηθειών Δημοσίου»

(ΦΕΚ 62 Α), που εκδόθηκε σε εξουσιοδότηση του άρθρου 11 του ίδιου νόμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

Παραγραφές-κατασχέσεις- εκχωρήσεις

Παραγραφή αξιώσεων του Δημοσίου (Άρθρο 87)

1. Κάθε χρέος προς το Δημόσιο παραγράφεται εφ'όσον δεν ορίζεται διαφορετικά από τις διατάξεις του συγκεκριμένου άρθρου μετά 5 έτη από τη λήξη του οικονομικού έτους στην διάρκεια του οποίου βεβαιώθηκε στο δημόσιο ταμείο (βεβαίωση σε στενή έννοια). Εάν η βεβαίωση γίνονταν πριν ή το χρέος γίνει ληξιπρόθεσμο τμηματικά ή συνολικά, η παραγραφή ξεκινά από τη λήξη του οικονομικού έτους, κατά το οποίο το χρέος έγινε ληξιπρόθεσμο και για το ποσό αυτό.
2. Χρέη προς το Δημόσιο α) από τελεσίδικες δικαστικές αποφάσεις εκτός από αυτά που λόγω προστίμου, χρηματικών ποινών και συναφών δικαστικών εξόδων και τελών, υπάγονται στην πενταετή παραγραφή. β) Εκτός άπιστης διαχείρισης γ) από συμβάσεις και διατάξεις τελευταίας βούλησης περιλαμβανομένων και των περιοδικών παροχών και δ) από καταλογισμούς που επιβλήθηκαν από οποιαδήποτε αρμόδια κατά Νόμο Αρχή υπόκεινται σε εικοσαετή παραγραφή, που αρχίζουν από τη λήξη του οικονομικού έτους εντός του οποίου βεβαιώθηκαν στο Δημόσιο Ταμείο (βεβαίωση με τη στενή έννοια).
3. Χρέη προς το Δημόσιο από φόρους που παρακρατήθηκαν ή για φόρους που εισπράχθηκαν για λογαριασμό του Δημοσίου, τέλη και δικαιώματα παραγράφονται μετά 10 έτη από τη λήξη του οικονομικού έτους εντός του οποίου

βεβαιώθηκαν στο Δημόσιο ταμείο (βεβαίωση με τη στενή έννοια).

4. Χρέη προς το Δημόσιο προερχόμενα από απαίτησεις που είχαν περιέλθει από οποιοδήποτε λόγο σ' αυτό οι οποίες δεν είχαν παραγραφεί από το πρόσωπο του δικαιοπάροχου μέχρι της μεταβίβασης τους στο Δημόσιο, παραγράφονται μετά 5 έτη από τη λήξη του οικονομικού έτους εντός του οποίου βεβαιώθηκαν στο Δημόσιο Ταμείο (βεβαίωση με τη στενή έννοια).
5. Χρέη προς το Δημόσιο γενικά από εισαγωγικούς δασμούς και τέλη, που εισπράττονται στο τελωνείο παραγράφονται μετά δεκαετία από τη λήξη του οικονομικού έτους, εντός του οποίου γεννήθηκε η απαίτηση του Δημοσίου για είσπραξη αυτών ως χρόνος γέννησης της είσπραξης των εισαγωγικών δασμών και λοιπών τελών εμπορευμάτων από αξιωση αποταμίευσης λογίζεται για την παραγραφή, η επόμενη της λήξης της σύμφωνα με όσα ορίζουν οι τελωνιακοί Νόμοι, προθεσμίας αποταμίευσης, σε περίπτωση ενέργειας προς αυτήν, ελέγχου των αποθηκών η μέρα της συντάξεως εκθέσεως περί διαπίστωσης ελλείμματος.

Αναστολή Παραγραφής (Άρθρο 88)

Αναστολή παραγραφής. Η παραγραφή των χρεών προς το Δημόσιο αναστέλλεται για τους λόγους τους προβλεπόμενους από την ισχύουσα νομοθεσία. Η παραγραφή αναστέλλεται επίσης:

- a) Για χρονικό διάστημα ίσο με το χρόνο κατά τη διάρκεια του οποίου το τελευταίο έτος της παραγραφής το χρέος ήταν με αναστολή ή με διευκόλυνση τμηματικής

καταβολής, ανεξάρτητης καταβολής ανεξάρτητης συμμορφώσεως ή όχι του υπόχρεου συνολικά ή μερικά που χορηγείται από το νόμο ή με δικαστική απόφαση ή με απόφαση αρμόδιας αρχής κατόπιν αιτήσεως υπόχρεου.

- β) Για χρονικό διάστημα ίσο με το χρόνο κατά τον οποίο το Δημόσιο δεν μπόρεσε να επιδιώξει την είσπραξη του χρέους με αναγκαστικά μέσα με συνέπεια την αναστολή της εκτέλεσης η οποία χορηγήθηκε με διαταγή νόμου και στις 2 περιπτώσεις (α,β,) η παραγραφή συνεχίζεται μετά τα λήξη της αναστολής της εισπράξεως της τμηματικής καταβολής ή της αναστολής της εκτελέσεως σε καμία δε περίπτωση δεν συμπληρώνεται αυτή πριν από το διάστημα λήξης 6 μηνών της αναστολής πληρωμής, της αναστολής εκτέλεσης ή διευκόλυνσης τμηματικής καταβολής.
- γ) Αν αμφισβητήθηκε δικαστικά η νομιμότητα του τίτλου είσπραξης ή των μέτρων εκτέλεσης που πάρθηκαν από τον οφειλέτη ή από τρίτο μέχρι τη διεκπεραίωση της δίκης.

Διακοπή παραγραφής (Άρθρο 89)

1. Η παραγραφή διακόπτεται για τους λόγους που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία εκτός του λόγου της αναγνώρισης με οποιοδήποτε τρόπο αναγνώρισης της αξίωσης από τον υπόχρεο. Η παραγραφή διακόπτεται επίσης με την επιβολή κατάσχεσης των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη ή του εγγυητή του που βρίσκονται ή στα χέρια τους ή στα χέρια τρίτων. Από την έναρξη της κατάσχεσης της αναγκαστικής εκτέλεσης μέχρι την τελεσιδικία του πίνακα κατάταξης κάθε πράξη της εκτέλεσης διακόπτει την παραγραφή, η οποία αρχίζει από την αρχή τελευταία μετά την τελευταία δικαστική

- πράξη της εκτέλεσης. Σε περίπτωση απαγγελίας ακυρότητας της κατάσχεσης ή άλλης πράξης της διοικητικής εκτέλεσης, η παραγραφή της αξιώσεως του δημοσίου δεν συμπληρώνεται εάν εντός 3 μηνών από την τελεσιδικία της αναγγελίας την ακυρότητα αποφάσεως επαναληφθεί η ακυρωμένη πράξη εκτέλεσης ή επιβληθεί νέα κατάσχεση επί αυτού του περιουσιακού στοιχείου ή άλλου. Η παύση της κατάσχεσης από την Διοικητική Αρχή κατόπιν αιτήσεως του οφειλέτη δεν αναιρεί την διακοπή της παραγραφής.
2. Για περισσότερους οφειλέτες γενικά η διακοπή της παραγραφής ως προς τον ένα από αυτούς ενεργεί και κατά των υπόλοιπων. Επίσης η διακοπή της παραγραφής ως προς τον πρώτο οφειλέτη ενεργεί και κατά του εγγυητή και αντίστροφα.

Συνέπεια παραγραφής αξιώσεων του Δημοσίου (Άρθρο 90)

Η συμπλήρωση της παραγραφής χρέους προς το Δημόσιο επιφέρει τις συνέπειες τις προβλεπόμενες από την ισχύουσα Νομοθεσία.

Παραγραφή αξιώσεων κατά του Δημοσίου (Άρθρο 91)

1. Ο χρόνος παραγραφής των χρηματικών αξιώσεων κατά του Δημοσίου είναι 5 έτη εφ'όσον δεν ορίζεται από άλλες ειδικές ή γενικές διατάξεις συντομότερος χρόνος παραγραφής.
2. Ο χρόνος παραγραφής των χρηματικών αξιώσεων κατά του Δημοσίου για παράνομα καταβληθέντα ποσά είναι 3 ετών και για τα τελωνειακά έσοδα γενικά ένα έτος εφ'όσον

από άλλες διατάξεις δεν ορίζεται συντομότερος χρόνος παραγραφής.

3. Ο χρόνος παραγραφής των αξιώσεων κατά του Δημοσίου των δημοσίων υπαλλήλων, πολιτικών και στρατιωτικών των σχετικών με το δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα, που συνδέονται από καθυστερούμενες αποδοχές ή κάθε άλλης φύσεως απολαβές ή αποζημιώσεις από αδικαιολόγητο πλουτισμό είναι 2 έτη.
4. Η παραγραφή ολόκληρου του δικαιώματος της παρ.3 άρθρ.16 των περιπτώσεων είναι 10 έτη.
5. Ο χρόνος παραγραφής των αξιώσεων των συνταξιούχων εξ ολοκλήρου καθώς και των επιδοτουμένων του Δημοσίου κληρονόμων αυτών από καθυστερούμενες συντάξεις επιδόματα και βοηθήματα είναι 2 ετών έστω κι αν στάλθηκαν λανθασμένα. Κατά την εκτέλεση των πράξεων ή αποφάσεων κανονισμού συντάξεως ή βοηθήματα οι δεδουλευμένες συντάξεις βοηθήματα ή επιδόματα παραγράφονται εκτός διετίας που αρχίζει μετά την πάροδο τριμήνου από τη χρονολογία έκδοσης της σχετικής πράξης ή απόφασης.

Παραγραφή με ειδικό νόμο: Συμβαίνει πολλές φορές να κηρύσσονται παραγεγραμμένες ορισμένες αξιώσεις κατά του Δημοσίου και των ΝΠΔΔ όπως έγινε με το Ν. 1405/83 το άρθρο 16 του οποίου ορίζει: ότι αξίωση κατά του Δημοσίου των ν.π.δ.δ. και των ΟΤΑ για μισθούς συντάξεις, επιδόματα, χορηγίες και άλλες αμοιβές χωρεί μόνον, όταν οι απολαβές αυτές παρέχονται ρητά με οργανικό ή άλλο ειδικό νόμο και ότι δεν επιτρέπεται και είναι αυτοδίκαια άκυρη κάθε επέκταση των παραπάνω απολαβών πέρα από τις

περιπτώσεις που έχουν ρητά προσδιορισθεί από τους σχετικούς νόμους. Καμιά αξιώση δεν χωρεί κατά του Δημοσίου των ν.π.δ.δ. και των ΟΤΑ με οποιοδήποτε τρόπο, τόπο ή μορφή εφόσον δεν συντρέχει η παραπάνω προϋπόθεση και ότι οι σχετικές αξιώσεις που προκύπτουν από αμφισβήτησεις της ισχύος των σχετικών διατάξεων ου αφορούν την καταβολή των παραπάνω απολαβών όπως του προσωρινού επιδόματος του άρθρου 6 παρ. 2 του ν.754/78 παραγράφονται εφόσον δεν έχουν εκδοθεί αμετάκλητες δικαστικές αποφάσεις και όλες οι υπάρχουσες εκκρεμείς δίκες σε οποιοδήποτε βαθμό καταργούνται.

Ακολούθησε το άρθρο 14 παρ.2 και 3 του Ν. 1810/88 με το οποίο ορίστηκε ότι ποσά για επέκταση καταβολής του προσωρινού προσωπικού επιδόματος του άρθρου 6 παρ.2 σε υπαλλήλους του Δημοσίου που δεν έπαιρναν τέτοιο επίδομα μέχρι την έναρξη της ισχύος του Ν. 1505/1984 δεν καταβάλλονται χωρίς οργανικό ή άλλο εοκικό νόμο και οι αξιώσεις που έχουν προκύψει από αμφισβήτηση της εκτάσεως της ισχύος της παραπάνω διάταξης του νόμου παραγράφονται. Από τη διατύπωση των διατάξεων αυτών προκύπτει σαφή βούληση του νομοθέτη να αποκλείσει με εναρμονισμό προς τη διάταξη του άρθρου 80 1 του ισχύοντος Συντάγματος και στις περιπτώσεις αυτού και μόνο τη γέννεση αξιώσεων από μισθούς και της λοιπές παραπάνω παροχές κατά του Δημοσίου ή των Ν.Π.Δ.Δ. ή των Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης η να παραγράψει τις ήδη υπάρχουσες ή να καταργήσει τις δίκες που άρχισαν γι'αυτές όταν οι αξιώσεις αυτές δεν γεννιόνται από διάταξη νόμου ρητή ή από τη με νόμο ρητή επέκταση σε κατηγορία μισθωτών.

διατάξεων ου προβλέπουν τις αποδοχές αυτές για άλλη κατηγορία μισθωτών αλλά με μόνη την προς κάλυψη υφιστάμενου νομοθετικού κενού και μάλιστα ηθελημένου , ανάλογη εφαρμογή διατάξεων που προβλέπουν τέτοιες απολαβές για ορισμένη κατηγορία μισθωτών και στους μισθωτούς άλλης κατηγορίας, τους οποίους δεν αφορούν αυτές και ως προς τους οποίους υφίσταται το κενό αυτό. Όταν όμως η επέκταση αυτή της εφαρμογής διατάξεων σε κατηγορία μισθωτών για την οποία επιβάλλεται αυτό η ταυτότητα των συνθηκών κάτω από τις οποίες παρέχουν την εργασία τους και η ομοιότητα της εργασίας αυτής γίνεται κατ'εφαρμογή της παραπάνω διάταξης του άρθρου 41 του ισχύοντος Συντάγματος υπάρχει επέκταση με συνταγματική διάταξη της οποίας η εφαρμογή δεν μπορεί να αποκλεισθεί με διάταξη του κοινού νομοθέτη που υποβάλλει σε παραγραφή (ή καταργεί τις εκκρεμείς δίκες γι'αυτές) τις αξιώσεις που παράγονται από την κατά τον παραπάνω τρόπο επέκτασης διάταξης που προβλέπει αυτές ρητά για άλλη κατηγορία μισθωτών. Αντίθετη εκδοχή θα οδηγούσε σε ουσιαστική κατάργηση για τις περιπτώσεις αυτές, της συνταγματικώς με το παραπάνω άρθρο 41 του ισχύοντος Συντάγματος κατοχυρωμένης αρχής της ισότητας, με την έννοια αυτή που προεξετάστηκε. Επίσης κρίθηκε ότι δεν υπάγονται στην παραγραφή των παραπάνω διατάξεων οι αξιώσεις κατά τον Δημοσίου και των Ν.Π.Δ.Δ. που στηρίζονται σε παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων τους γιατί αυτές οφείλονται όχι κατ'επέκταση αλλά με τη μορφή της αποζημιώσεως σε εφαρμογή των άρθρων 237,298,914 Ακ και 105 Εισ. Ν.Α.Κ. ή όταν η χορήγηση του

επιδόματος προβλέπεται ρητά από διάταξη νόμου δηλαδή όταν πρόκειται για έκθεση εφαρμογή διάταξη νόμου.

(Άρθρο 92)

Χρηματική αξίωση κατά του Δημοσίου αναγνωρισμένη κατά τη διαδικασία τη διαγραφόμενη από την περί Νομικού Συμβουλίου του Κράτους νομοθεσία ή βεβαιωμένη από πληρωμής υπόκειται σε παραγραφή 5 χρόνια που αρχίζει από την αναγνώριση ή τελεσιδικία ή έκδοση του τίτλου πληρωμής αντίστοιχα.

Έναρξη παραγραφής (Άρθρο 93)

Η παραγραφή αρχίζει από το τέλος του οικονομικού έτους του οποίου γεννήθηκε η αξίωση και είναι δυνατή η δικαστική αυτή επιδίωξη.

Αναστολή παραγραφής (Άρθρο 94)

Οι διατάξεις περί αναστολής της παραγραφής των άρθρων 257 έως 259 του Α.Κ., εφόσον δεν ορίζεται αλλιώς εφαρμόζονται και στις χρηματικές αξιώσεις κατά του Δημοσίου. Επίσης η παραγραφή αναστέλλεται, εφόσον ο δικαιούχος έτυχε ανωτέρας βίας, και δεν μπόρεσε να ασκήσει την αξίωση του εντός του τελευταίου 6-μήνου του χρόνου παραγραφής.

Διακοπή παραγραφής (Άρθρο 95)

Η παραγραφή των χρηματικών αξιώσεων κατά του Δημοσίου με βάση τις ειδικές διατάξεις διακόπτεται μόνο:

- α) Με την υποβολή της υπόθεσης στο δικαστήριο ή σε διαιτητές οπότε αρχίζει έκ νέου η παραγραφή από την τελευταία διαδικαστική πράξη των διαδίκων του δικαστηρίου ή των διατητών.

- β) Με την υποβολή προς τη δημόσια αρχή αιτήσεως περί πληρωμής της απαίτησης οπότε η παραγραφή αρχίζει εκ νέου για την αναγνώριση ή την πληρωμή της απαιτήσεως αρχής. Σε περίπτωση μη απάντησης η παραγραφή αρχίζει μετά την πάροδο εξαμήνου από την χρονολογία υποβολής της αιτήσεως. Υποβολή δεύτερης αιτήσεως δεν διακόπτει εκ νέου την παραγραφή.
- γ) Με την υποβολή αίτησης προς το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους περί αναγνώρισης της απαίτησης οπότε η παραγραφή αρχίζει εκ νέου από τη χρονολογία την οποία φέρει η έγκριση ή η απόρριψη από τον υπουργό των Οικονομικών της χρηματοδοτήσεως του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Υποβολή δεύτερης αιτήσεως δεν διακόπτει εκ νέου την παραγραφή.
- δ) Με την αίτηση επίδοσης επιταγής προς εκτέλεση όπου επιτρέπεται αυτή.
- ε) Με την έκδοση τίτλου πληρωμής.

Συνέπειες παραγραφής αξιώσεων κατά του Δημοσίου.

(Άρθρο 96)

Η αξιώση κατά του Δημοσίου που έχει παραγραφεί δεν είναι δεκτική συμψηφισμού, όσα δε έχουν καταβληθεί μετά τη συμπλήρωση της παραγραφής έστω και με γνώση της παραγραφής αναζητούνται. Παραίτηση από τη συμπληρωμένη παραγραφή είναι άκυρη. Η παραγραφή λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως από τα δικαστήρια.

Κατάσχεση στα χέρια του Δημοσίου και εκχώρηση

(Άρθρο 97)

Για πάσα κατάσχεση χρηματικής απαίτησης στα χέρια του Δημοσίου σαν τρίτου, το κατασχετήριο και η αναγγελία της

εκχωρήγησης χρηματικής απαίτησης κατά του Δημοσίου κοινοποιούνται στον αρμόδιο για την πληρωμή δημόσιο ταμείο η χρηματική διαχείριση και στο άρθρο 26 αρμόδια για την αναγνώριση της δαπάνης Αρχής. Το κατασχετήριο κοινοποιείται και στο Δημόσιο Ταμείο στο οποίο υπάγεται φορολογικώς η κατάσχεση και στο άρθρο 27 αρμόδια για την εκκαθάριση από την επίδοσή του και στην αρμόδια υπηρεσία για την πληρωμή. Η πρόθεσμία για δήλωση εκ μέρους του Δημοσίου αρχίζει από την κοινοποίηση της τελευταίας των παραπάνω. Κάθε κατάσχεση ή εκχώρηση για την οποία δεν τηρήθηκαν οι παραπάνω διατυπώσεις είναι άκρη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ

Τελικές και μεταβατικές διατάξεις.

(Άρθρο 98)

Επιτρέπεται, με Διατάγματα, εκδιδόμενα με πρόταση του Υπουργού των Οικονομικών, ανατίθεται στα Δημόσια ταμεία η διεξαγωγή της ταμειακής Υπηρεσίας Οργανισμών τοπικής Αυτοδιοικήσεως και νομικών πρόσωπων δημοσίου δικαίου όπως και η είσπραξη εσόδων άλλων νομικών ή φυσικών προσώπων. Με αυτά τα Βουλευτικά Διατάγματα καθορίζεται και η συμμετοχή των τρίτων στίς δαπάνες λειτουργίας της ταμειακής του Κράτους Υπηρεσίας, είτε με πόσοστό τους απ' αυτής είσπραττομένων εσόδων ή πληρωμένων εξόδων είτε με άλλο τρόπο.

(Άρθρο 99)

1. Οι διατάξεις του άρθρ.27 έχει δυνατότητα να επεκταθεί και στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με Διατάγματα, εκδιδόμενα με πρόταση του Υπουργού Οικονομικών και για κάθε περίπτωση αρμοδίου Υπουργού, έτσι ώστε να προσαρμόζονται σύμφωνα με τις ιδιορρυθμίες της κάθε περίπτωσης.
2. Οι δαπάνες λειτουργίας των Υπηρεσιών εντελλομένων εξόδων που συνιστώνται καταβάλλονται σε βάρος των πιστώσεων του Υπουργείου Οικονομικών (Γενικό Λογιστήριο του Κράτους), των σχετικών δαπανών, αποδιδόμενες από το νομικό πρόσωπο στο Δημόσιο σύμφωνα με τις αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών.

(Άρθρο 100)

Οι διατάξεις του άρθρ.80, μετά από τις κανονιστικές αποφάσεις, έχουν τη δυνατότητα να επεκτείνονται στο σύνολό τους ή τμηματικά με Βουλευτικά Διατάγματα, εκδιδόμενα με πρόταση του Υπουργού Οικονομικών, και στα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που επιχορηγούνται από το Δημόσιο.

(Άρθρο 101)

Με Β.Δ., από τον Υπουργό Οικονομικών και του αρμοδίου για κάθε περίπτωση Υπουργού, έχουν τη δυνατότητα, οι διατάξεις του Νομοθετικού Διατάγματος να επεκταθούν συνολικά ή τμηματικά και για τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, επιτρεπόμενη και της τροποποίησής τους, με σκοπό τη προσαρμογή τους σύμφωνα με την ιδιομορφία της κάθε κατηγορίας ή κάθε νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου.

(Άρθρο 102)

Η διάταξη της παρ.2 του άρθρ.91 εφαρμόζεται και για ποσά εισπραττόμενα από το Δημόσιο για λογαριασμό τρίτων.

(Άρθρο 103)

Όπου στα ανωτέρω άρθρ. 15,20,33, 34, και 76 παρ.3 αναφέρεται «Υπουργός», εννοείται, όταν πρόκειται για το Υπουργό Εθνικής Αμύνης ο σύμφωνα με την παρ.3 του άρθρ.21 κύριος διατάκτης.

(Άρθρο 104)

- Οι διατάξεις του άρθρου 104 σχετικά με το χρόνο παραγραφής εφαρμόζονται πάνω στις αξιώσεις που έχουν γίνει από τη θέση ισχύος του.
- Οι σχετικές με την αναστολή της διακοπής και των συνεπειών της παραγραφής διατάξεων του άρθρου 104 ως

προς το χρόνο από τη θέση ισχύος εφαρμόζονται και πάνω στις αξιώσεις που ήδη έχουν γίνει.

(Άρθρο 105)

1. Οι προσωρινοί απολογισμοί που καταρτίστηκαν με βάση τις μηνιαίες καταστάσεις των Δημοσίων από 11ης Νοεμβρίου 1944 μέχρι και του οικονομικού έτους 1969 και οι προσωρινοί γενικοί ισολογισμοί από αυτή τη χρονολογία μέχρι τη 31η Δεκεμβρίου 1969, θεωρούνται ώς οριστικοί.
2. Με Β.Δ., εκδιδόμενα με πρόταση του Υπουργού Οικονομικών μπορούν να ρυθμίζονται αυτά που αφορούν τον έλεγχο των λογαριασμών των δημοσίων υπολόγων μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1969.
3. Τα υπόλοιπα που διατηρούνται για τους λογαριασμούς εκτός προϋπολογισμού κατά τη 31η Δεκεμβρίου 1969 και οι απαραίτητες συμψηφιστικές εγγραφές για την τελική διαμόρφωση τους, καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

(Άρθρο 106)

Μέχρι να αρχίσουν να ισχύουν με το παρόν Νομοθετικό Διάταγμα τα προβλεπόμενα Β.Δ., και οι κανονιστικές αποφάσεις, τα σχετικά μ'αυτά θέματα ρυθμίζονται από τις κείμενες διατάξεις μέχρι της έναρξης ισχύος αυτών εφόσον αυτά δεν είναι αντίθετα προς τις διατάξεις του άρθρου 106.

(Άρθρο 107)

Όλες οι προγενέστερες διατάξεις που αφορούσαν τα ρυθμιζόμενα θέματα από τα παρόν Νομοθετικό Διάταγμα καταργούνται. Εξαίρεση από την κατάργηση έστω κι αν είναι αντίθετη προς τις διατάξεις του Νομοθετικού Διατάγματος,

οι διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας που αφορούν την εκτέλεση δημοσίων έργων, στρατιωτικών έργων και έργων οχύρωσης, καθώς και αυτές που αφορούν την Υπηρεσία Κρατικών Προμηθειών.

Όμοια εξαιρούνται από την κατάργηση, οι διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας που αφορούν τις δαπάνες και τις προμήθειες των Ενόπλων Δυνάμεων μέχρι την έκδοση ειδικού Νόμου περί Οικονομικής Μέριμνας και Λογιστικού των Ενόπλων Δυνάμεων.

(Άρθρο 108)

Η ισχύ του Νομοθετικού Διατάγματος αρχίζει από 1η Ιανουαρίου 1970, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από αυτό.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Έγκριση του Προϋπολογισμού (Άρθρο 4)

1. Οι προϋπολογισμοί των Ν.Π.Δ.Δ. μετά από εισηγητές εκθέσεις υποβάλλονται ένα τουλάχιστον μήνα προ της ενάρξεως του Οικονομικού Έτους στο οποίο αναφέρονται προς έγκριση από τα αρμόδια όργανα.
2. Εφόσον στην έναρξη του Οικονομικού Έτους δεν έχει έγκριθεί ο προϋπολογισμός από τα αρμόδια όργανα η εκτέλεση αυτού κατά το 1ο εξάμηνο του έτους ενεργείται μέχρι ποσοστού 50% των αντίστοιχων πιστώσεων του προϋπολογισμού του Οικονομικού Έτους που έχει λήξει.
3. Με απόφαση των αρμόδιων οργάνων για την έγκριση του προϋπολογισμού των νομικών προσώπων μετά από αιτιολογημένη πρόταση του διοικούντος αυτά συλλογικού οργάνου, επιτρέπεται όπως και στην προηγούμενη παράγραφο να αυξάνεται μέχρι το σύνολο των πιστώσεων του προϋπολογισμού του Οικονομικού Έτους. Για όμοιες αποφάσεις επιτρέπεται η είσπραξη εσόδων και η πραγματοποίηση εξόδων μη εγγεγραμμένη στον προϋπολογισμό του προηγούμενου Οικονομικού Έτους κατά τις αποφάσεις αυτών που ορίζονται ειδικότερα.
4. Εξαιρετικά προκειμένου περί δαπανών των οποίων η πληρωμή είναι υποχρεωτική από διάταξη νόμου ή δικαστικής απόφασης ή σύμβασης που συνάφθηκε κατά τα προηγούμενα οικονομικά έτη επιτρέπεται με επιφύλαξη και της εφαρμογής των διατάξεων της προηγούμενης

παραγράφου όπως αυτές πραγματοποιούνται μέχρι το σύνολο των αντίστοιχων πιστώσεων του προϋπολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους με απόφαση του συλλογικού οργάνου που διοικεί αυτά.

Σύσταση Υπηρεσιών Εντελλομένων εξόδων παρά ν.π.δ.δ. (Άρθρο 14)

1. Για την εκκαθάριση και εντολή πληρωμής των εξόδων των ν.π.δ.δ. μπορεί για Π.Δ./ που εκδίδονται με πρόταση του Πρωθυπουργού του Υπουργού των Οικονομικών και του αρμοδίου κατά περίπτωση Υπουργού, όπως συνίσταται για κάθε νομικό πρόσωπο ή ομάδα νομικών προσώπων Υπηρεσίες Εντελλομένων Εξόδων.
2. Για όμοια Π.Δ. μπορεί να ανατεθεί η εκκαθάριση και εντολή πληρωμής των δαπανών νομικών προσώπων σε ήδη υφιστάμενες Υπηρεσίες Εντελλομένων Εξόδων.
3. Για τα προεδρικά Δ. των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου ορίζεται η σύνθεση του προσωπικού των Υπηρεσιών που απαρτίζονται εντελλομ. εξόδων που επιτρέπει την αύξηση των οργανικών θέσεων του προσωπικού του Δημοσιονομικού Κλάδου του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους κατ' ανώτατο όριο ως εξής: Προκειμένου για Υπηρεσία που συνίσταται από Εντελλ. έξοδα διαρθρωμένη σε δύο τμήματα, μίας θέσεως με βαθμό 3ω-2ω, 2 με βαθμό 5ω-4ω και 2 με βαθμό 8ω-6ω του Α1 κλάδου και 2 θέσεων με βαθμό 10ω-6ω του κλάδου Β1 προκειμένου δε περί συνιστώμενης Υπηρ. Εντελ. εξ. επιπέδου τμήματος θέσεως με βαθμό 5ω-4ω και μιας με βαθμό 8ω-6ω του Α1 κλάδου και μιας θέσεως 10ω-6ω του κλάδου Β1.

Κατ' εξαίρεση των κείμενων διατάξεων, προς επάνδρωση των παραπάνω Υπηρεσιών επιτρέπεται και η απόσπαση υπαλλήλων εκ των δι' αυτών εξυπηρετούμενων νομ. προσώπων με απόφαση αυτού που εποπτεύει με απόφαση αυτού που εποπτεύει το νομικό πρόσωπο Υπουργού για το προσωπικό των νομ. προσώπων της περιφέρειας Μεζονος Πρωτεύουσας και του οικείου Νομάρχη για το προσωπικό νομικών προσώπων εκτός της περιφέρειας αυτής.

4. Οι δαπάνες προσωπικού και λειτουργίας των παραπάνω υπηρεσιών καταβάλλονται σε βάρος των πιστώσεων του Υπουργείου Οικονομικών (Γεν.λογ. του Κράτους) αποδιδόμενες από των νομ. προσώπων στο Δημόσιο σύμφωνα με όσα ορίζονται από τις αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών.
5. Με αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών ρυθμίζονται όλα όσα αφορούν τη λειτουργία των συνιστ. υπηρεσιών ανάλογα με τη ιδιορρυθμία των νομ.προσώπων η κατηγορία αυτών μέχρι και κάθε λεπτομέρεια αναγκαία για την εφαρμογή την διατάξεων του άρθρου.

Ταμιακή διαχείριση ν.π.δ.δ. (Άρθρο 15)

1. Ταμιακή διαχείριση των ν.π.δ.δ. ενεργείται από την Τράπεζα της Ελλάδος κατά τη διατάξεις του από 20-1-1932 Π.Δ/τος «περί διαχείρισης νομ. προσ. από τήν τράπεζα της Ελλάδος» σύμφωνα με όσα ισχύουν κάθε φορά.
2. Μέχρι την έκδοση των προβλεπόμενων για του από 20-1-1932 Π.Δ/τος αποφάσεων του Υπουργού Οικον. εξακολουθούν να ισχύουν ειδ. διατάξεις καθώς η ταμιακή

διαχείριση ν.π.δ.δ. ενεργείται από άλλες τράπεζες ή πιστωτικό οργανισμό.

3. Με απόφαση του διοικούντος ν.π. οργάνου επιτρέπεται όπως ..... ανατίθενται σε μόνιμους υπαλλήλους τα καθήκοντα εισπράκτορος ν.π. οι εισπράξεις κατατίθενται σ' αυτόν που ασκεί την ταμιακή διαχείριση του ν.π. πιστωτ. οργανισμού ή τράπεζα σύμφωνα με όσα έχουν ορισθεί με τις αποφάσεις αυτές. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις για ίδιες αποφάσεις επιτρέπεται η σύσταση διας ταμ. υπηρεσίας εφ'όσον η έκταση και ο χαρακτήρας των συναλλαγών επιβάλλει αυτό με επιφύλαξη την ισχύ των κείμενων διατάξεων.
4. Οι διατάξεις του άρθρου 98 του Ν.Δ. 321.1969 «περί κώδικα Δημοσίου Λογιστικού» καθώς και κείμενες ειδικές διατάξεις με τις οποίες προβλέπεται η είσπραξη εσόδων Ν.Π.Δ.Δ. από άλλα όργανα διατηρούνται σε ισχύ.

Έλεγχος για τις δαπάνες ν.π.δ.δ. (Άρθρο 16)

Όσα αφορούν τον έλεγχο για τις δαπάνες των ν.π.δ.δ. διέπονται από τις διατάξεις των άρθρ. 17 και 18 του Ν.Π. 1265/72 «περί ελέγχου των δαπανών του κράτους των οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των άλλων ν.π.δ.δ. καθώς και των Λογ/μών των δημόσιων υπολόγων και παρακολούθηση των εσόδων των».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Προσωρινά χρημ. εντάλματα (Άρθρο 12)

1. Για τα προσωρινά χρημ. εντάλματα τίθεται στη διάθεση του υπόλογου στο όνομα του οποίου εκδίδεται το ένταλμα χρηματικό ποσό υπό τον όρο να χρησιμοποιηθεί για τους σκοπούς που καθορίστηκαν από την οικεία πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου ή της κοινής απόφασης του Υπουργού των οικονομικών και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού και της απόδοσης λογ/μού για τη διαχείριση εντός της ημερομηνίας που έχει τεθεί.
2. Για την παραπάνω Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου ή της κοινής απόφασης του Υπουργού Οικον. και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού από τους οποίους εκδίδεται το σχετικό ένταλμα ορίζονται: Ο υπόλογος το ποσό του εντάλματος, η προθεσμία απόδοσης λογ/μου και η αιτιολογία δαπάνης η οποία πρόκειται να πραγματοποιηθεί.

(Άρθρο 13)

Τα προσωρινά χρηματικά εντάλματα εκδίδονται στο όνομα μόνιμων δημοσίων υπαλλήλων, Αξιωματικών Μονάδων ή Υπηρεσιών των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας, που έχουν χρηματική διαχείριση καθώς και στο όνομα των Τραπεζών Ελλάδος και Αγροτικής.

(Άρθρο 14)

Η αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου η οποία προκάλεσε την έκδοση του προσωρινού χρηματικού εντάλματος, υποχρεούται να προβεί σε απαιτούμενες ενέργειες για την εντός διμήνου, το αργότερο, από τη λήξη της προς απόδοση

λογ/μού του εντάλματος ημερομηνίας που έχει ορισθεί,
νομοθετική κύρωση της Πράξης του Υπουργικού Συμβουλίου
από την οποία εκδόθηκε το προσωρινό χρηματικό ένταλμα.

(Άρθρο 15)

1. Για το ποσό της πραγματοποιημένης δαπάνης εκδίδεται
τακτικό χρηματικό ένταλμα σε βάρος της πίστωσης του
Προϋπολογισμού των εξόδων του οικείου Υπουργείου.
Αυτό το χρηματ. ένταλμα αποστέλλεται για το Γενικό
Λογιστήριο του Κράτους στο αρμόδιο Δημόσιο Ταμείο για
συμψηφιστική εξόφληση εκδιδόμενο από γραμμάτιο
είσπραξης από τον εκτός προϋπολογισμού λογ/μο
«προσωρ. χρηματ. εντάλματα Υπουργείου....».
2. Το ποσό που τυχόν δεν χρησιμοποιήθηκε από το
προσωρινό χρηματικό ένταλμα επιστρέφεται από τον
Υπόλογο στο Δημόσιο Ταμείο εκδιδόμενο από το
γραμμάτιο είσπραξης από τον Υπόλογο εκτός
προϋπολογισμού λογ/μό «προσωρ. χρηματ. εντάλματα
Υπουργείου....». Αυτό το εκδιδόμενο γραμμάτιο είσπραξης
υποβάλλεται σε πρωτότυπο στην Υπηρεσία που εξέδωσε
το προσωρινό χρημ. ένταλμα, αντίγραφο δε στο Γενικό
Λογιστήριο του κράτους (Δ/νση 3των).

(Άρθρο 16)

1. Στο τέλος κάθε οικον. έτους το Γενικό Λογιστήριο του
Κράτους στέλνει στο Ελεγκτικό Συνέδριο πίνακα όλων
των ατακτοποίητων προσωρινών χρηματικών ενταλμάτων
που έχουν παραμείνει.

Απόφαση Υπουργού Οικονομικών**Αριθ. 194902:1969 (ΦΕΚ Β' 777)**

Περί διαδικασίας πληρωμής σταθερών, διαρκούς ή περιοδικού χαρακτήρα δαπανών.

Έχοντας υπ'όψει την παρ. 2 του άρθρου 28 του Ν.Δ. υπ'αριθ.

321/1969 «περί κώδικα Δημόσιου Λογιστικού» αποφασίζουμε:

(Άρθρο 1)

Τα Δημόσια Ταμεία εξουσιοδοτούνται να πληρώνουν τις παρακάτω σταθερές και διαρκούς ή περιοδικού χαρακτήρα δαπάνες.....

α) Αποζημιώσεις Βουλευτών.

β) Μισθούς και κάθε άλλη σταθερή αποδοχή υπάλληλων του Δημοσίου που συνδέονται με αυτό, με σχέση δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου.

Εξαιρούνται:

1) Οι αλλοδαποί υπάλληλοι πρεσβειών και προξενείων και
2) Οι πάγιες προκαταβολές Στρατού, Ναυτικού, Αεροπορίας, Αστυνομίας πόλεων, Πυροσβεστικής Σώματος και Εμπορικής Ναυτιλίας πληρώνονται κατά τις κείμενες διατάξεις.

γ) Τις πάγιες καθορισμένες και καταβαλλόμενες περιοδικά επιχορηγήσεις για γραφική ύλη, φωτισμό, καθαριότητα θέρμανση κλπ. Δημοσίων Υπηρεσιών με εξαίρεση τις αλλοδαπές Πρεσβευτικές και Προξενικές αρχές και των ομοίων δαπανών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης των καταβαλλομένων από την πάγια προκαταβολή της αστυνομίας.

δ) Τα ενοίκια των Δημοσίων Υπηρεσιών, με εξαίρεση των αλλοδαπών Πρεσβευτικών και Προξενικών οικημάτων.

- ε) Τα χορηγούμενα χρηματικά βοηθήματα στους υπερήλικες και ανίκανους προς εργασία τυφλούς (Νομ. 1904/1951 περί προστασίας και αποκαταστάσεως τυφλών).
- στ) Τα υπό του άρθρου 7 του Νομ. 1137/1981 χορηγούμενα μηνιαία χρηματικά επιδόματα και μηνιαίες χρηματικές παροχές στους χανσενικούς ασθενείς και μέλη των οικογενειών τους.

2. Οι κατά την προηγούμενη παράγραφό δαπάνες εκκαθαρίζονται οριστικά από τους προϊστάμενους των οικείων υπηρεσιών και πληρώνονται με επιταγή αυτών. Οι υπηρεσίες και οι Προϊστάμενοι αυτών ορίζονται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση με αποφάσεις των αρμόδιων Υπουργών για τις κεντρικές Υπηρεσίες και της περιφέρειας της τέως Διοίκησης Πρωτεύουσας αυτής της περιφέρειας και των Νομαρχών για τις λοιπές Υπηρεσίες κοινοποιούμενες και στο οικείο για την πληρωμή Δημόσιο Ταμείο. Ειδικά για τις αποδοχές των υπαλλήλων των Κεντρικών υπηρεσιών των Υπουργείων, που υπηρετούν στην περιφέρεια της τέως Διοίκησης Πρωτεύουσας και τις δαπάνες ενοικίων μισθωμένων ακινήτων των αυτών υπηρεσιών «ο εκκαθαριστής θα ορίζεται από τον αρμόδιο Υπουργό». Για τις αποδοχές του προσωπικού των Υπηρεσιών του Πρωθυπουργού και των λοιπών υπηρεσιών που εξαρτώνται απ' αυτόν ο εκκαθαριστής ορίζεται με απόφαση του Πρωθυπουργού. Για τις αποζημιώσεις των Βουλευτών και τις αποδοχές των υπαλλήλων της βουλής εκκαθαριστής είναι ο Πρόεδρος αυτής «Εφ'όσον στις περιφερειακές Υπηρεσίες υπηρετεί προσωπικό μόνο της Γ' κατηγορίας, εκκαθαριστής των αποδοχών του

προσωπικού αυτού ορίζεται σε απόφαση του Νομάρχη προϊστάμενος άλλης υπηρεσίας».

3. Μέχρι του καθορισμού των υπηρεσιών της προηγούμενης παραγράφου και προϊσταμένων αυτών, οι εκκαθαριστές που έχουν οριστεί με αποφάσεις αυτών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού κατά τις προϊσχύουσες διατάξεις εξακολουθούν να εκκαθαρίζουν τις δαπάνες για τις οποίες πρόκειται.

(Άρθρο 2)

1. Οι δαπάνες της παρούσας απόφασης δεν υπόκειται στον προληπτικό έλεγχο του ελεγκτικού Συνεδρίου. Οι πληρωμές των δαπανών που γίνονται από το κράτος προβαίνουν αμέσως σε πίστωση αυτών από τους οικείους κωδικούς αριθμούς του προϋπολογισμού των εξόδων.
2. Οι εκκαθαριστές σε περίπτωση μη νομιμότητας ή μη δικαιολόγησης ή μη ακριβείας του ποσού της πληρωμής που διατάσσεται από αυτούς έχουν ευθύνη επί παράβαση καθήκοντος σε βάρος δε αυτών και των αχρεωστήτων που λαβαίνουν, καταλογίζεται αλληλέγγυα, καθώς ο Νόμος ορίζει, το ανάρμοστο καταβληθέν ποσό.
3. Οι αρμόδιοι ταμιακοί υπόλογοι του Κράτους για τις πληρωμές που ενεργήθηκαν απ' αυτούς, οι οποίοι έχουν προσωπική ευθύνη μόνο
  - α) επί της πληρωμής καθ' υπέρβαση των αναγνωρισμένων και εκκαθαρισμένων δαπανών.
  - β) Εάν η περίπτωση θέλει να πληρώσει με επιταγή εκδοθείσα από μη αρμόδιο προς τούτο όργανο και
  - γ) κατά τις διατάξεις του άρθρου 40 του Ν.Δ. 321/69 «περί κώδικα Δημόσιου Λογιστικού».

(Άρθρο 3)

1. Κάθε Προϊστάμενος Υπηρεσίας ο οποίος καθ' εντολή τελεί την εκκαθάριση των αποδοχών υπαλλήλων κατά τις διατάξεις της παρούσας, τηρεί βιβλίο καταστάσεως προσωπικού, στο οποίο αναγράφεται κατά μερίδα υπαλλήλου το όνομα, επώνυμο και πατρώνυμο αυτού, ο βαθμός, οι καθορισμένες αποδοχές του αναλυτικά, καθώς και οι νόμιμες κρατήσεις. Στο βιβλίο αυτό καταχωρούνται και όλες οι κοινοποιούμενες μεταβολές κάθε υπαλλήλου.
2. Κάθε Δημόσιο Ταμείο τηρεί μισθολογικό μητρώο των μισθοδοτούμενων υπαλλήλων από αυτό. Σ' αυτό καταχωρούνται τα αναφερόμενα στοιχεία του υπαλλήλου της προηγούμενης παραγράφου. Το Ταμείο είναι υποχρεωμένο κάθε κοινοποιούμενη μεταβολή κατάστασης υπαλλήλου να καταχωρεί στο μισθολογικό μητρώο.
3. Οι εγγραφές που έχουν γίνει στο βιβλίο κατάστασης προσωπικού για τις αποδοχές του, στηρίζονται απαραίτητα στην διοικητική πράξη (διορισμό, προαγωγή κλπ) έχουν θέση γνωρισμένων δημοσίων εξόδων βάσει αυτών ο εκκαθαριστής συντάσσει εις τριπλούν τις καταστάσεις για την πληρωμή των αποδοχών του προσωπικού. Απ' αυτές η μία παραμένει στην Υπηρεσία οι άλλες δυο αποστέλλονται στο Ταμείο, το οποίο θα ενεργήσει την πληρωμή.
4. Στις παραπάνω καταστάσεις αναγράφονται: το Υπουργείο και ο ειδικός φορέας μαζί τους κωδικούς αριθμούς τους, το οικον. έτος τον προϋπολογισμό του οποίου βαρύνει η

πληρωμή, η Υπηρεσία που εκκαθαρίζει τις αποδοχές, το όνομα, επώνυμο και ο βαθμός του εκκαθαριστή, το Δημόσιο Ταμείο, το οποίο θα ενεργήσει την πληρωμή, το χρονικό διάστημα που αναφέρεται αυτή, σε ειδικές στήλες, ο αριθμός μητρώου του υπαλλήλου, το όνομα, και επωνύμου του, ο βαθμός, ο βασικός μισθός και οι προσαυξήσεις πολυετίας, τριετιών και λοιπά επιδόματα μαζί με τους κωδικούς αριθμούς εξόδου τους και το σύνολο των αποδοχών. Στη συνέχεια και σε ίδιες επίσης στήλες, αναγράφονται οι υπέρ του Δημοσίου και τρίτων κρατήσεις, το σύνολο των κρατήσεων και το ποσό που θα πληρωθεί στο Δικαιούχο. Στη τελευταία στήλη της κατάστασης υπογράφει για την εξόφληση ο δικαιούχος υπάλληλος. Σε περίπτωση πρώτης πληρωμής διορισμένου υπαλλήλου επί των καταστάσεων βεβαιώνεται αρμοδίως η ημερομηνία ανάληψης υπηρεσίας. Επισυνάπτεται δε και εγκεκριμένο αντίγραφο της ανακοίνωσης του διορισμού του. Οι παραπάνω καταστάσεις καταχωρούνται από τον εκκαθαριστή και τα Δημόσια Ταμεία στα τηρούμενα βιβλία απ' αυτούς στις παρ. 1 και 2. Για την ενημέρωση των ασφαλιστικών ταμείων, υπέρ των οποίων ενεργούνται κρατήσεις για τις αποδοχές των υπαλλήλων και εφ' όσον αυτό επιβάλλεται, ο εκκαθαριστής αποστέλλει σ' αυτούς αντίγραφα των παραπάνω καταστάσεων.

5. Από τις δύο καταστάσεις που στάλθηκαν στο Ταμείο, η μία παραδίδεται στον εκκαθαριστή ή τον εξουσιοδοτημένο απ' αυτόν υπάλληλο, στον οποίο καταβάλλεται και το συνολικό ποσό που αναγράφεται στη στήλη της καταστάσεως με την ένδειξη «αποδοχές α' και β'

15νθημέρου» έναντι αποδείξεώς του, που επισυνάπτεται και στην άλλη κατάσταση που παραμένει στο Δημόσιο Ταμείο. Οι αποδείξεις αυτές του α' και β' 15νθημέρου, αποτελούν αντίτιμα της διαχείρισης του Δημόσιου Ταμείου μέχρι της επιστροφής τους εξοφλημένης από τους δικαιούχους υπαλλήλους της παραπάνω κατάστασης που παραδίδεται στον υπάλληλο, μέχρι οι εν λόγω αποδείξεις επιστρέφονται στον εκκαθαριστή.

6. Σε περίπτωση αύξησης των αποδοχών υπαλλήλου για οποιοδήποτε λόγο μετά τη σύνταξη της κατάστασης πληρωμής, ο εκκαθαριστής συντάσσει συμπληρωματική κατάσταση βάσει της οποίας ενεργείται η πληρωμή της διαφοράς αποδοχών. Η διαδικασία εξόφλησης της κατάστασης αυτής είναι αυτή της προηγούμενης παραγράφου. Για μείωση από οποιαδήποτε αιτία των αποδοχών υπαλλήλου μετά τη σύνταξη της κατάστασης, ο διακανονισμός της διαφοράς γίνεται μέσω της μισθοδοτικής κατάστασης του επόμενου μήνα. Στις παραπάνω καταστάσεις διακανονισμού διαφορών επισυνάπτονται απαραίτητα εγκεκριμένα αντίγραφα των ανακοινώσεων της μεταβολής.
7. Ως προς τον τρόπο εξόφλησης των παραπάνω καταστάσεων βεβαιώνεται αρμοδίως το γνήσιο της υπογραφής των δικαιούχων υπαλλήλων.
8. Η κύρια κατάσταση με τις υπογραφές των δικαιούχων υπαλλήλων, έχει και θέση απόδειξης πληρωμής του ποσού της από το Δημόσιο Ταμείο, καθώς και το εγκεκριμένο αντίγραφο της ανακοίνωσης του διορισμού και της μεταβολής που επήλθε (αύξησης ή μείωσης των

αποδοχών κλπ.) αποτελούν τα δικαιολογητικά πληρωμής του υπόλογου υποβάλλονται δε απ' αυτόν στο Ελεγκτικό. Συνέδριο μαζί με τα λογιστικά στοιχεία της διαχείρισης του οικείου μηνός.

9. Η διαδικασία εκκαθάρισης και πληρωμής των αποδοχών των υπάλληλων του Δημοσίου καθορίζεται από το παρόν άρθρο εφαρμόζεται κατά αναλογία και για την εκκαθάριση και πληρωμή των αποζημιώσεων των Βουλευτών.

(Άρθρο 4)

1. Κάθε Υπουργείο εντός του πρώτου μήνα του οικονομικού έτους κοινοποιεί στις Υπηρεσίες του, το Ελεγκτικό Συνέδριο, την Υπηρεσία Εντελλομένων εξόδων αυτού και τα αρμόδια για την πληρωμή Δημόσια Ταμεία τις σχετικές διοικητικές πράξεις από τις οποίες καθορίζονται παγίως τα ποσά των χορηγήσεων κατά μήνα ή άλλα χρονικά διαστήματα των Δημόσιων Υπηρεσιών που υπάγονται σ' αυτό, για την αντιμετώπιση των δαπανών γραφικής ύλης, καθαριότητας, φωτισμού, θέρμανσης, κλπ. Σ' αυτές τις διοικητικές πράξεις, δημοσιευμένες στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως, αναγράφεται ο ειδικός φορέας μαζί με τον κωδικό αριθμό του σε βάρος του Προϋπολογισμού του οποίου καταλογίζεται η δαπάνη καθώς και ο οικείος κωδικός αριθμός εξόδου.

2. Η οικεία Υπηρεσία Εντελλομένων Εξόδων καταχωρεί την παραπάνω διοικητική πράξη στο βιβλίο εγκρίσεων και εντολών πληρωμής που τηρεί.

3. Βάσει των κατά την προηγούμενη παράγραφο διοικητικών πράξεων, ο οικείος εκκαθαριστής συντάσσει κατάσταση πληρωμής που περιλαμβάνει:
- Το Υπουργείο και τον ειδικό φορέα μαζί με τους κωδικούς αριθμούς τους.
  - Το οικονομικό έτος του προϋπολογισμού του οποίου βαρύνει η δαπάνη.
  - Τον κωδικό αριθμό εξόδου.
  - Το δημόσιο Ταμείο, το οποίο θα ενεργήσει την πληρωμή.
  - Την εντολή προς πληρωμή.
  - Την Υπηρεσία που κάνει την εκκαθάριση της δαπάνης καθώς και το όνομα, επώνυμο και βαθμό το εκκαθαριστή.
  - Το ονοματεπώνυμο και βαθμό του δικαιούχου.
  - Τα στοιχεία (αριθμό κλπ.) της διοικητικής πράξης που καθορίζει το ποσό της επιχορήγησης.
  - Την αιτία, την χρονική περίοδο και το ποσό της χορήγησης.
  - Τον τόπο και χρονολογία έκδοσης της κατάστασης και
    - Την υπογραφή του προϊστάμενου της Υπηρεσίας.
- Η παραπάνω κατάσταση εξιφλείται κατά τα υπό του υπ' αριθμού 757/22.11.69 Β.Δ/τος «περί της διάρθρωσης των Δημόσιων Ταμείων κλπ.» των όσων ορίζονται αποτελεί δικαιολογητικό πληρωμής της δαπάνης χορήγησης, υπόβαλλεται δε από τον υπόλοιπο του Δημόσιου Ταμείου στο Ελεγκτικό Συνέδριο μαζί με τα λογιστικά στοιχεία της διαχείρισης του οικείου μήνα.

(Άρθρο 5)

1. Εντός του πρώτου μήνα κάθε οικονομικού έτους τα Υπουργεία συντάσσουν πίνακες, κατά φορείς των μισθωμάτων που προβλέπονται να πληρωθούν κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους των ακινήτων ου χρησιμοποιήθηκαν για στέγαση ή για άλλες ανάγκες που είναι στην αρμοδιότητα των υπαγόμενων Υπηρεσιών. Οι πίνακες αυτοί κοινοποιούνται στο Ελεγκτικό Συνέδριο, την οικεία Υπηρεσία εντελλομένων εξόδων, τους οικείους εκκαθαριστές και τα αρμόδια για την πληρωμή Δημόσια Ταμεία.
2. Στους πίνακες της προηγούμενης παραγράφου αναγράφονται:
  - a) Το Υπουργείο.
  - β) Ο αριθμός πρωτοκόλλου του Υπουργείου, που έλαβε ο πίνακας.
  - γ) Η υπηρεσία για τη στέγαση ή για τις ανάγκες τις οποίες χρησιμοποιείται το μισθωμένο ακίνητο.
  - δ) Ο αριθμός, η χρονολογία και άλλα τυχόν στοιχεία της σύμβασης περί μίσθωσης.
  - ε) Η τοποθεσία του ακινήτου.
  - στ) Ο χρόνος έναρξης και λήξης της μισθωτικής σχέσης.
  - ζ) Το ονοματεπώνυμο και άλλα προσδιοριστικά της στοιχεία της ταυτότητας του εκμισθωτή.
  - η) Το αρμόδιο για την πληρωμή Δημόσιο Ταμείο.
  - θ) Το ποσό του μισθώματος κάθε ακινήτου κατά μήνα και συνολικά.
  - ι) Τα συνολικά πληρωτέα ποσά μισθωμάτων, κάθε μήνα και για ολόκληρο το οικονομικό έτος, κατά φορέα και κωδικό αριθμό εξόδου.

3. Οι πίνακες της παρ. 1 του συγκεκριμένου άρθρου μπορούν να τροποποιηθούν κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους έχουν θέση πράξης αναγνώρισης, των ενοίκων που περιλαμβάνονται σ' αυτές, ως δημόσια έξοδα και διάθεση της πίστωσης που είναι αναγκαία για την πληρωμή τους. Η οικεία Υπηρεσία Εντελλομένων Εξόδων καταχωρεί τους παραπάνω πίνακες στο βιβλίο εγκρίσεως και εντολών πληρωμής που τηρεί.
4. Για την πληρωμή των μισθωμάτων κατά μήνα ή κατά άλλα χρονικά διαστήματα ανάλογα των όρων της σύμβασης περί μίσθωσης του ακινήτου, οι οικείοι εκκαθαριστές συντάσσουν και αποστέλλουν στο αρμόδιο Δημόσιο Ταμείο, εις διπλούν κατάσταση πληρωμής που περιλαμβάνει:
- α) Τον τίτλο και τον κωδικό αριθμό του φορέα σε βάρος του προϋπολογισμού του οποίου διατάσσεται η πληρωμή.
  - β) το οικονομικό έτος.
  - γ) Το αρμόδιο για την πληρωμή Δημόσιο Ταμείο.
  - δ) Την εντολή προς πληρωμή.
  - ε) Τον κωδικό αριθμό εξόδου με τον οποίο καταλογίζεται η δαπάνη.
  - στ) Την Υπηρεσία, για τις ανάγκες της οποίας χρησιμοποιείται το μισθωμένο ακίνητο.
  - ζ) Το ονοματεπώνυμο, την ιδιότητα και το βαθμό του εκκαθαρ.
  - η) Σε ειδικές στήλες, το ονοματεπώνυμο και άλλα προσδιοριστικά στοιχεία της ταυτότητας του δικαιούχου εκμισθωτή, τον αριθμό, χρονολογία και άλλα

τυχόν στοιχεία της σύμβασης περί μίσθωσης, το μηνιαίο μίσθωμα την χρονική περίοδο που αφορά το μίσθωμα την χρονική περίοδο που αφορά το μίσθωμα στο οποίο διατάσσεται η πληρωμή το ποσό του μισθώματος που αναλογεί σ' αυτή των περίοδο και τις νόμιμες απ' αυτό κρατήσεις.

- θ) Βεβαίωση του εκκαθαριστή ότι το ακίνητο, χρησιμοποιήθηκε από τις Υπηρεσίες κατά τη χρονική περίοδο στην οποία ανάγεται το μίσθωμα.
- ι) Τον τόπο και τη χρονολογία έκδοσης της κατάστασης και την υπογραφή του εκκαθαριστή.

Την πρώτη κάθε οικονομικού έτους αποστέλλεται στο Δημόσιο Ταμείο η παραπάνω κατάσταση καθώς και σε κατάσταση η πρώτη πληρωμή μισθώματος (είτε νέες μισθώσεις, είτε τροποποιήσεις των όρων της παρούσας) επισυνάπτεται εγκεκριμένο αντίγραφο της σύμβασης μίσθωσης για την υποβολή του στο Ελεγκτικό Συνέδριο.

5. Το Δημόσιο Ταμείο, αφού ελέγξει σύμφωνα προς το άρθρο 40 του Ν.Δ. 321/69 "περί κώδικα Δημόσιου Λογιστικού" την κατάσταση της προηγούμενης παραγράφου και διαπιστώσει την πληρότητα των στοιχείων της και τη συμφωνία με τα στοιχεία του πίνακα για τα οποία η παρ. 1 έως 3 του συγκεκριμένου άρθρου προβαίνει στην εξόφληση αυτής κατά όσα ορίζονται από το υπ' αριθμόν 757/22.11.69 Β.Δ/τος. Προκειμένου για κατάσταση που πέριέχει το μεγαλύτερο μέρος δικαιούχων, κάθε ένας απ' αυτούς σε απόδειξη της εξόφλησης υπογράφει σε ειδική στήλη της κατάστασης έναντι του ονοματεπώνυμου του

παραπλεύρως της στήλης στην οποία αναγράφεται το πληρωτέο ποσό.

6. Η κατάσταση πληρωμής μισθωμάτων καθώς και το εγκεκριμένο αντίγραφο της σύμβασης μισθώσεως, αποτελούν το δικαιολογητικά στοιχεία πληρωμής, υποβάλλονται δε από το Δημόσιο ταμείο, μετά την εξόφλησή τους στο Ελεγκτικό Συνέδριο, μαζί με τα λογιστικά στοιχεία της διαχείρισης του, του οικείου μηνός.

(Άρθρο 6)

Ως προς τον τρόπο πληρωμής χρηματικού βοηθήματος σε υπερήλικες και ανίκανους προς εργασία τυφλούς (Νόμ. 1904/51 "περί προστασίας και αποκατάστασης τυφλών") εφαρμογή έχει η υπ' αριθμόν Δ. 3/2460, εγκύκλιος 713 της 12.12.1964 κοινή απόφαση αυτών και του Υπουργού Κοιν. Πρόνοιας.

(Άρθρο 7)

Οι τρόποι πληρωμής πάσης φύσεως συντάξεων και βοηθημάτων που βαρύνουν τον προϋπολογισμό του Κράτους ρυθμίζονται σύμφωνα με ειδικές διατάξεις.

Λογιστικό των Ν.Π.Δ.Δ.

N.Δ. υπ' αριθ. 496/1974

(ΦΕΚ Α' 204)

"Περί Λογιστικού των Ν.Π.Δ.Δ."

Γενικές Διατάξεις (Άρθρο 1)

1. Η διοίκηση των εσόδων, εξόδων και κεφαλαίων καθώς και το Λογιστικό των Ν.Π.Δ.Δ., διέπονται από τις διατάξεις.

2. Στις διατάξεις υπάγεται και κάθε Δημόσια Υπηρεσία μη οργανωμένη σε ιδιαίτερο Ν.Π.Δ.Δ., αλλά λειτουργεί αποκεντρωτικά από το Δημόσιο Προϋπολογισμό από ιδιαίτερη διοίκηση.
3. Ο Υπουργός των Οικονομικών ασκεί οικονομικό έλεγχο στη διαχείριση των κεφαλαίων γενικά και της περιουσίας των ν.π.δ.δ. μέσω των αρμόδιων Κεντρικών ή Περιφερειακών οργάνων.
4. Ακριβώς έτσι ο εποπτεύων κατά περίπτωση Υπουργός ασκεί έλεγχο.

Οικονομικό Έτος (Άρθρο 2)

1. Οικονομικό έτος είναι η χρονική περίοδος που περιλαμβάνει τις διοικητικές πράξεις και τα γεγονότα τα οποία οπωσδήποτε σχετίζονται με η διαχείριση του χρήματος και την κίνηση της περιουσίας του Ν.Π.Δ.Δ.
2. Το οικονομικό έτος αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31ην Δεκεμβρίου του ίδιου ημερολογιακού έτους.
3. Για Π.Δ. που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου επιτρέπεται η αλλαγή του χρόνου έναρξης και λήξης του οικονομικού έτους.

2. Τύπος και δικαιολογητικά απολογισμών ΟΤΑ.

Ο τύπος των ετήσιων απολογισμών των ΟΤΑ και τα δικαιολογητικά που πρέπει να επισυνάπτονται καθορίστηκαν με τις 10042 και 8157/81 αποφάσεις της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΦΕΚ 629/73 και 260/81 Β) από τις οποίες ορίζονται τα ακόλουθα:

- 1) Οι ετήσιοι λογ/μοί των Δήμων και Κοινοτήτων και των εξαρτωμένων από αυτούς Ν.Π. και Ιδρυμάτων Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχει συμφωνηθεί :

- α) Από τον Ταμιακό απολογιστικό πίνακα και
- β) Από τις αναλυτικές καταστάσεις -των λογ/μών της διαχείρισης των εσόδων και εξόδων και λοιπών δικαιολογητικών.
- 2) Ο Ταμιακός απολογιστικός πίνακας περιέχει σαν επικεφαλίδα μεν τον Δήμο ή Κοινότητα, το ονομ/μο του υπόλογου ταμία και την ιδιότητα του, μαζί με τον προσδιορισμό της διάρκειας της διαχείρισης του, για τη περίπτωση την οποία δεν διήρκησε αυτή όλο το έτος και το ονομα/μο του Δημάρχου ή Προέδρου στο κύριο δε σώμα εμφανίζει σε στήλες και κατά την κωδική διάταξη του Προϋπολογισμού :
- α) Όσον αφορά τα έσοδα: Τα προϋπολογισθέντα, τα βεβαιωθέντα, τα εισπραχθέντα και τα υπόλοιπα εισπρακτέα.
- β) Όσον αφορά τα έξοδα: Τα προϋπολογισθέντα, κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, με ειδικές αποφάσεις χορηγούνται αναπληρωματικές έκτακτες και ειδικές πιστώσεις, τα ενταλθέντα έξοδα, τα υπόλοιπα των πιστώσεων τις τυχόν υπερβάσεις των πιστώσεων, τα πληρωθέντα έξοδα και τα υπόλοιπα πληρωτέα, και
- γ) Μαζί με αυτό συντάσσεται συνοπτική κατάσταση της χρηματικής διαχείρισης τέλους χρήσης όπου φαίνεται : το χρηματικό υπόλοιπο του προηγούμενου έτους, τις εισπράξεις του έτους από τακτικά και έκτακτα έσοδα χωριστά , τις πληρωμές του έτους σε τακτικά και έκτακτα έξοδα χωριστά και το χρηματικό υπόλοιπο.
3. Στον απολογισμό επισυνάπτονται τα εξής δικαιολογητικά:

α) Αντίγραφο εγκεκριμένο του προϋπολογισμού και για κάθε τυχόν χορήγηση αναπληρωματικής πίστωσης οι οικείες αποφάσεις του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου, μαζί με τις εγκρίσεις της διοικητικής αρχής.

β) Πίνακας εισπράξεων κατά κωδικό αριθμό, κατά τριπλότυπο αποδεικτικού παραλαβής εισπρακτέων και γραμμάτιο είσπραξης κατά αριθμό και ποσό, μετά των στελέχων των τριπλότυπων βιβλίων των εισπρακτέων που εκδόθηκαν και των εισπρακτέων γραμματίων.

Προκειμένου για έσοδα που βεβαιώθηκαν στο κεφάλαιο "έσοδα από παρελθόντα οικονομικά έτη" στον παραπάνω πίνακα παρατίθεται πλήρης ανάλυση αυτών κατά το οικονομικό έτος και κατά κωδικό αριθμό του Προϋπολογισμού του.

γ) Τα στελέχη των διπλότυπων βιβλίων αποδεικτικών εισπράξεων των εισπρακτόρων μαζί με οικεία αποσπάσματα.

δ) Πίνακας όπου φαίνεται κατά κωδικό αριθμό του Προϋπολογισμού εσόδων τα έσοδα που έχουν εκπέσει ή διαγραφεί χωριστά κατά έκπτωση ή διαγραφή με σημείωση του αριθμού και χρονολογία των εγγράφων βάσει των οποίων έγινε η έκπτωση ή διαγραφή.

ε) Πίνακας όπου φαίνεται κατά κωδικό αριθμό και χρηματικό ένταλμα, τα έξοδα, που πληρώθηκαν, του Δήμου ή της Κοινότητας κατώτατη διάρκεια της χρήσης μαζί με τα εξοφληθέντα χρηματικά εντάλματα και τα συνημμένα δικαιολογητικά έγγραφα σύμφωνα με το νόμο.

- στ) Το γραμμάτιο είσπραξης που βεβαιώνει τη μεταφορά του χρηματικού υπολοίπου στην επόμενη διαχείριση.
- ζ) Η κατά το άρθρο 162 του Δημοτικού και Κοινοτικού κώδικα έκθεση της Δημαρχικής Επιτροπής και η πράξη του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου επί του απολογισμού.
- η) Πίνακας όπου φαίνεται αφ' ενός τα παραληφθέντα γραμμάτια είσπραξης κάθε υπόλογου και είδος και αφ' ετέρου όσα χρησιμοποιήθηκαν απ' αυτούς και υποβλήθηκαν στο Ελεγκτικό Συνέδριο, όσα επιστράφηκαν παραδόθηκαν στο διάδοχο.
- θ) Βεβαίωση της αρμόδιας αρχής για τα παραληφθέντα γραμμάτια είσπραξης και βεβαίωσης για όσα επιστράφηκαν απ' αυτά μετά τη λήξη του οικονομικού έτους.
- ι) Πρωτόκολλο παράδοσης και παραλλαβής σε περίπτωση αλλαγής ταμία, κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.
- ια) Η απαιτούμενη κατάσταση κατά το άρθρο 16 παρ. 2 του Β.Δ/τος της 17.5/15.6.1959 για περιπτώσεις τις οποίες έγιναν αναλήψεις υποχρεώσεων και πραγματοποιήθηκαν δαπάνες, δίχως την τήρηση των διατυπώσεων των άρθρων 12,13,14 και 15 του Β.Δ/τος
- ιβ) Εγκεκριμένα αντίγραφα αποφάσεων για τη διαχείριση των ειδικών οργάνων που εισπράττουν κατά την υπόλογο διαχείριση.
- ιγ) Οι μηνιαίες καταστάσεις κινήσεως του Τραπεζικού λογ/μου (EXTRAITS) και με έλλειψη αυτών επίσημο αντίγραφο του ειδικού Τραπεζικού λογ/μού ή άλλου

πιστωτικού Ιδρύματος όπου φαίνεται η δοσοληψία κατά την διάρκεια του έτους στο οποίο αναφέρεται η λογοδοσία.

- ιδ) Αυτές οι καταστάσεις και με τη παράταση του Οικονομικού έτους δηλαδή Ιανουάριο και Φεβρουάριο του επόμενου έτους, μετά από βεβαίωση του αρμόδιου οργάνου των Ο.Τ.Α. για τη συμφωνία του χρηματικού υπολοίπου που προέκυψε από τα βιβλία προς το ειδικό λογ/μό των παραπάνω καταστάσεων αυτών ή διευκρινίσεων των λόγων στον οποίο οφείλεται τυχόν παρουσιαζόμενη διαφορά.
- ιε) Βεβαίωση της Τράπεζας ή άλλου πιστωτικού Ιδρύματος για το χρηματικό υπόλοιπο από αυτά κατά των 31η Δεκεμβρίου του έτους που έληξε.
- ιζ) Ανάλυση του χρηματικού υπολοίπου της 31ης Δεκεμβρίου σε μετρητά και αντίτιμα (αποδείξεις ή άλλοι τίτλοι πληρωμής μετά των σχετικών διαταγών περί πληρωμής κλπ.) Εφ' όσον λειτουργεί με αυτά και ίδια ταμιακή υπηρεσία.

4. Της υποχρέωσης προς υποβολή των παραπάνω δικαιολογητικών εξαιρούνται τα υπό των νόμων "περί εκκαθαρίσεως και διοικήσεως των καταλειπόμενων κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών στο Κράτος και υπέρ Κοινωφελών σκοπών" διεπόμενα ιδρύματα για τα οποία εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις των νόμων αυτών εφ' όσον δεν τροποποιούνται από το Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα".

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

Προπληρωμές (Άρθρο 17)

Προϋποθέσεις προπληρωμών - διαδικασία έκδοσης χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής.

1. Για την εκτέλεση δαπανών, για τις οποίες είτε από τη φύση τους είτε λόγω επείγουσας υπηρεσιακής ανάγκης, είναι αδύνατο να συντελεστούν οι διατυπώσεις (που υπάρχουν) σύμφωνα με τις υπάρχουσες διατάξεις σχετικά με την δικαιολόγηση εξόδων, επιτρέπεται να προκαταβάλλεται το απαιτούμενο ποσό από τον Ν.Π.Δ.Δ. με χρηματικά εντάλματα προπληρωμής.
2. Τα χρηματικά εντάλματα προπληρωμής εκδίδονται μετά από δικαιολογημένη απόφαση του κύριου ή δευτερεύοντος διατάκτη.

(Άρθρο 18)

Περιορισμοί έκδοσης ενταλμάτων προπληρωμής - Απόδοση λογαριασμού.

1. Τα εντάλματα προπληρωμής εκδίδονται στο όνομα μόνιμων υπαλλήλων του Ν.Π.Δ.Δ. κατ' εξαίρεση όμως και στο όνομα μόνιμων υπαλλήλων του δημοσίου ή άλλων μόνιμων υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. μετά από έγκριση του προϊστάμενου της Υπηρεσίας, στην οποία ανήκουν. Επίσης επιτρέπεται η έκδοση χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής, στο όνομα των Τραπεζών Ελλάδος και Αγροτικής. Σ' αυτή την περίπτωση μπορεί να οριστεί και δεύτερος υπόλογος σύμφωνα μ' αυτά που ορίζονται στο πρώτο εδάφιο αυτής της παραγράφου.

Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται η έκδοση ενταλμάτων προπληρωμής στο όνομα συνταξιούχων των νομικών προσώπων για αντιμετώπιση εξόδων νοσηλείας των ίδιων ή μελών των οικογενειών τους στο εξωτερικό, με την προϋπόθεση να δικαιούνται δαπάνες για τέτοια νοσηλεία από το Ν.Π.Δ.Δ.

2. Από το ποσό της προπληρωμής των χρηματικών ενταλμάτων 9που αναφέρονται) στην προηγούμενη παράγραφο, καταβάλλονται οι δαπάνες μέχρι τη λήξη της προθεσμίας για την απόδοση του λογαριασμού.
3. Δεν επιτρέπεται η έκδοση ενταλμάτων προπληρωμής στο όνομα υπαλλήλων του Ν.Π. που ασκούν καθήκοντα ταμία ή εισπράκτορα, παρά μόνο για τα έξοδα μετακίνησής τους.
4. Εντάλματα προπληρωμής επιτρέπεται να εκδίδονται μέχρι την τελευταία μετά του προτελευταίου μήνα κάθε οικονομικού έτους. Κατ' εξαίρεση για την αντιμετώπιση επειγουσών αναγκών, επιτρέπεται η έκδοση ενταλμάτων προπληρωμής μέχρι το τέλος του οικονομικού έτους.
5. Με αποφάσεις του κύριου ή του δευτερεύοντος διατάκτη, ορίζονται ο υπόλογος διαχειριστής του ποσού του εντάλματος και η προθεσμία απόδοσης του λογαριασμού, που δεν μπορεί να ορισθεί περισσότερο από ένα μήνα μετά από τη λήξη του οικονομικού έτους, στην διάρκεια του οποίου εκδόθηκε το χρηματικό ένταλμα προπληρωμής και όταν πρόκειται για εντάλματα που η έκδοση τους επιτρέπεται μέχρι τη λήξη του οικονομικού έτους, όχι περισσότερο από τέσσερις μήνες. Για εντάλματα προπληρωμής που αναφέρονται στο διο έργο, προμήθεια ή εργασία, που τα δικαιολογητικά τους δεν μπορούν να

διαχωριστούν κατά ένταλμα επιτρέπεται, σύμφωνα με τις αποφάσεις του οργάνου του προηγούμενου εδαφίου, να παρατείνεται η προθεσμία που έχει οριστεί για το τελευταίο χρηματικό ένταλμα. Για τις ίδιες αποφάσεις μπορεί να επιτραπεί η συναπόδοση του λογαριασμού για όλα αυτά που εκδίδονται στο όνομα του ίδιου υπόλογου για το ίδιο έργο, προμήθεια ή εργασία, χρηματικά εντάλματα.

6. Όταν πρόκειται για χρηματικά εντάλματα προπληρωμής που εκδίδονται στο όνομα των Τραπεζών, σύμφωνα με την πρ.1 αυτού του άρθρου, για δαπάνες και προμήθειες από το εξωτερικό, καθώς και για επιδοτήσεις μπορεί να ορισθεί προθεσμία απόδοσης λογαριασμού μέχρι τέλος Ιουνίου του επόμενου οικονομικού έτους, που μπορεί να παραταθεί μετά από δικαιολογημένη απόφαση του διοικούντος συλλογικού οργάνου του Ν.Π.

Κατ' εξαίρεση, για προμήθειες από το εξωτερικό, για τις οποίες ο χρόνος που έχει οριστεί στην προσφορά του προμηθευτή για την παράδοση είναι μετά από τον μήνα Ιούνιο του επόμενου οικονομικού έτους, επιτρέπεται να ορίζεται η προθεσμία απόδοσης λογαριασμού σε κάποιο χρόνο μετά από την παράδοση όχι όμως περισσότερο από τρεις μήνες. Παράταση αυτής της τελευταίας προθεσμίας επιτρέπεται με δικαιολογημένη απόφαση του διοικητικού συλλογικού οργάνου του Ν.Π.

7. Οι Τράπεζες που αναφέρονται στην παρ.1 του συγκεκριμένου άρθρου ευθύνονται μόνο για την ακριβή εκτέλεση των οδηγιών που δίνονται απ' αυτές

(Άρθρο 19)

1. Για Π.Δ./ αυτών που εκδίδονται μετά από πρόταση του Υπουργού των Οικονομικών ορίζονται:
  - α) Οι υπόχρεώσεις και οι ευθύνες των υπόλογων για εντάλματα προπληρωμής.
  - β) Ο τρόπος τακτοποίησης αυτών των ενταλμάτων και
  - γ) Οι συνέπειες τις απόδοσης λογαριασμού εκτός προθεσμίας, οι κυρώσεις για τους υπόλογους, τα σχετικά με το σταμάτημα αυτών των αποδοχών και τα σχετικά με τον υπολογισμό τους.
2. Σχετικά με τους ίδιους τους Π.Δ. επιτρέπεται
  - α) να καθιερώνονται περιορισμοί στην έκδοση ενταλμάτων προπληρωμής, τόσο σχετικά με τον αριθμό αυτών που εκδίδονται στο όνομα του ίδιου υπαλλήλου όσο και σχετικά με τον αριθμό τους για το ίδιο έργο και
  - β) ρυθμίζονται τα σχετικά με την μεταβίβαση από τον υπόλογο της διαχείρισης μέρους του ποσού που προκαταβλήθηκε απ' τον ίδιο σε άλλους υπαλλήλους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

Πληρωμή εξόδων. Εξόφληση τίτλων πληρωμής (Άρθρο 20)

1. Χρηματικό ένταλμα ή άλλο τίτλος πληρωμής που προβλέπεται από αυτό το άρθρο εξοφλείται μόνο αν φέρει τα τυπικά σύμφωνα με το νόμο στοιχεία.
2. Οι κάθε είδους πληρωμές των Ν.Π.Δ.Δ. γίνονται με επιταγές που εκδίδονται απ' αυτούς, απαραίτητα, σύμφωνα με τους τίτλους πληρωμής που προβλέπονται από το άρθρο 13 της συγκεκριμένης διάταξης και σύμφωνα με το άρθρο 15 της συγκεκριμένης διάταξης για την ταμιακή διαχείριση της τράπεζας που την ασκεί ή του Πιστωτικού Οργανισμού. Οι επιταγές εκδίδονται σε διαταγή του δικαιούχου του χρηματικού εντάλματος ή άλλου τίτλου πληρωμής. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται η έκδοση επιταγών σε διαταγή Τράπεζας ή Πιστωτικού Οργανισμού σε περιπτώσεις πληρωμής δικαιούχων που μένουν έξω από την έδρα του Ν.Π.Δ.Δ. Με τον ίδιο τρόπο, επιτρέπεται η πληρωμή των κάθε είδους οφειλών των Ν.Π.Δ.Δ. και με εντολή μεταφοράς, με την μεσολάβηση της Τράπεζας που ασκεί την ταμιακή διαχείριση του νομικού προσώπου, σε πίστωση τρεχούμενων λογαριασμών των δικαιούχων, που τηρούνται ή από την Τράπεζα της Ελλάδας ή από άλλη Ελληνική Τράπεζα που συμμετέχει στο Συμψηφιστικό Γραφείο που λειτουργούν στην Τράπεζα της Ελλάδος, σύμφωνα μ' αυτά που ορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

3. Πληρωμές για δαπάνες μισθοδοσίας και για κάθε άλλη σταθερή αποδοχή των υπαλλήλων των Ν.Π.Δ.Δ. για δαπάνες συντάξεων και βοηθημάτων, μπορούν να πραγματοποιούνται με δαπάνη μιας επιταγής για κάθε είδος σε διαταγή υπαλλήλου του Ν.Π. που ορίζεται με απόφαση του συλλογικού οργάνου που το διοικεί, για την καταβολή των σχετικών ποσών στους δικαιούχους.
4. Με αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών που δημοσιεύονται στην εφημερίδα της Κυβέρνησης καθορίζονται οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή του συγκεκριμένου άρθρου.
5. Για ίδιες αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών μπορούν να εξαιρούνται δικαιολογημένα από τις διατάξεις των παρ. 2-4 του συγκεκριμένου άρθρου οι πληρωμές δαπανών, ολοκληρωτικά ή μέρος αυτών, νομικών προσώπων ή κατηγοριών τους, με την προϋπόθεση να λειτουργεί κοντά τους Ταμιακή Υπηρεσία.
6. Για αυτά τα Π.Δ. που εκδίδονται σύμφωνα με παρ.6 του άρθρ.13, ορίζονται τα σχετικά με τον τρόπο και τη διαδικασία εξόφλησης των χρηματικών ενταλμάτων ή άλλων τίτλων πληρωμής.

Εξόφληση απ' αυτούς που δεν μπορούν να υπογράψουν ανεξόφλητα εντάλματα . (Άρθρο 21)

1. Για την εξόφληση τίτλων πληρωμής απ' αυτούς που δεν μπορούν να υπογράψουν, εφαρμόζονται οι αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με το άρθρο 42 του Ν.Δ. 321/1969 "περί Κώδικος Δημοσίου".

2. Χρηματικά εντάλματα πληρωμής που παραμένουν ανεξόφλητα, ολόκληρα ή μέρος τους, μέχρι τη λήξη της προθεσμίας που προβλέπεται από το άρθρο 3 της συγκεκριμένης διάταξης, ακυρώνονται ..... παραμένουν ανεξόφλητα, οι υποχρεώσεις στις οποίες αναφέρονται αυτά, μεταφέρονται σαν έξοδα του επόμενου οικονομικού έτους. Με απόφαση του Υπουργού των Οικονομικών, καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής αυτής της παραγράφου.

Αντικατάσταση αποδεικτικών εισπράξεων και τίτλων πληρωμής που έχουν χαθεί. (Άρθρο 22)

Σε περίπτωση απώλειας αποδεικτικών εισπράξεων ή τίτλων πληρωμής, εκδίδονται αντίγραφά τους μετά από διαπίστωση, όταν πρόκειται για αποδεικτικές εισπράξεις, της εισαγωγής για λογαριασμό του Ν.Π.Δ.Δ. του ποσού που εισπράχτηκε απ' αυτούς, όταν πρόκειται για τίτλους πληρωμής, για την μη εξόφλησή τους. Τα αντίγραφα σχετικά με αυτό το άρθρο εκδίδονται με πρόταση του συλλογικού οργάνου που διοικεί το Ν.Π.Δ.Δ. μετά από έγκριση της δημόσιας αρχής που ασκεί την εποπτεία και εγκρίνει τον προϋπολογισμό.

(Άρθρο 23)

Ανυπόγραφα αποδεικτικά χρέωσης ή πίστωσης της διαχείρισης, που δεν μπορούν να συμπληρωθούν λόγω θανάτου αυτού που την εξέδωσε ή λόγω άλλης αιτίας, υπογράφονται απ' αυτούς που τον διαδέχτηκαν στην υπηρεσία, αφού προηγουμένως βεβαιωθεί η εισαγωγή που είχε στην διαχείρισή του ή η εξαγωγή των μετρητών, αξιών, ενσήμων ή υλικών, για τα οποία εκδόθηκαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

Ταμιακή και Λογιστική Υπηρεσία. Πάγιες Προκαταβολές.

Λογαριασμοί και λογιστικό σύστημα. (Άρθρο 24)

1. Οι λογαριασμοί των Ν.Π.Δ.Δ. διακρίνονται σ' αυτούς που απεικονίζουν την εκτέλεση του προϋπολογισμού τους και στους εκτός προϋπολογισμού λογαριασμούς, ου απεικονίζουν την υπόλοιπη χρηματική διαχείριση.
2. Οι εγγραφές στα βιβλία γίνονται για τα μεν ταμιακά έγγραφα, σύμφωνα με τους οικείους τίτλους είσπραξης και πληρωμής. Όταν πρόκειται όμως γενικά για έγγραφα που δεν είναι ταμιακά, σύμφωνα με τα δικαιολογητικά, καθορίζονται σύμφωνα με τους κανονισμούς της παρ. 6 του συγκεκριμένου άρθρου.
3. Από την οικονομική υπηρεσία των Ν.Π.Δ.Δ. τηρούνται υποχρεωτικά τ' ακόλουθα λογιστικά βιβλία:
  - α) ημερολόγιο και
  - β) βιβλίο ταμείου ή καθώς η ταμιακή διαχείριση ασκείται από την Τράπεζα ή από Πιστωτικό Οργανισμό, βιβλίο επιταγών και εντολών μεταφοράς.
4. Τα λογιστικά βιβλία της προηγούμενης παραγράφου, αριθμημένα θεωρούνται σε κάθε φύλλο από την υπογραφή του προέδρου του συλλογικού οργάνου που διοικεί το Ν.Π.Δ.Δ., συντάσσεται στην τελευταία σελίδα των βιβλίων, πράξη του ίδιου του οργάνου για το συνολικό αριθμό των σελίδων ή των φύλλων καθενός απ' αυτά. Για τις αποφάσεις του ίδιου του συλλογικού οργάνου

επιτρέπεται να ορίζεται σαν αρμόδιος για την παραπάνω θεώρηση μέλος του οργάνου αυτού.

5. Τα βιβλία των αποδεικτικών εισπράξεων γενικά, που είναι θεωρημένα σύμφωνα μ' αυτά που ορίζονται στην προηγούμενη παράγραφο, παραδίδονται στους διαχειριστές από την οικονομική υπηρεσία του Ν.Π.Δ.Δ. έναντι απόδειξης.
6. Για Κανονισμούς Ταμιακής και Λογιστικής Υπηρεσίας, που καταρτίζονται από το συλλογικό όργανο που διοικεί το Ν.Π.Δ.Δ. και που εγκρίνονται με κοινές αποφάσεις του εποπτεύοντος Υπουργού και του Υπουργού των Οικονομικών, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, μπορούν να τροποποιούνται σύμφωνα με την ίδια διαδικασία, ορίζονται τα σχετικά με την οργάνωση και τη λειτουργία της οικονομικής υπηρεσίας κάθε Ν.Π.Δ.Δ. ή της κατηγορίας του.
  - α) Η διάθρωση της οικονομικής υπηρεσίας και τα καθήκοντα του προσωπικού της
  - β) το λογιστικό σύστημα που τηρείται
  - γ) αυτά που υπάρχουν πέρα απ' αυτά που ορίζονται στην παρ. 3 του συγκεκριμένου άρθρου, τα λογιστικά βιβλία τα υποχρεωτικά και τα βοηθητικά που τηρούνται, καθώς και τα σχετικά με την αρίθμησή και θεώρησή τους και
  - δ) τα σχετικά με τη σύσταση και τη λειτουργία αυτών των λογαριασμών που τηρούνται εκτός προϋπολογισμού, σύμφωνα με την παρ. 1 του συγκεκριμένου άρθρου.

Σύσταση Πάγιων Προκαταβολών (Άρθρο 25)

1. Επιτρέπεται, σύμφωνα με τις κοινές αποφάσεις του εποπτεύοντος Υπουργού και του Υπουργού των Οικονομικών, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, να γίνονται πάγιες προκαταβολές στα Ν.Π.Δ.Δ. που λειτουργούν κάτω από ειδικές συνθήκες. Για όμοιες αποφάσεις καθορίζονται το ύψος της πάγιας προκαταβολής και οι πιστώσεις, σε βάρος των οποίων επιτρέπεται η πληρωμή των δαπανών απ' αυτή την προκαταβολή.
2. Επιτρέπεται με αποφάσεις του αρμόδιου Υπουργού σε κάθε περίπτωση ή του οργάνου που έχει εξουσιοδοτηθεί απ' αυτόν, η κατανομή του ποσού της πάγιας προκαταβολής σε περισσότερες από μία διαχειρίσεις.
3. Σε περίπτωση πολέμου ή γενικής ή μερικής επιστράτευσης ή άλλης έκτακτης ανάγκης, επιτρέπεται με όμοιες αποφάσεις η αύξηση του ποσού της προκαταβολής καθώς και των δαπανών που καταβάλλονται απ' αυτή, μέχρι και το σύνολο των πιστώσεων που υπάρχουν στον προϋπολογισμό.
4. Οι προκαταβολές, σύμφωνα μ' αυτό το άρθρο, χορηγούνται με χρηματικά εντάλματα, που εκδίδονται από τον λογαριασμό που είναι εκτός προϋπολογισμού "πάγιες προκαταβολές". Ο τύπος αυτών των χρηματικών ενταλμάτων ορίζεται με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.
5. Οι Πάγιες Προκαταβολές που συστάθηκαν μέχρι την δημοσίευση αυτού του άρθρου εξακολουθούν να ισχύουν, που ακολουθούνται στην συνέχεια αυτές τις διατάξεις.

Διαχείριση των πάγιων προκαταβολών. (Άρθρο 26)

1. Η διαχείριση των πάγιων προκαταβολών ανατίθενται με απόφαση του συλλογικού οργάνου που διοικεί το Ν.Π. σε μόνιμους υπαλλήλους του και κατ' εξαίρεση λόγω έλλειψης ή κωλύματός τους. Σε μόνιμους δημοσίους υπαλλήλους, μετά από έγκριση του Προϊστάμενου της Υπηρεσίας στην οποία ανήκουν.
2. Οι διαχειριστές των πάγιων προκαταβολών που έχουν τις ευθύνες του δημόσιου υπόλογου, υποχρεώνονται μέσα στο πρώτο δεκαπενθήμερο του κάθε μήνα να υποβάλλουν τα δικαιολογητικά για τις πληρωμές που θα γίνουν τον αμέσως επόμενο μήνα από την πάγια προκαταβολή στην αρμόδια υπηρεσία για την εκκαθάριση των οικείων δαπανών, που εκδίδει μέσα σ'ένα μήνα τα χρηματικά εντάλματα αποκατάστασής της. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται, με δικαιολογημένη απόφαση του εποπτεύοντος του Ν.Π. Υπουργού, να υποβάλλεται ο διαχειριστής της πάγιας προκαταβολής τα παραπάνω δικαιολογητικά κάθε δίμηνο.

Καταλογισμοί (Άρθρο 27)

1. Κάθε πληρωμή, που ενεργείται χωρίς χρέωση από την πάγια προκαταβολή, καταλογίζεται σε βάρος αυτού που παίρνει την πληρωμή και την τυχόν συνυπεύθυνων οργάνων, ολοκληρωτικά, ανεξάρτητα από πειθαρχικές κυρώσεις.
2. Για κάθε πληρωμή που γίνεται από την πάγια προκαταβολή καθ' υπέρβαση των σχετικών αποφάσεων που ορίζονται ανάλογα με το είδος των δαπανών, καταλογίζονται στα όργανα που προκαλούν την πληρωμή.

3. Σύμφωνα με τις καταλογιστικές αποφάσεις, εκδίδονται τα χρηματικά εντάλματα αποκατάστασης της πάγιας προκαταβολής σε βάρος των οικείων πιστώσεων του προϋπολογισμού του Ν.Π.
4. Σε περίπτωση απώλειας χρημάτων ή δικαιολογητικών της διαχείρισης της πάγιας προκαταβολής, τα χρηματικά εντάλματα αποκατάστασής της, εκδίδονται με βάση την πράξη που απαλλάσσει τον υπόλογο του Ελεγκτικού Συνεδρίου σε βάρος της οικείας πίστωσης του προϋπολογισμού του Ν.Π.

Βιβλία διαχείρισης πάγιας προκαταβολής (Άρθρο 28)

Τα βιβλία που χρησιμοποιούνται από τους διαχειριστές των πάγιων προκαταβολών για αποδεικτικές εισπράξεις καθώς και το ημερολόγιό τους αριθμούνται και θεωρούνται από τον Πρόεδρο του συλλογικού οργάνου που διοικεί το Ν.Π. ή ιδιαίτερα προς αυτό του εξουσιοδοτημένου απ' αυτό το όργανο.

Υποχρεώσεις διαχειριστών πάγιας προκαταβολής.

(Άρθρο 29)

Οι διαχειριστές των πάγιων προκαταβολών υποχρεώνονται να:

- Καταθέτουν απαραιτήτως τα διαθέσιμα κεφάλαια από την πάγια προκαταβολή στην Τράπεζα της Ελλάδας ή όταν δεν υπάρχει υποκατάστημα ή πρακτορείο της, σε άλλη Τράπεζα ή πιστωτικό οργανισμό, σε περίπτωση έλλειψης υποκαταστήματος και αυτών στο Δημόσιο Ταμείο.
- Τηρούν ημερολόγιο κίνησης πάγιας προκαταβολής, στο οποίο πρέπει να καταχωρούν όλες τις εισπράξεις που γίνονται απ' αυτούς με χρονολογική σειρά και

γ) υποβάλλουν μέσα στο πρώτο εικοσαήμερο κάθε μήνα,
αναλυτικά ισοζύγια στο συλλογικό όργανο που διοικεί το
Ν.Π. και την αρμόδια Επιθεώρηση Δημοσίων Διαχειρίσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

Απολογισμός, ισολογισμός και έλεγχος αυτών.

Κατάρτιση Απολογισμού και Ισολογισμού. (Άρθρο 30)

1. Τα Ν.Π.Δ.Δ. καταρτίζουν απολογισμό εξόδων και εσόδων, που περιλαμβάνεται σε αυτόν η κίνηση των κεφαλαίων, καθώς και ο ισολογισμός χρηματικής διαχείρισης του κάθε Οικονομικού Έτους, τους οποίους υποβάλλουν, μετά από σχετικές αναλυτικές εκθέσεις, μέχρι το τέλος του Ιουνίου του επόμενου χρόνου στα αρμόδια όργανα για την έγκριση του προϋπολογισμού. Τα όργανα αυτά, αφού διαπιστώσουν την εκτέλεση του προϋπολογισμού μέσα στα περιθώρια των πιστώσεων που εγκρίθηκαν, εγκρίνουν τον απολογισμό μέχρι το τέλος αυτού του χρόνου.
2. Ο απολογισμός εσόδων και εξόδων κάθε έτους απεικονίζει τα αποτελέσματα της εκτέλεσης του προϋπολογισμού του αντίστοιχου έτους, ιδιαίτερα εμφανίζει σε στήλες και με την τάξη που υπάρχει στον προϋπολογισμό:
  - α) Τα έσοδα που αρχικά υπολογίζονται και τα έξοδα,
  - β) οι συμπληρώσεις και οι τροποποιήσεις του που γίνονται αργότερα,
  - γ) τα έσοδα και τα έξοδα που πραγματοποιήθηκαν,
  - δ) τα παραπάνω ή τα λιγότερα έσοδα και έξοδα που πραγματοποιήθηκαν και
  - ε) το πλεόνασμα ή έλλειμμα.
3. Ο ισολογισμός χρηματικής διαχείρισης εμφανίζει:
  - α) τα τελικά υπόλοιπα από τα διαθέσιμα κεφάλαια και από τον λογαριασμό ταμειακής διαχείρισης, που

προκύπτουν από την εκτέλεση των προϋπολογισμών των προηγούμενων χρόνων, μέχρι την έναρξη του χρόνου, στον οποίο αναφέρεται ο ισολογισμός.

β) Την εκτέλεση του προϋπολογισμού του προηγούμενου χρόνου, με παράταση, καθώς και την εκτέλεση του προϋπολογισμού στον οποίο αναφέρεται¹⁸. Ο ισολογισμός μέχρι την 31η Δεκεμβρίου

γ) την κίνηση των λογαριασμών που είναι εκτός προϋπολογισμού και

δ) κατά την 31η Δεκεμβρίου του χρόνου στο οποίο αναφέρεται ο ισολογισμός, το νέο υπόλοιπο από τα διαθέσιμα κεφάλαια, του λογαριασμού της ταμειακής διαχείρισης καθώς και τους λογαριασμούς που είναι εκτός προϋπολογισμού. Στον ισολογισμό καταρτίζονται αναλυτικοί πίνακες για τους λογαριασμούς που είναι εκτός προϋπολογισμού, καθώς και το τυχόν δικαιολογημένο χρηματικό υπόλοιπο.

4. Για τους κανονισμούς της ταμειακής και λογιστικής υπηρεσίας σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 24 του συγκεκριμένου νόμου, μπορεί να καθορίζεται, ότι τα Ν.Π.Δ.Δ. καταρτίζουν ισολογισμό της γενικής περιουσιακής κατάστασής τους. Με τους ίδιους κανονισμούς ρυθμίζονται τα σχετικά με την πράξη απογραφής της αποτίμησης των γενικών περιουσιακών στοιχείων τους, απόσβεσης των στοιχείων του ενεργητικού, κατάρτισης του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσης, καθώς και κάθε λεπτομέρεια που σχετίζεται με τη κατάρτιση του ισολογισμού περιουσιακής κατάστασης.

5. Οι ειδικές διατάξεις που υπάρχουν για τα Ν.Π.Δ.Δ. ρυθμίζουν τα θέματα της προηγούμενης παραγράφου, εξακολουθούν να ισχύουν μέχρι την τροποποίησή τους σύμφωνα με τον προβλεπόμενο κανονισμό αυτής της παραγράφου.

Ελεγχος απολογισμού και ισολογισμού (Άρθρο 31)

Τα σχετικά με τον απολογισμό και τον ισολογισμό ρυθμίζονται από τις διατάξεις του Ν.Δ. 1265/72 σχετικά με τον έλεγχο των δαπανών του κράτους, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των άλλων Νομικών Προσώπων Δημόσιου Δικαίου, καθώς και για τους λογαριασμούς των Δημοσίων υπόλογων, και παρακολούθησης των εξόδων τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'

Υπόλογοι Ν.Π.Δ.Δ. - ευθύνες - καταλογισμοί

Εννοια και εποπτεία υπόλογων (Άρθρο 32)

1. Υπόλογοι Ν.Π.Δ.Δ. είναι όλοι αυτού που διαχειρίζονται χρήματα, έστω και χωρίς νόμιμη εξουσιοδότηση, ή ένσημα ή υλικό που ανήκει στο Ν.Π. καθώς και κάθε άλλος υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο ή υπόλογος του Ν.Π.
2. Οι υπόλογοι γενικά των Ν.Π. ενεργούν κάτω από την εποπτεία και τον έλεγχο του συλλογικού οργάνου που διοικεί το Ν.Π., του Υπουργού που το εποπτεύει και του Υπουργού Οικονομικών καθώς και του ελεγκτικού συνέδριου.
3. Σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο ο έλεγχο των υπόλογων από τα οικεία υπουργεία, ενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις του Υπουργείου των Οικονομικών (Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους) για τις οικονομικές επιθεωρήσεις.
4. Διατηρούνται σε ισχύ οι ειδικές διατάξεις που αφορούν τη λογοδοσία μπροστά στο Ελεγκτικό Συνέδριο των υπόλογων Ν.Π.

Ασυμβίβαστα υπόλογων Ν.Π.Δ.Δ. (Άρθρο 33)

Τα καθήκοντα του διαχειριστού χρημάτων, αξίας, ενσήμων ή υλικού του Ν.Π. είναι ασυμβίβαστα με τα καθήκοντα του διατάκτη και προϊστάμενου της οικονομικής υπηρεσίας του.

Έλεγχος ταμειακού υπόλοιπου (Άρθρο 34)

1. Το χρηματικό υπόλοιπο του ταμείου Ν.Π. εφόσον λειτουργεί σε αυτό ίδια ταμειακή υπηρεσία εξακριβώνεται

αυτό για κάθε υπηρεσία από ένα μέλος του διοικητικού συλλογικού οργάνου ή από υπάλληλο του ειδικά εξουσιοδοτημένου σε αυτό. Για την εξακρίβωση του ταμειακού υπόλοιπου συντάσσεται πράξη που υπογράφεται από τον ελεγκτή και τον ταμία ή τον διαχειριστή.

2. Για τον κανονισμό που προβλέπεται από την παράγραφο 6 του άρθρου 24 της συγκεκριμένης διάταξης, μπορεί να ορίζεται να ενεργείται ο έλεγχος του ταμειακού υπόλοιπου δύο φορές ή και μία την εβδομάδα, ανάλογα με το όγκο των συναλλαγών του Ν.Π.

3. Με απόφαση του Υπουργού των Οικονομικών και του αρμόδιου ανάλογα με την περίπτωση υπουργού, ορίζεται κάθε φορά το ανώτατο όριο χρημάτων, το οποίο μπορεί να έχει στα χέρια του ο ταμίας ή ο διαχειριστής της πάγιας προκαταβολής.

ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΑ ΓΕΝΙΚΑ (Άρθρο 35)

1. Κάθε έλλειψη στην διαχείριση του Ν.Π. των χρημάτων, αξιών, ενσήμων ή υλικού που διαπιστώνεται στη διάρκεια νόμιμης διαδικασίας, αναπληρώνεται από τον υπόλογο μέσα σε 24 ώρες, διαφορετικά αυτός βρίσκεται εκτός διαχείρισης ή και εκτός υπηρεσίας και του χρεώνεται το ποσό του ελλείμματος, το οποίο βεβαιώνεται σαν έσοδο του Ν.Π. παίρνοντας τα απαραίτητα μέτρα για την εξασφάλιση των απαιτήσεών του. Σαν έλλειμμα χαρακτηρίζεται και κάθε είδους πληρωμή που δεν ανάγεται στην αρμοδιότητα του υπολόγου.

2. Ελλείψεις χαρτόσημου, ενσήμων γενικά και κάθε είδους αντικείμενα με βάση το οποίο εισπράττεται τέλος ή

δικαίωμα, καταλογίζονται σε τιμή διάθεσης που ορίζεται από τις οικείς διατάξεις.

3. Κάθε έλλειψη υλικού υπολογίζεται σε χρήμα, σύμφωνα με την τρέχουσα τιμή που ισχύει κατά την διάρκεια του χρόνου υπολογισμού. Αυτή η τιμή προσδιορίζεται από την Επιτροπή που συγκροτείται από το νομικό πρόσωπο δημόσιας αρχής που ασκεί την εποπτεία και που εγκρίνει τον προϋπολογισμό. Σ' αυτή την περίπτωση η αξία του υλικού που λείπει εκτιμάται από το συλλογικό δργανό που διοικεί το Ν.Π.Δ.Δ. σε ποσό λιγότερο από 20.000, η τιμή προσδιορίζεται απ' αυτό. Αυτό το ποσό μπορεί να αναπροσαρμόζεται με αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών που δημοσιεύονται στην εφημερίδα της Κυβέρνησης.

4. Απαγορεύεται στην διαχείριση του υπόλογου η ανάμιξη ξένων χρημάτων, για κάθε χρηματικό πλεόνασμα που εμφανίζεται στη διαχείριση, συνιστάται παρακαταθήκη μέχρι ν' αποδειχθεί η αιτία του πλεονάσματος.

Για ανάρμοστες πληρωμές που γίνονται από τους υπόλογους, αυτές καταλογίζονται ολόκληρες σε βάρος αυτών που τις πήραν. Αυτά τα ποσά των υπόλογων, σε βάρος των οποίων καταλογίσθηκαν οι ανάρμοστες πληρωμές που έγιναν, αφού καταβληθούν στα Ν.Π. βεβαιώνονται με αίτηση των ίδιων και εισπράττονται σε βάρος αυτών που τα πήραν σύμφωνα με τις υπάρχουσες διατάξεις για τις εισπράξεις των εσόδων του Ν.Π.

Απώλεια ή φθορά τίτλων απαιτήσεων (Άρθρο 36)

Οι διατάξεις του προηγούμενου άρθρου εφαρμόζονται ανάλογα με τις απαιτήσεις του Ν.Π. και σε περίπτωση

απώλειας ή φθοράς, εφ' όσον συνέπεια της ήταν ζημιά σ' αυτό.

Ασφάλεια χρημάτων, Ενσήμων κλπ. (Άρθρο 37)

Οι υπόλογοι είναι υπεύθυνοι για την ασφάλεια των χρημάτων, των ενσήμων, των αξιών και του υλικού του Ν.Π. γενικά που έχουν στη διαχείρησή τους. Αυτοί φορείλουν να τηρούν τους οικείους κανονισμούς ασφάλειας κατά τη διάρκεια της αποστολής και της παραλαβής χρημάτων, ενσήμων, αξιών και υλικού. Ευθύνονται για κάθε ζημιά του Ν.Π. που έγινε από τη μη τήρηση αυτών των κανονισμών.

Ευθύνες οργάνων Ν.Π.Δ.Δ. (Άρθρο 38)

Για τα Π.Δ. που προβλέπονται από το άρθρο 31 του συγκεκριμένου κανονισμού, ορίζονται τα σχετικά με τις υποχρεώσεις, τις ευθύνες και τους καταλογισμούς των κύριων και των δευτερευόντων διατάκτων, των διαχειριστών γενικά, του προϊσταμένου της οικονομικής υπηρεσίας ή άλλων υπαλλήλων που έχουν οικονομική αρμοδιότητα, τα σχετικά με τις νομικές διαδικασίες για τις καταλογιστικές αποφάσεις και γενικά κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

Αστική ευθύνη οργάνων και υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (Άρθρο 39)

1. Άσχετα με την σύμφωνα με το άρθρο 38 ευθύνη των υπόλογων των Ν.Π., κάθε υπάλληλος Ν.Π. ή δημόσιος υπάλληλος, που υπηρετεί με οποιαδήποτε ιδιότητα Ν.Π. ευθύνεται και υποχρεώνεται σε διόρθωση κάθε ζημιάς τους που προέρχεται από δόλο ή από αμέλεια του κατά την εκτέλεση των καθηκόντων που του ανατέθηκαν σύμφωνα με το συγκεκριμένο Ν.Δ. και άλλες ειδικές διατάξεις.

2. Για την ευθύνη αυτή αποφασίζει το Ελεγκτικό Συμβούλιο σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η'

Συμβάσεις για λογαριασμό Ν.Π.Δ.Δ.

Προϋποθέσεις για τη σύναψη συμβάσεων (Άρθρο 40)

Συμβάσεις με τις οποίες δημιουργούνται υποχρεώσεις σε βάρος του Ν.Π. δεν μπορεί να συμφωνηθούν εφ' όσον δεν προβλέπονται από τις σχετικές γενικές ή ειδικές διατάξεις

Τύπος Συμβάσεων (Άρθρο 41)

Κάθε σύμβαση για λογαριασμό του Ν.Π. με αντικείμενο άνω των 10.000 δρχ. ή που δημιουργεί υποχρεώσεις διαρκείας, εφ' όσον δεν ορίζεται διαφορετικά, υποβάλλεται με τον τύπο ιδιωτικού εγγράφου. Το ποσό αυτό μπορεί να αυξομειώνεται με αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης. Η πρόταση για την κατάρτιση σύμβασης και η αποδοχή της μπορεί να γίνουν και με ιδιαίτερα έγγραφα. Η ακυρότητα, από τη μη τήρηση του τύπου της έγγραφης αποδοχής, καταργείται στην περίπτωση που εκπληρώνεται η σύμβαση.

Συνομολόγηση Συμβάσεων (Άρθρο 42)

Νόμιμος εκπρόσωπος του Ν.Π. για τη συνομολόγηση συμβάσεων, εφ' όσον δεν ορίζεται διαφορετικά από τις σχετικές διατάξεις, είναι ο Πρόεδρος που διοικεί από το συλλογικό όργανο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ'

Παραγραφές - Κατασχέσεις - Εκχωρήσεις

Παραγραφή αξιώσεων των Ν.Π.Δ.Δ. (Άρθρο 44)

1. Κάθε χρέος προς το Ν.Π. παραγράφεται, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από τις διατάξεις, μετά πέντε χρόνια από τη λήξη του οικονομικού έτους στο οποίο βεβαιώθηκε. Εάν η βεβαίωση έγινε πριν ή το χρέος γίνει ληξιπρόθεσμο εν μέρει ή συνολικά η παραγραφή αρχίζει από τη λήξη του οικονομικού έτους στο οποίο το χρέος έγινε ληξιπρόθεσμο και γι' αυτό το ποσό.

2. Χρέη προς το Ν.Π.

α) από τελεσίδικες δικαστικές αποφάσεις, εκτός από τις με πρόστιμο χρηματικές ποινές και συναφή δικαστικά έξοδα και τέλη που υπάγονται στην πενταετή παραγραφή.

β) από άπιστη διαχείριση

γ) από συμβάσεις και διατάξεις της τελευταίας βούλησης στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι περιουσιακές παροχές και

δ) από καταλογισμούς που επιβλήθηκαν από οποιαδήποτε αρμόδια από το νόμο Αρχή, υπόκεινται σε 20-ετή παραγραφή, που αρχίζει από τη λήξη του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο βεβαιώθηκαν

3. Χρέη προς το Ν.Π. από φόρους, τέλη και δικαιώματα, που παρακρατήθηκαν ή εισπράχθηκαν για λογαριασμό του, παραγράφονται μετά 10 χρόνια από τη λήξη του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο βεβαιώθηκαν.

4. Χρέη προς το Ν.Π. που προέρχονται από απαιτήσεις που περιήλθαν σε αυτό, από οποιοδήποτε λόγο και οι οποίες δεν είχαν παραγραφεί στο πρόσωπο του δικαιοπαρόχου μέχρι τις μεταβιβάσεις τους στο Ν.Π.

Παραγράφονται μετά από 5 χρόνια από τη λήξη του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο βεβαιώθηκαν η προς από μεταβίβαση Ν.Π.

Αναστολή παραγραφής (Άρθρο 45)

Η παραγραφή των χρεών προς το Ν.Π. αναστέλλεται για τους λόγους που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία για τις αξιώσεις του δημοσίου.

Η παραγραφή αναστέλλεται επίσης:

- α) Για χρονικό διάστημα ίσο με το χρόνο που το χρέος, κατά το τελευταίο έτος της παραγραφής, ήταν σε αναστολή με τη διευκόλυνση τμηματικής καταβολής, ανεξαρτήτως καταβολής, ανεξαρτήτως συμμόρφωσης ή όχι του υπόχρεου συνολικά ή μερικά που χορηγήθηκε με νόμο ή δικαστική απόφαση από αρμόδια από το νόμο Αρχή, σαν συνέπεια αίτησης του υπόχρεου.
- β) Για χρονικό διάστημα ίσο με το χρόνο κατά το οποίο το Ν.Π. δυσκολεύτηκε να επιδιώξει την είσπραξη του χρέους με αναγκαστικά μέσα σαν συνέπεια αναστολής εκτέλεσης δοσμένης από διάταξη νόμου.

Και στις δύο περιπτώσεις α) και β) η παραγραφή συνεχίζεται μετά τη λήξη της αναστολής της είσπραξης, της τμηματικής καταβολής ή της αναστολής εκτέλεσης και σε καμιά περίπτωση δε συμπληρώνεται πριν το πέρασμα 6 μηνών από τη λήξη της αναστολής πληρωμής, της αναστολής εκτελέσεως ή της διευκόλυνσης τμηματικής καταβολής. Αν

αμφισβητήθηκε δικαστικής η νομιμότητα του τίτλου είσπραξης ή των μέτρων εκτελέσεως που πάρθηκαν από τον οφειλέτη ή τρίτο μέχρι την τελεσίδικη περάτωση της δίκης.

Διακοπή παραγραφής (Άρθρο 46)

1. Η παραγραφή διακόπτεται για τους λόγους που προβλέπονται από την ισχύουσα Νομοθεσία για τις αξιώσεις του Δημοσίου, εκτός από την με οποιοδήποτε τρόπου αναγνώριση της αξιώσης από τον υπόχρεο. Η παραγραφή διακόπτεται επίσης με την υποβολή κατάσχεσης των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη ή του εγγυητή του και που βρίσκονται στα χέρια τους ή σε χέρια τρίτων. Από την έναρξη της αναγκαστικής εκτέλεσης με κατάσχεση μέχρι την τελεσιδικία του πίνακα κατάταξης, κάθε πράξη της εκτέλεσης διακόπτει την παραγραφή η οποία αρχίζει ξανά από την τελευταία διαδικαστική πράξη της εκτέλεσης. Σε περίπτωση απαγγελίας ακυρότητας της κατάσχεσης ή άλλης πράξης της δικαστικής εκτέλεσης η παραγραφή της αξιώσης του Ν.Π. δε συμπληρώνεται, εάν εντός 3 μηνών από την τελεσιδικία της απόφασης που απαγγέλλει ακυρότητα, επαναληφθεί η πράξη εκτέλεσης που ακυρώθηκε ή επιβληθεί νέα κατάσχεση στο ίδιο ή άλλο περιουσιακό στοιχείο. Η άρση της κατάσχεσης από τη διοικητική αρχή μετά από αίτηση του οφειλέτη δεν αναιρεί τη διακοπή της παραγραφής.
2. Σε πολλούς οφειλέτες η διακοπή της παραγραφής ως προς τον ένα από αυτούς, ενεργεί και κατά των άλλων. Επίσης η διακοπή της παραγραφής ως προς τον πρωτοφειλέτη ενεργεί και κατά τον εγγυητή και αντιστρόφως.

Συνέπειες παραγραφής αξιώσεων του Ν.Π.Δ.Δ. (Άρθρο 47)

1. Η συμπλήρωση της παραγραφής χρέους προς το Ν.Π. επιφέρει τις συνέπειες που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία για τις αξιώσεις του δημοσίου

Παραγραφή αξιώσεων κατά του Ν.Π.Δ.Δ. (Άρθρο 48)

1. Ο χρόνος παραγραφής των χρηματικών αξιώσεων κατά του Ν.Π.Δ.Δ. είναι 5 χρόνια εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από το παρόν.

2. Ο χρόνος παραγραφής των χρηματικών αξιώσεων κατά του Ν.Π. για ποσά αχρεωστήτως ή που καταβλήθηκαν παράνομα, είναι τρία χρόνια.

3. Ο χρόνος παραγραφής των αξιώσεων των υπαλλήλων του κατά του Ν.Π. που συνδέονται με αυτό με σχέση δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, από καθυστερούμενες αποδοχές ή άλλες πάσης φύσης απολαβές ή αποζημιώσεις από αδικαιολόγητο πλούτισμό, είναι 2 χρόνια.

4. Η παραγραφή του καθόλου δικαιώματος των περιπτώσεων της παραγράφου 3, είναι 10 χρόνια.

5. Ο χρόνος παραγραφής των αξιώσεων των συνταξιούχων γενικά και βοηθηματούχων του Ν.Π. και των κληρονόμων τους από καθυστερούμενες συντάξεις, μερίσματα, επιδόματα και βοηθήματα, είναι 2 χρόνια έστω και αν ανεστάλησαν λανθασμένα. Οι εντελλόμενες δεδουλευμένες συντάξεις, μερίσματα, βοηθήματα ή επιδόματα κατά την εκτέλεση του πρώτου πράξεων ή αποφάσεων κανονισμού σύνταξης μερίσματος, επιδόματος ή βοηθήματος, παραγράφονται μέσα στη διετία που αρχίζει μετά την

πάροδο τριμήνου από την χρονολογία έκδοσης της σχετικής πράξης ή απόφασης.

6. Χρηματική αξίωση κατά του Ν.Π. που βεβαιώνεται με τελεσίδικη δικαστική απόφαση ή για την οποία εκδόθηκε τίτλος πληρωμής, υπόκειται σε παραγραφή 5 ετών, που αρχίζει από την τελεσιδικία ή έκδοση του τίτλου πληρωμής αντίστοιχα.

Εναρξη παραγραφής (Άρθρο 49)

Η παραγραφή αρχίζει από το τέλος του οικονομικού έτους που γεννήθηκε η αξίωση και είναι δυνατή η δικαστική της επιδίωξη.

Αναστολή παραγραφής (Άρθρο 50)

Οι διατάξεις του άρθρου 257 μέχρι 259 του Αστικού Κώδικα για αναστολή της παραγραφής, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά, εφαρμόζονται και στις χρηματικές αξιώσεις κατά του Ν.Π. Επίσης η παραγραφή αναστέλλεται, για όσο χρόνο ο δικαιούχος λόγω ανωτέρας βίας δεν μπόρεσε να ασκήσει την αξίωση του μέσα στο τελευταίο εξάμηνο του χρόνου παραγραφής.

Διακοπή παραγραφής (Άρθρο 51)

Ενώ οι ειδικές διατάξεις είναι σε ισχύ, η παραγραφή των χρηματικών αξιώσεων κατά του ν.π. διακόπτεται μόνο

- α) Με την υποβολή της υπόθεσης στο αρμόδιο δικαστήριο ή σε διαιτητές, οπότε αρχίζει εκ νέου η παραγραφή από την τελευταία διαδικαστική πράξη των διαδίκων, του δικαστήρου ή των διαιτητών.
- β) Με την υποβολή προς το ν.π. αίτησης για πληρωμή της απαίτησης όποτε η παραγραφή αρχίζει εκ νέου από την

χρονολογία που φέρει η έγγραφη απάντηση της αρμόδιας Αρχής για την αναγνώριση ή την πληρωμή της απαίτησης. Σε περίπτωση μη απάντησης, η παραγραφή αρχίζει μετά την πάροδο εξαμήνου από την χρονολογία υποβολής της αίτησης. Υποβολή δεύτερης αίτησης δεν διακόπτει εκ νέου την παραγραφή.

γ) Με την έκδοση τίτλου πληρωμής.

Συνέπειες της παραγραφής αξιώσεων κατά του ν.π.δ.δ.

(Άρθρο 52)

Η αξιώση κατά του ν.π. που παραγράφηκε δεν δέχεται συμψηφισμό, αυτά δε που καταβλήθηκαν μετά τη συμπλήρωση της παραγραφής έστω και εν γνώση της παραγραφής αναζητούνται. Παραίτηση από τη συμπληρωθείσα παραγραφή είναι άκυρη. Η παραγραφή λαμβάνει υπ'όψη αυτεπάγγελτα από τα δικαστήρια.

Κατάσχεση στα χέρια του ν.π. και εκχώρηση (Άρθρο 53)

1. Για κάθε κατάσχεση χρηματικής απαίτησης στα χέρια του ν.π. ως τρίτου, το κατασχετήριο καθώς και η αναγγελία για εκχώρηση χρηματικής απαίτησης κατά του ν.π. κοινοποιούνται στο αρμόδιο όργανο για την αναγνώριση της δαπάνης.

Το κατασχετήριο κοινοποιείται στο Δημόσιο Ταμείο που υπάγεται φορολογικά αυτός που του γίνεται κατάσχεση και στην αρμόδια Υπηρεσία για την εκκαθάριση και εντολή πληρωμής της δαπάνης εντός δέκα πέντε ημερών από την επίδοσή του στην αρμόδια για την πληρωμή Υπηρεσία.

2. Κάθε κατάσχεση η εκχώρηση, για την οποία δεν τηρήθηκαν οι ανωτέρω διατυπώσεις, είναι άκυρη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Τελικές και Μεταβατικές διατάξεις (Άρθρο 54)

1. Οι διατάξεις για το χρόνο παραγραφής εφαρμόζονται στις αξιώσεις που δημιουργήθηκαν από τη στιγμή που τέθηκε σε ισχύ.
2. Οι διατάξεις περί αναστολής, διακοπής και συνεπειών της παραγραφής, ως προς το χρόνο από τη στιγμή που ίσχυσε, εφαρμόζονται και στις αξιώσεις που ήδη δημιουργήθηκαν.

(Άρθρο 55)

Ειδικές διατάξεις των Ν.Π. που ρυθμίζουν, τα χρέη τα περί του χρόνου παραγραφής, προς το Ν.Π., ή χρεών αυτού εξακολουθούν να ισχύουν.

(Άρθρο 56)

Εξαιρούνται από την εφαρμογή του άρθρου 56

- α) οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τα νομικά πρόσωπα και ιδρύματα που εξαρτώνται απ' αυτούς και
- β) τα κοινωφελή ιδρύματα και οι κοινωφελείς περιουσίες, που διέπονται από το Α.Ν. 2039/1939 «περί τροποποιήσεως, συμπληρώσεως και κωδικοποιήσεως» των νόμων «περί εκκαθαρίσεως και διοικήσεως των εις το Κράτος και υπέρ κοινωφελών σκοπών καταλειπομένων κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών». Για Π.Δ/αυτών που εκδόθηκαν, μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1979, με πρόταση του αρμόδιου κατά περίσταση Υπουργού και του Υπουργού Οικονομικών, μπορεί να εξαιρούνται από τις διατάξεις, συνολικά ή μερικά και άλλα Ν.Π.Δ.Δ. εφόσον ειδικοί λόγοι το επιβάλλουν και με την προϋπόθεση ότι οι οικείες

προτάσεις τους για εξαίρεση, θα υποβληθούν στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους μέχρι την 30η Απρ. 1977. Μέχρι την έκδοση των όπως παραπάνω Π.Δ./αυτών των Ν.Π.Δ.Δ. περί των οποίων ήταν οι παραπάνω προτάσεις, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις, με εξαίρεση αυτών που έχουν ήδη τεθεί σε ισχύ δηλ. των διατάξεων του άρθρου 62 του Ν.Δ. 496/1974 «περί Λογιστικού των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου» και του άρθρου 19 του Νομ. 369/1976. Τα παραπάνω Δ/γματα επιτρέπεται να καταργούνται κατά την (δια διαδικασία αν εκλείψουν οι λόγοι για τους οποίους αυτά εκδόθηκαν.

Επέκταση εφαρμογής (Άρθρο 57)

1. Για Π.Δ/αυτών που προκαλούνται από τον Υπουργό των Οικονομικών και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού, μπορεί να επεκτείνονται οι διατάξεις του Ν.Δ/τος συνολικά ή μερικά και στους ειδικούς λογαριασμούς δημόσιου χαρακτήρα αφού επιτρέπεται η τροποποίηση και συμπλήρωση αυτών στα τέλη της προσαρμογής τους προς τις ιδιομορφίες κάθε ειδικού λογαριασμού ή κατηγορίας ειδικού λογαριασμού.
2. Μέχρι την έκδοση των Π.Δ/των σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, οι διατάξεις των άρθρων 40 ως και 43, εφαρμόζονται και στους ειδικούς λογαριασμούς.

(Άρθρο 58)

Μέχρι να τεθούν σε ισχύ τα προβλεπόμενα από το παρών Π. διατάγματα, αποφάσεις, κανονισμοί, τα σχετικά θέματα ρυθμίζονται από τις μέχρι να αρχίσει να ισχύει αυτό Κείμενες διατάξεις ενώ παραμένει σε ισχύ η παρ. 2 του άρθρου 57.

Γνωμοδοτική Επιτροπή Λογιστικού των Ν.Π.Δ.Δ. (Άρθρο 59)

1. Συστήνεται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους Γνωμοδοτική Επιτροπή Λογιστικού των Ν.Π.Δ.Δ. που αποτελείται από τους παρακάτω:
  - a) Ένός Συμβουλίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ως Προέδρου.
  - β) Του Γενικού Διευθυντή ή ενός Αναπληρωτή Γενικού Διευθυντή του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.
  - γ) Του Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, (παρά του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους), που αναπληρώνεται από άλλο Πάρεδρο, που ορίζεται από τον Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου.
  - δ) Του Δ/ντού της Δ/νσεως Ν.Π.Δ.Δ. του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.
  - ε) Ένός ανώτερου οικονομικού υπαλλήλου Ν.Π.Δ.Δ. Εισηγητής ορίζεται ένας από τους Τμηματάρχες που υπήρετούν στη Διεύθυνση Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους. Χρέη Γραμματέα εκτελεί υπάλληλος Α κατηγορίας του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους μέχρι του βου βαθμού.
2. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής μπορεί να καλεί να παρίστανται στις συνεδριάσεις αυτής, σαν Εισηγητές άνευ κλήρου, στα Ειδικά θέματα, οι Προϊστάμενοι των Διευθύνσεων είσπραξης Δημοσίων Εσόδων και Κεντρικού Λογιστηρίου του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, καθώς και ανώτερος υπάλληλος Ν.Π.Δ.Δ.

3. Η συγκρότηση της παραπάνω Επιτροπής ενεργείται με απόφαση του Υπουργείου των Οικονομικών, με την οποία ορίζονται με τους αναπληρωτές τους, ο Πρόεδρος, τα μέλη με στοιχ. (β) και (ε). Ο Εισηγητής και ο Γραμματέας της. Ο Πρόεδρος μαζί με τον αναπληρωτή του, ορίζεται μετά από πρόταση του Προέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

4. Η Επιτροπή (κατά το παρόν άρθρο) γνωμοδοτεί στα εξής:

- α) Π.Δ/των Υπουργικών Αποφάσεων κανονιστικού περιεχομένου και κανονισμών, κατά τις διατάξεις εκδικούμενων και
- β) σ' αυτά, που δημιουργούνται από την εφαρμογή των διατάξεων περί λογιστικού των Ν.Π.Δ.Δ., ζητήματα ή και άλλα συναφή θέματα που παραπέμπηκαν σ' αυτή από τη Διεύθυνση Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

5. Με αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, ορίζονται τα σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας της Επιτροπής, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του άρθρου. Στον Πρόεδρο, τα μέλη, τους εισηγητές και τον γραμματέα της Επιτροπής καταβάλλεται αμοιβή που καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού των Οικονομικών, κατά τις διατάξεις του Ν.Δ. 176/1969 «περί καταβολής αμοιβών εις τους μετέχοντας Συμβουλίων και Επιτροπών».

(Άρθρο 60)

1. Κάθε προγενέστερη γενική ή ειδική διάταξη που αντίκειται στις διατάξεις, καταργείται. Εξαιρούνται της κατάργησης, έστω και αν αντίκεινται στις διατάξεις, κείμενες

διατάξεις που αφορούν στην ισχύ (επί των Ν.Π.Δ.Δ.) της νομοθεσίας για την εκτέλεση δημόσιων έργων, έργων δημόσιων επενδύσεων και της Υπηρεσίας Κρατικών Προμηθειών.

2. Καταργούνται οι διατάξεις :

- α) των άρθρων 99 και 101 του Ν.Δ. 321/69 «περί κώδικα Δημοσίου Λογιστικού»
- β) του Β.Δ. 776/1972 «περί επεκτάσεως ενίων διατάξεων του Ν.Δ. 321/1969 «περί κώδικος Δημοσίου Λογιστικού επί των Ν.Π.Δ.Δ.»
- γ) του Ν.Δ. 169/1973 «περί εγκρίσεως των προϋπολογισμών των Ν.Π.Δ.Δ.» και
- δ) του Ν.Δ. 754/1970 «περί πληρωμής δι' επιταγών των δαπανών των Ν.Π.Δ.Δ. Ειδικών Ταμείων Ειδικών Κεφαλαίων και Ειδικών Υπηρεσιών αν την διαχείριση ασκεί η Τράπεζα της Ελλάδος. Όμοια καταργείται κάθε γενική ή ειδική διάταξη που προβλέπει την έγκριση του Υπουργού των Οικονομικών για το διορισμό προσωπικού.

(Άρθρο 61)

Δαπάνες των ν.π.δ.δ. των αποκεντρωμένων Δημοσίων Υπηρεσιών που πραγματοποιήθηκε κατά τις διατάξεις του Ν.Δ. 321/1969, θεωρούνται ότι έγιναν νόμιμα.

(Άρθρο 62)

Η ισχύς του Ν.Δ/τος αρχίζει την 1η Ian. 1977, με εξαίρεση της διατάξεις των αρθ. 4, 14, 40 ως και 43, 59, 60 παρ. 2 περίπτ. γ' και 61, οι οποίες ισχύουν από τη δημοσίευσή του.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 470/1975 (ΦΕΚ 148 Α)

"Περί των περιπτώσεων και ευθυνών των υπολόγων των Νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) εξ ενταλμάτων προπληρωμής"

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Υποχρώσεις και ευθύνες υπολόγων από εντάλματα προπληρωμής . (Άρθρο 1)

1. Με το χρηματικό ένταλμα προπληρωμής, τίθεται στη διάθεση του υπόλογου, στο όνομα του οποίου εκδίδεται το ένταλμα, χρηματικό ποσό, με τον όρο να χρησιμοποιηθεί για τους σκοπούς που καθορίζονται από την οικεία απόφαση του κύριου ή δευτερεύοντα διατάκτη και την απόδοση λογαριασμού στη διαχείριση του χρηματικού εντάλματος μέσα στην προθεσμία που άγεται με την απόφαση αυτή.
2. Ο υπόλογος που ορίζεται με την απόφαση του οικείου διατάκτη υποχρεώνεται να προέρχεται στην έγκαιρη είσπραξη του ποσού που τίθεται στη διάθεσή του με το χρηματικό ένταλμα προπληρωμής. Εφ'όσον δεν παρίσταται ανάγκη άμεσης χρησιμοποίησης, το ποσό αυτό κατατίθεται σε λογαριασμό στο όνομα του σε κάποιο πιστωτικό ίδρυμα. Εάν στην έδρα που υπηρετεί ο υπόλογος, δεν λειτουργεί πρακτορείο πιστωτικού ίδρυματος πρέπει αυτός να καταθέσει το ποσό του εντάλματος στο οικείο Δημόσιο Ταμείο.
3. Δεν επιτρέπεται στον ίδιο, λογαριασμό, η κατάθεση χρημάτων που προέρχονται από άλλο ένταλμα, με

εξαίρεση την περίπτωση που στο όνομα του ίδιου υπόλογου, εκδίδονται, περισσότερα από ένα χρηματικό ενταλμα για την ίδια αιτία.

4. Ανάμιξη ιδιωτικών χρημάτων με αυτά Ν.Π.Δ.Δ. απαγορεύεται Τυχόν πλεόνασμα, που διαπιστώνεται κατά την επιθεώρηση στην διαχείριση του υπόλογου, παραμένει στο ταμείο του μέχρις ότου αποδειχθεί η αιτία απ' την οποία προέρχεται αυτό.
5. Κατά τα παραπάνω, οι υπόλογοι οφείλουν όσον αφορά τη φύλαξη και την εν γένει εξασφάλιση των χρημάτων που διαχειρίζονται αυτοί να καταβάλλουν την αυτήν επιμέλεια και στους ίδιους, ευθυνόμενος για κάθε τυχόν απώλεια αυτών ή μείωσή τους που θα' ρθει.
6. Κάθε υπόλογος οφείλει να τηρεί ημερολόγιο της διαχείρισής του, στη διάθεση του ποσού που έχει τεθεί, για να εξακριβώνεται κάθε στιγμή με ευχέρεια το υπόλοιπο που είναι στα χέρια του.

(Άρθρο 2)

1. Σε περίπτωση μη διάθεσης ολόκληρου του ποσού του εντάλματος, ο υπόλογος υποχρεώνεται να (το αργότερο μέχρι τη λήξη της προθεσμίας που τάχθηκε για την απόδοση του λογαριασμού) επιστρέψει το αδιάθετο υπόλοιπο στο Ν.Π.Δ.Δ. με την έκδοση του οικείου τίτλου είσπραξης για το οποίο πρέπει να αναγράφονται τα στοιχεία του για την ταχτοποίηση του εντάλματος προπληρωμής. Το πρωτότυπο του παραπάνω τριπλότυπου πρέπει να επισυνάπτεται στα προς τακτοποίηση του εντάλματος δικαιολογητικά.

2. Εφ' όσον, πριν τη λήξη της προθεσμίας που τάχθηκε για την απόδοση του λογαριασμού, ήθελε να εκπληρωθεί ή ματαιώθει ο σκοπός για τον οποίο εκδόθηκε το χρηματικό ένταλμα προπληρωμής δεν προβλέπεται δε να ενεργηθεί άλλη πληρωμή ο υπόλογος υποχρεώνεται να επιστρέψει στο Ν.Π.Δ.Δ. το αδιάθετο ποσό αυτού του εντάλματος και να προβεί στην απόδοση λογαριασμού για την διαχείρισή του χωρίς να περιμένει τη λήξη της προθεσμίας που τάχθηκε.
3. Την ίδια παραπάνω υποχρέωση έχει ο υπόλογος και στην περίπτωση που, ενώ συνεχίζονται οι πληρωμές παρακρατεί αδικαιολόγητα στα χέρια του τα χρήματα από το ποσό του χρηματικού εντάλματος που αυτός διαχειρίζεται, εφ' όσον αυτά δεν προορίζονται για άμεσες και επιτακτικές ανάγκες πληρωμής δαπανών.
4. Για κάθε χρηματικό ποσό, που προέρχεται από ένταλμα προπληρωμής και βρίσκεται στα χέρια του υπόλογου, κατά παράβαση των διατάξεων των παρ. 2 και 3 του άρθρου, εκτός από την πειθαρχική ευθύνη την οποία έχει ο υπόλογος οφείλεται και προσαύξηση λόγω εκπρόθεσμης επιστροφής, που ανέρχεται σε ποσοστό 2% στο ποσό αυτό για κάθε μήνα καθυστέρησης κάθε μήνα που λαμβάνεται ιδιαίτερα και στο ακέραιο.

(Άρθρο 3)

1. Στα εκδικούμενα χρηματικά εντάλματα προπληρωμής στο όνομα των τραπεζών Ελλάδος και Αγροτικής, ο δεύτερος υπόλογος ευθύνεται για την πλήρη δικαιολόγηση της δαπάνης και τη νομιμότητα των πληρωμών που διατάσσει αυτός υποβάλλει δε εντός της προθεσμίας που τάχθηκε

στην αρμόδια υπηρεσία του Ν.Π.Δ.Δ., τα σχετικά δικαιολογητικά και εξόμοιώνεται εντελώς με τους υπόλοιπους υπόλογους από χρηματικά εντάλματα προπληρωμής.

2. Οι Τράπεζες ευθύνονται μόνο για την ακριβή εκτέλεση των εντολών που δίνονται σ' αυτούς από το δεύτερο υπόλογο.

(Άρθρο 4)

Σε περίπτωση θανάτου ή ανικανότητας του υπόλογου από ένταλμα προπληρωμής, η απόδοση λογαριασμού πραγματοποιείται με τη μέριμνα την Προϊσταμένης Υπηρεσίας του, από τους κληρονόμους ή τον νόμιμο αντιπρόσωπό του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Τρόπος τακτοποίησης των ενταλμάτων προπληρωμής
(Άρθρο 5)

1. Ο υπόλογος υποχρεώνεται, με τη λήξη της προθεσμίας που τάχθηκε για την απόδοση λογαριασμού, να υποβάλλει στην υπηρεσία του Ν.Π.Δ.Δ., που προκάλεσε την έκδοση του χρηματικού εντάλματος προπληρωμής τα οικεία δικαιολογητικά, της σχετικής αναφοράς που απαραίτητα κοινοποιείται στην οικονομική υπηρεσία του Ν.Π.Δ.Δ. Η στην κατά το άρθρο 14 του Ν.Δ. 496/1974 Υπηρεσία Εντελλομένων Εξόδων και στον αρμόδιο Πάρεδρο ή Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εφ'όσον ασκείται προληπτικός έλεγχος.
2. Τα δικαιολογητικά που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο, μετά τον προέλεγχο από την παραπάνω υπηρεσία, διαβιβάζονται στην Οικονομική Υπηρεσία του Ν.Π.Δ.Δ. ή στην Υπηρεσία Εντελλομένων Εξόδων, η οποία προβαίνει στην εκκαθάριση της σχετικής δαπάνης και αποστέλλει τα δικαιολογητικά στον αρμόδιο Πάρεδρος ή Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο οποίος απαλλάσσει τον υπόλογο.
3. Στην περίπτωση που δεν ασκείται προληπτικός έλεγχος από τον Πάρεδρο ή Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, τα δικαιολογητικά απόδοσης λογαριασμού παραμένουν στην Οικονομική Υπηρεσία του Ν.Π.Δ.Δ., για να υποβληθούν μαζί με τον απολογισμό του Ν.Π.Δ.Δ. στο Ελεγκτικό Συνέδριο για τον σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις καταστατικό έλεγχο.

(Άρθρο 6)

1. Κάθε πληρωμή που ενεργείται από τον υπόλογο, πρέπει να στηρίζεται σε πλήρη και νόμιμα δικαιολογητικά.
2. Σαν έλλειμμα θεωρείται και κάθε πληρωμή που γίνεται από τον υπόλογο, εφ' όσον αυτή είναι φανερά άσχετη με το σκοπό για τον οποίο εκδόθηκε το ένταλμα προπληρωμής.
3. Παραστατικά στοιχεία δαπανών που έγιναν μετά τη λήξη της προθεσμίας απόδοσης λογαριασμού του ένταλματος προπληρωμής δεν μπορεί να αποτελέσουν δικαιολογητικά τακτοποίησης αυτού εφ' όσον δεν χορηγήθηκε από τον αρμόδιο δατάκτη με αιτιολογημένη πράξη του παράταση προθεσμίας απόδοσης λογαριασμού.

(Άρθρο 7)

Σε περίπτωση απώλειας ή έλλειψης ή φθοράς των χρημάτων ή των δικαιολογητικών, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 13 του Ν. Διατάγματος του 1972 με αριθμ. 1265 «περί ελέγχου των δαπανών του Κράτους, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοικήσεως και των άλλων Ν.Π.Δ.Δ. ως και των λογαριασμών των δημοσίων υπολόγων κλπ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

Συνέπειες μη εμπρόθεσμης απόδοσης λογαριασμού στα εντάλματα προπληρωμής (Άρθρο 8)

1. Εάν μέσα σ'ένα μήνα από την λήξη της προθεσμίας που τάχθηκε για την απόδοση λογαριασμού δεν υποβληθούν από τον υπόλογο τα οικεία δικαιολογητικά, ο Προϊστάμενος της Υπηρεσίας Εντελλομένων Εξόδων ή συλλογικό όργανο που διοικεί το Ν.Π.Δ.Δ., με πρόταση του Προϊσταμένου της Οικονομικής Υπηρεσίας των Ν.Π.Δ.Δ., υποχρεώνεται να διατάξει την επίσχεση των αποδοχών του υπόλογου, μέχρι να συμπληρωθεί το ποσό για το οποίο καθυστερείται η απόδοση λογαριασμού, και να κοινοποιήσει τη σχετική διαταγή στην υπηρεσία του Ν.Π.Δ.Δ. που εξέδωσε το ένταλμα προπληρωμής.
2. Η Οικονομική Υπηρεσία του Ν.Π.Δ.Δ. προβαίνει στην άμεση εκτέλεση της διαταγής για την επίσχεση των αποδοχών του υπόλογου με την εισαγωγή, των παρακρατουμένων ποσών σε προσωρινό λογαριασμό μέχρι την οριστική τακτοποίηση του εντάλματος προπληρωμής, οπότε αυτά αποδίδονται στον υπόλογο. Σε αντίθετη όμως περίπτωση, αυτά εισάγονται στα έσοδα του Προϋπολογισμού του Ν.Π.Δ.Δ.
3. Για τα χρηματικά εντάλματα που εκδίδονται στο όνομα των τραπεζών Ελλάδος και Αγροτικής, δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου.
4. Εφόσον σαν υπόλογος έχει οριστεί δημόσιος υπάλληλος, την επίσχεση των αποδοχών του διατάσσει η προϊσταμένη

του Αρχή, με πρόταση του Προϊστάμενου της Οικονομικής
Υπηρεσίας του Ν.Π.Δ.Δ.

(Άρθρο 9)

Σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης απόδοσης λογαριασμού από τον υπόλογο, που οφείλεται σε αποδεδειγμένη αμέλειά του, που συνιστά παράβαση καθήκοντος, εκτός των συνεπειών που προβλέπονται από το άρθρο 8 αυτός υπόκειται και σε πειθαρχική δίωξη σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις περί πειθαρχική δικαίου των υπαλλήλων.

(Άρθρο 10)

1. Εφ'όσον εντός τριμήνου από τη λήξη της προθεσμίας που τάχθηκε για απόδοση λογαριασμού δεν έχει γνωστοποιηθεί, στον αρμόδιο Πάρεδρο α) Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η υποβολή των σχετικών δικαιολογητικών, αυτός προβαίνει στον καταλογισμό του υπόλογου για το ποσό του εντάλματος προπληρωμής.

Τα παραπάνω ισχύουν και στην περίπτωση χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής, που έχουν εκδοθεί στο όνομα των Τραπεζών Ελλάδας και Αγροτικής.

2. Στην περίπτωση που ο υπόλογος προσκομίζει στοιχεία που δικαιολογούν επαρκώς την μη απόδοση λογαριασμού, ο Πάρεδρος ή Επίτροπος του Ελεγκτικού Συνεδρίου μπορεί με αιτιολογημένη πράξη του να αναστείλει εφ' άπαξ την έκδοση της καταλογιστικής πράξης για χρονικό διάστημα που ορίζεται κατά την κρίση του, πάντως όχι ανώτερο των έξι μηνών. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία αυτή, ο Πάρεδρος ή Επίτροπος προβαίνει στην έκδοση καταλογιστικής πράξης.

3. Στην ανάκληση των καταλογιστικών πράξεων που εκδόθηκαν κατά τα παραπάνω, προβαίνει ο αρμόδιος Πάρεδρος ή Επίτροπος εάν και εφ' όσον ελεγχθούν και θεωρηθούν απ' αυτόν τα σχετικά δικαιολογητικά.

(Άρθρο 11)

1. Στην περίπτωση που δεν ασκείται προληπτικός έλεγχος στις δαπάνες του Ν.Π.Δ.Δ. μετά την επίσχεση των αποδοχών κατά την διαδικασία που διαγράφεται παραπάνω, με τη μέριμνα της Οικονομικής Υπηρεσίας του Ν.Π.Δ.Δ. θα υποβάλλεται κάθε μήνα στις οικείες Επιθεωρήσεις Δημοσίων Διαχειρίσεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, πίνακας των υπολόγων που καθυστερούν την απόδοση λογαριασμού.
2. Εφ' όσον μέσα σ'ένα τρίμηνο από τη λήξη της προθεσμίας που τάχθηκε, δεν έχει γνωστοποιηθεί στην οικεία όπως παραπάνω Επιθεώρηση η υποβολή των σχετικών δικαιολογητικών προβαίνει αυτή σε καταλογισμό του υπόλογου για το ποσό του εντάλματος προπληρωμής.

(Άρθρο 12)

1. Αν Επιθεωρητής του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους διενεργήσει έκτακτο έλεγχο στη διαχείριση του υπόλογου ή από άλλο αρμόδιο εντεταγμένο όργανο της Διοίκησης και διαπιστωθεί ανώμαλη διαχείριση (έλλειμμα, κατάχρηση ολόκληρου ή μέρους του ποσού κλπ.) αυτός που ενέργησε τον έλεγχο αφ' ενός μεν αφαιρεί αμέσως από τον υπόλογο την υπόλοιπη διαχείριση, αφ' ετέρου δε προβαίνει κατά τις διατάξεις του άρθρου 12 του Ν.Π.Δ.Δ./1942 στην έκδοση καταλογιστικής απόφασης για το ποσό που λείπει ή καταχράστηκε και το οποίο

- βεβαιώνεται και εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου «περί είσπραξης δημοσίων εσόδων».
2. Σχετικά με τα παραπάνω, αυτός που ενέργησε τον έλεγχο αναφέρει αμελλητί στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και στον αρμόδιο Πάρεδρο ή Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου καθώς και στην Προϊστάμενη Υπηρεσία του υπόλογου.
  3. Κατά της παραπάνω καταλογιστικής απόφασης μπορεί να γίνει έφεση ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου κατά τις σχετικές ισχύουσες διατάξεις.
  4. Οι - κατά τα παραπάνω - καταλογιστικές αποφάσεις που εκδίδονται μαζί με τα σχετικά αποδεικτικά βεβαιώνουν την είσπραξη, αποτελούν δικαιολογητικά για την τακτοποίηση του οικείου χρηματικού εντάλματος προπληρωμής, μέχρι την τυχόν άρση του καταλογισμού που επιβλήθηκε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

Περιορισμοί στην έκδοση ενταλμάτων προπληρωμής.

Μεταβίβαση ποσών σε άλλους υπόλογους. (Άρθρο 13)

1. Σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται να εκδοθεί χρηματικό ένταλμα προπληρωμής στο όνομα υπαλλήλου που καθυστερεί μετά τη λήξη της προθεσμίας που τάχθηκε την απόδοση λογαριασμών προηγούμενου χρηματικού εντάλματος, που εκδόθηκε στο όνομά του, είτε για την ίδια, είτε γι' άλλη αιτία.
2. Σε καμία επίσης περίπτωση δεν επιτρέπεται η έκδοση χρηματικού εντάλματος προπληρωμής για δαπάνη για την οποία παραμένουν ατακτοποίητα μέχρι τρία, απ' αυτά που εκδόθηκαν προηγουμένως για την ίδια αιτία, χρηματικά εντάλματα ανεξάρτητα αν έληξε ή όχι η προθεσμία που τάχθηκε γι' αυτά, γι' απόδοση λογαριασμού.
3. Για τα χρηματικά εντάλματα προπληρωμής που εκδόθηκαν στο όνομα των Τραπεζών Ελλάδος και Αγροτικής δεν έχουν εφαρμοστεί οι διατάξεις του άρθρου.

(Άρθρο 14)

1. Σε περίπτωση υπηρεσιακής ανάγκης, επιτρέπεται σ' αυτόν που υπέρ του εκδόθηκε ένταλμα, προπληρωμής, μετά από απόφαση του οικείου διατάκτη, να καταβάλλει σ' άλλο μόνιμο υπάλληλο που ορίζεται απ' αυτόν, ολόκληρο ή μέρος του ποσού του εντάλματος, είτε για την εκτέλεση τμήματος την δαπάνης, είτε για τη συνέχεια αυτής.
2. Στην περίπτωση αυτή η ευθύνη αυτού που υπέρ του εκδόθηκε το ένταλμα του υπόλογου, περιορίζεται στο

απ' ευθείας απ' αυτόν ποσό που διαχειρίζεται για το υπόλοιπο δεν καθίσταται υπόλογος αυτός στον οποίο καταβλήθηκε αυτό με την εφαρμογή όλων των διατάξεων του Διατάγματος.

3. Σύμφωνα με τα παραπάνω κάθε επερχόμενη μεταβολή του υπόλογου αναγγέλλεται στην Υπηρεσία που γεξέδωσε το ένταλμα, στην οικονομική Υπηρεσία του Ν.Π.Δ.Δ. ή στην Υπηρεσία Εντελλομένων Εξόδων και στον Πάρεδρο ή Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εφ' όσον ασκείται προληπτικός έλεγχος.
4. Η διαχείριση καθενός από τους παραπάνω υπόλογους, μπορεί να τακτοποιηθεί και αυτοτελώς.
5. Οι διατάξεις του άρθρου εφαρμόζονται και στους υπόλογους που έχουν οριστεί σαν δεύτερο.

**Προεδρικό Διάταγμα 323/89 περί Δημοτικού και
Κοινοτικού Κώδικα ψήφιση πιστώσεων.**

**Μεταφορά πιστώσεων για την εκτέλεση έργου-
αποθεματικό:**

1. Πίστωση, που έχει εγγραφεί στον προϋπολογισμό για την εκτέλεση ορισμένου έργου, επιτρέπεται, σε περίπτωση που υπάρχει αδυναμία να εκτελεστεί αυτό το έργο, να διατεθεί μόνον για την εκτέλεση άλλου έργου. Για τη διάθεση αυτή απαιτείται αναμόρφωση του προϋπολογισμού.
2. Κατά το τελευταίο τρίμηνο του οικονομικού έτους επιτρέπεται να διατεθούν πιστώσεις, που έχουν εγγραφεί για έργα που δεν έχουν εκτελεστεί και δεν μπορούν πια να εκτελεστούν στο διάστημα που απομένει, για την

πληρωμή άλλων δαπανών. Για τη διάθεση αυτή απαιτείται αναμόρφωση του προϋπολογισμού.

3. Το αποθεματικό κεφάλαιο του δημοτικού ή κοινοτικού προϋπολογισμού δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τέσσερα τοις εκατό (4%) του συνόλου των τακτικών εσόδων που είναι γραμμένα στον προϋπολογισμό.» (Άρθρο 204 Π.Δ. 323/89).

Περιεχόμενο προϋπολογισμού. Οικονομικό έτος και παράταση.

Με την 553227/1989 απόφαση του Υπουργού των Εσωτερικών (ΦΕΚ 894 Α) που εκδόθηκε σε εξουσιοδότηση των παρ.2 και 3 του Π.Δ.323/89, ύστερα από γνωμοδότηση της ΚΕΔΚΕ εγκρίθηκε η εγγραφή στους προϋπολογισμούς των δήμων και κοινοτήτων των παρακάτω υποχρεωτικών εισφορών που έχουν επιβληθεί με ειδικούς νόμους:

Α. Στους προϋπολογισμούς όλων των Δήμων και Κοινοτήτων:

- 1) Για την εκτύπωση μητρώων αρρένων.
- 2) Για την εξασφάλιση μέσων προστασίας του αμάχου πληθυσμού από 0,10% επί των τακτικών εσόδων των ΟΤΑ (Ν.Δ. 17/1974) και κοινή απόφαση Φ. 301/2/663/5.4.1976 των Υπουργών Εθνικής Άμυνας, Εσωτερικών και Δημόσιας Τάξης.
- 3) Για την καταβολή ετήσιας εισφοράς υπέρ των Ενώσεων Δήμων και Κοινοτήτων από 0,75% εκ των οποίων το 70% για τη Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων του Νομού και το 30% για την Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας επί των πραγματοποιούμενων τακτικών εσόδων των δήμων και κοινοτήτων του έτους 1988 εξαιρούμενων από την καταβολή της εισφοράς

αυτής των Ο.Τ.Α. που πραγματοποιούν ετήσια τακτικά έσοδα μέχρι 500.000 δραχμές, καθώς και των συνδέσμων γενικά των δήμων και κοινοτήτων (άρθρο 70 Νόμ. 1416/84).

- 4) Για την προμήθεια ληξιαρχικών βιβλίων (άρθρο 8 παρ. 6 του Νόμ. 344/1876) «περί ληξιαρχικών πράξεων».
- 5) Για την καταβολή υπέρ του ταμείου Ασφάλισης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων ετήσια εισφορά από 2% επί των πραγματοποιηθέντων τακτικών εσόδων όλων των δήμων και κοινοτήτων, δημοτικών και κοινοτικών ιδρυμάτων και λοιπών γενικά οργανισμών Τοπ. Αυτ/σης (άρθρο 3 Νόμ. 1726/1944, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε το άρθρο 30 Νόμ. 2262/1952, το άρθρο 12 παρ. 1 του Ν.Δ. 3894/58 και την 33/7.3.1962 πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου, που κυρώθηκε, με το άρθρο 100 του Ν.Δ. 4260/1962).
- 6) Για την καταβολή κρατήσεων 3% επί των ετησίων εσόδων των ΟΤΑ που προέρχονται από φόρους, τέλη και εισφορές, των οποίων οι εισπράξεις κατατίθενται σε κοινό λογαριασμό, για διανομή, υπέρ του λογαριασμού «Κεφάλαια προς ενίσχυση κοινοτήτων για έργα κοινής ωφελείας», που τηρείται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (άρθρο μόνο Ν.Δ. 1098/72 και αριθ. 1 και 2 Νόμ. 677/1977).
- 7) Για την καταβολή κρατήσεων. α) 2% επί των ετησίων εσόδων του ΟΤΑ από φόρους τέλη και εισφορές, των οποίων οι εισπράξεις κατατίθενται σε κοινό λογαριασμό, για διανομή. β) 0,50% επί των λοιπών τακτικών εσόδων λογαριασμού «Κεφάλαια προς τεχνικό

εξοπλισμό Δήμων και Κοινοτήτων», που τηρείται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (άρθρο 84 Β.Δ. 24-9/20.10.58). Για τις ανωτέρω κρατήσεις, με αύξοντα αριθμό 6 και 7 περίπτ.(α), επί των κατανεμομένων ή αποδιδομένων στους Δήμους και Κοινότητες εσόδων για τις οποίες σύμφωνα με τις 124071/6.6.67, 23460/1235/15.3.1973 και 19271/1974 κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, δεν ενεργείται λογιστική τακτοποίηση των κρατήσεων αυτών στις διαχειρίσεις των δήμων και κοινοτήτων, δεν θα αναγράφουν στους προϋπολογισμούς τους σχετικές πιστώσεις.

Β. Για την καταπολέμηση των αρουραίων και ακρίδων (άρθρο 10 Νόμ.6281/34). Υπόχρεοι για την καταβολή της εισφοράς αυτής είναι μόνο οι δήμοι και οι κοινότητες των νομών που κηρύσσονται κάθε φορά ως ακριδόπληκτοι ή αρουραιόπληκτοι. 9) Στους προϋπολογισμούς όλων των δήμων. Για την καταβολή υπέρ του Ταμείου Ασφαλίσεως Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων ετήσιας εισφοράς 1% επί των πραγματοποιηθέντων τακτικών εσόδων τους (άρθρο 33 Νόμ.4541/66).

Γ. Στους προϋπολογισμούς όλων των κοινοτήτων.

- 1) Για την απόδοση στο Δημόσιο της οριζόμενης, από την παρ.2 άρθρο 2 του Ν.Δ. 3896/58 και το άρθρο 2 του Ν.Δ. 78/973, εισφορές από 8% στις ακαθάριστές μηνιαίες αποδοχές των υπαλλήλων..
- 2) Για την απόδοση στο Δημόσιο της ετήσιας υποχρεωτικής εισφορές των κοινοτήτων από 5% επί

των πραγματοποιηθέντων τακτικών εσόδων τους του προτελευταίου έτους 1988 (άρθρο 2 Νόμ. 1518/85).

Δ. Στους προϋπολογισμούς των Οργανισμών Τοπικής Αυτ/σης τους οποίους αφορούν οι δαπάνες.

- 1) Για την καταβολή της ετήσιας εισφοράς από 1% επί των πραγματοποιηθέντων κατά το προτελευταίο έτος (1988) τακτικών εσόδων των κοινοτήτων των οποίων το προσωπικό υπάγεται στο δεύτερο μέρος του Νόμ. 1188/1981 υπέρ του λογαριασμού «Πληρωμαί αποδοχών Υπαλλήλων, που τηρείται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων».
- 2) Για την καταβολή ετήσιας υποχρεωτικής εισφοράς υπέρ το Κλάδου Ασφαλίσεως των Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη αυτών. Η εισφορά αυτή αφορά στους δήμους και τις κοινότητες της περιφέρειας της τέως διοικήσεως πρωτευούσης (άρθρο 4 παρ. 8 του Β.Δ/τος της 13.10.1948 ΦΕΚ 320/1948), και σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.Δ. 3893/1958, η ασφάλιση του κλάδου αυτού.

Το οικονομικό έτος της διαχειρίσεως των Δήμων και των Κοινοτήτων αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους. Η εκτέλεση του προϋπολογισμού οικονομικού έτους παρατείνεται:

- 1) επί ένα μήνα για την είσπραξη των εσόδων που έχουν βεβαιωθεί έως τη λήξη του και
- 2) επί δύο μήνες για την πληρωμή των εξόδων για τα οποία οι σχετικές υποχρεώσεις έχουν αναληφθεί έως τη λήξη του (άρθρ. 199 Π.Δ. 323/89). Με το άρθρο 203 του ίδιου Π.Δ/τος προβλέπεται ότι ισχύει ο προϋπολογισμός του

έτους που έχει λήξει ώσπου να αρχίσει να ισχύει ο νέος προϋπολογισμός και πάντως όχι αργότερα από το τέλος του Μαρτίου του επομένου οικονομικού έτους. Μετά τη πάροδο δε του τριμήνου απαγορεύεται να γίνει οποιαδήποτε δαπάνη τον προϋπολογισμό του περασμένου έτους.

Οικονομικό έτος

Οικονομικό έτος είναι η χρονική περίοδος η οποία περιλαμβάνει τις διαχειριστικές διοικητικές και λογιστικές πράξεις που σχετίζονται με τη διαχείριση των εσόδων και εξόδων και των περιουσιακών γενικά στοιχείων των δήμων.

Έσοδα

Τα έσοδα των ΟΤΑ σύμφωνα με το άρθρο 200 του Π.Δ. 323/89 είναι:

1) Τακτικά, που προέρχονται

- α) από θεσμοθετημένους υπέρ αυτών πόρους,
- β) από τα εισοδήματα της κινητής και ακίνητης περιουσίας,
- γ) από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα,
- δ) από φόρους, τέλη, δικαιώματα και εισφορές και
- ε) από τοπικά δυνητικά τέλη και εισφορές, και

2) Έκτακτα που προέρχονται

- α) από δάνεια, δωρεές κληροδοτήματα και κληρονομιές,
- β) από εκποίηση περιουσιακών στοιχείων και γ) από κάθε άλλη πηγή.

Δαπάνες

Δαπάνη η οποία έγινε με χρηματικό ένταλμα προπληρωμής, της οποίας τα δικαιολογητικά δεν εμφανίζουν πληρότητα, ή κρίνονται ότι δεν είναι νόμιμα, γιατί η δαπάνη είναι

«πασιδήλως» άσχετη με το σκοπό για τον οποίο εκδόθηκε το ΧΕΠ, θεωρείται έλλειμμα στη διαχείριση του υπολόγου για το οποίο και καταλογίζεται (Απόφ. ΙΤμ. Ελ. Συν. 1086/87).

- Η πληρωμή οποιασδήποτε δαπάνης άσχετης με το σκοπό του εντάλματος προπληρωμής αποτελεί έλλειμμα της διαχείρισεως που υπολόγου και καταλογίζεται αυτή σε βάρος αυτού και των μετ' αυτού συνυπευθύνομένων λόγω αναμείξεως στη διαχείριση (Απόφ. ΙΤμ. Ε.Σ. 532/87).

- Ο υπόλογος καταλογίζεται μετά του «ανοικείως» λαβόντος σ' ολόκληρο για πληρωμή δαπάνης η οποία δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητά του ή είναι «πασιδήλως» άσχετη με το σκοπό του χρημ. εντάλματος γιατί μια τέτοια πληρωμή αντίκειται στην αρχή της ειδικότητας των πιστώσεων (απόφ. Ολομ. Ε.Σ. 1134/87, απόφ. Ιτμ. 1503/81 ΔΕΣ 7,92).

Με το άρθρο 201 του Δ.Κ.Κ. (Π.Δ. 323/89) ορίζονται και τα παρακάτω:

1) Πιστώσεις που είναι γραμμένες στους οικείους κωδικούς αριθμούς του προϋπολογισμού του δήμου ή της κοινότητας, μπορεί να διατεθούν, με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, για την πληρωμή δαπανών, που αφορούν:

- α) εθνικές ή τοπικές γιορτές ή άλλες ιδίως πολιτιστικές μορφωτικές, ψυχαγωγικές, αθλητικές εκδηλώσεις που τις οργανώνει ο δήμος ή η κοινότητα,
- β) όμοιες εκδηλώσεις που οργανώνουν άλλοι φορείς και σύμμετεχει ο δήμος ή η κοινότητα,
- γ) απονομή τιμητικών διακρίσεων, αναμνηστικών δώρων και φιλοξενία προσωπικοτήτων και αντιπροσωπειών εσωτερικού ή εξωτερικού και

- δ) τιμητικές διακρίσεις, αναμνηστικά δώρα και φιλοξενία φυσικών προσώπων τα οποία συνέβαλαν ιδιαίτερα στην κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη του δήμου ή της κοινότητας.
- 2) Πιστώσεις που έχουν εγγραφεί στους οικείους κωδικούς αριθμούς του προϋπολογισμού του δήμου ή της κοινότητας μπορούν να διατίθενται με απόφαση του δημάρχου ή του προέδρου της κοινότητας για την πληρωμή δαπανών, οι οποίες αφορούν:
- α) Επικοινωνίες (τηλεφωνικά, τηλεγραφικά τέλη κλπ.)
  - β) Την άμεση αποκατάσταση απρόβλεπτων ζημιών σε δίκτυα ύδρευσης, αποχέτευσης, άρδευσης, φωτισμού και σε δρόμους. Η εκτέλεση του σχετικού έργου αποφασίζεται και γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν, κάθε φορά για την εκτέλεση έργων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.
- 3) Πιστώσεις που έχουν εγγραφεί στους οικείους κωδικούς αριθμούς που προϋπολογισμού του δήμου ή της κοινότητας είτε αρχικά είτε ύστερα από αναμόρφωση, διατίθενται, χωρίς να απαιτείται απόφαση οποιουδήποτε οργάνου, για την πληρωμή δαπανών που αφορούν:
- α) αποδοχές κάθε είδους προσωπικού,
  - β) έξοδα παράστασης,
  - γ) μισθώματα ακινήτων που χρησιμοποιούνται για τις υπηρεσίες του δήμου ή της κοινότητας,
  - δ) εισφορές για τη μισθοδοσία των ελεγκτών εσόδων-εξόδων και των εισπρακτόρων Ο.Τ.Α.
  - ε) έξοδα κίνησης εισπρακτόρων και

στ) υποχρεωτικές εισφορές που περιλαμβάνονται στην προβλεπόμενη από την παράγραφο 2 υπουργική απόφαση.

4) Δεν επιτρέπεται η έναρξη της διαδικασίας για την εκτέλεση έργου, εργασίας ή μεταφοράς και τη διενέργεια προμήθειας, αν δεν υπάρχει στον προϋπολογισμό σχετική πίστωση. Τα αρμόδια όργανα του δήμου ή της κοινότητας που ενεργούν κατά παράβαση των διατάξεων του προηγούμενου εδαφίου υπέχουν, ανεξάρτητα από τυχόν ποινική ευθύνη, πειθαρχική ευθύνη καθώς και αστική ευθύνη, προσωπικώς έναντι του αναδόχου και κάθε τρίτου. Στην απαγόρευση αυτή δεν περιλαμβάνεται η διαδικασία εκπόνησης μελέτης από τις αρμόδιες υπηρεσίες κατά το άρθρο 252, καθώς και το άρθρο 1 του π.δ. 28.1980 (ΦΕΚ 11), χωρίς καταβολή αμοιβής.»

Κατάρτιση και ψήφιση Προϋπολογισμού.

Κατάρτιση και ψήφιση προϋπολογισμού.

1. Η Δημαρχιακή επιτροπή ή ο πρόεδρος της κοινότητας συντάσσει το σχέδιο του προϋπολογισμού των εσόδων και εξόδων του δήμου ή της κοινότητας και το υποβάλλει αιτιολογώντας κάθε εγγραφή, στο δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο, για συζήτηση και απόφαση το αργότερο έως το τέλος Οκτωβρίου κάθε έτους. Το συμβούλιο έως το τέλος Νοεμβρίου του ίδιου έτους, ψηφίζει τον προϋπολογισμό και τον υποβάλλει στο νομάρχη, ισοσκελισμένο.
2. Αν το σχέδιο του προϋπολογισμού δεν καταρτιστεί και δεν υποβληθεί όπως προβλέπεται στην προηγούμενη παράγραφο ή αν ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου ή ο πρόεδρος της κοινότητας δε μεριμνήσουν για να

συγκληθεί το συμβούλιο έως το τέλος Νοεμβρίου, το συμβούλιο συνέρχεται αυτοδίκαια την πρώτη Κυριακή μετά την ημερομηνία αυτή, και προχωρεί στη σύνταξη και ψήφιση του προϋπολογισμού.

3. Αν δεν συνεχισθεί και δε ψηφισθεί ο προϋπολογισμός την έκτη ημέρα που ορίζει η προηγούμενη παράγραφος, αδικαιολόγητα, ο νομάρχης, αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτηση οποιουσδήποτε δημότη, καλεί το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο σε συνεδρίαση για να συντάξει τον προϋπολογισμό και να λάβει απόφαση σχετικά με αυτόν.
(Άρθρον 202 Π.Δ. 323/89).

Ελεγχος Προϋπολογισμού.

Ελεγχος προϋπολογισμού:

1. Η απόφαση του νομάρχη, η σχετική με τον προϋπολογισμό του δήμου ή της κοινότητας, εκδίδεται μόνον εφόσον έχουν υποβληθεί σ' αυτόν οι αποφάσεις των συμβουλίων που αφορούν την επιβολή των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών που είναι γραμμένα στον προϋπολογισμό.
2. Ο νομάρχης ελέγχει τον προϋπολογισμό και μπορεί να διαγράψει έσοδα ή έξοδα που δεν έχουν επιβληθεί νομίμως ή των οποίων η εγγραφή είναι αντίθετη προς το νόμο.
3. Ο νομάρχης με αιτιολογημένη απόφασή του, εγγράφει αυτεπαγγέλτως στον προϋπολογισμό τις υποχρεωτικές δαπάνες που δεν έχουν εγγραφεί. Αν τα έσοδα δεν επαρκούν για την κάλυψη των υποχρεωτικών δαπανών, ο νομάρχης καλεί το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο για να ψηφίσει μέσα σε δεκαπέντε μέρες τους πόρους που είναι αναγκαία επιπλέον, αν το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο

δεν αποφασίσει μέσα στην προθεσμία αυτή, ο νομάρχης εγγράφει στον προϋπολογισμό, με αιτιολογημένη απόφασή του, τους πόρους που έχουν νομοθετηθεί υπέρ των δήμων ή κοινοτήτων και προέρχονται από φόρους, τέλη, δικαιώματα και εισφορές, με έναν από τους συντελεστές που ίσχυσαν κατά τα δύο προηγούμενα έτη (οι οποίοι έτσι ισχύουν και για το έτος αυτό). Η αυξάνει τους συντελεστές αυτούς, μέσα στο όριο του νόμου, για να καλυφθούν οι επιπλέον πόροι. Αν πρόκειται για φόρο, τέλος, δικαιώμα, ή εισφορά, που επιβάλλονται με νόμο για πρώτη φορά, ο νομάρχης τα εγγράφει στον προϋπολογισμό με την ίδια διαδικασία και με το συντελεστή που αρμόζει.

4. Με την απόφαση του νομάρχη, που αφορά τον προϋπολογισμό, επιτρέπεται:
  - a) να διορθωθούν αθροιστικά λάθη,
  - β) συγκεκριμένα έσοδα, που προβλέπονται από το νόμο, να εγγραφούν, εφόσον δεν έχουν εγγραφεί και να αυξομειωθούν εφόσον έχουν υπολογιστεί με τρόπο λανθασμένο, και
  - γ) ν'αυξομειωθούν υποχρεωτικές δαπάνες που έχουν υπολογιστεί με τρόπο λανθασμένο.
5. Κατά των αποφάσεων του νομάρχη, επιτρέπεται ν'ασκήσει αίτηση ακυρώσεως στο Συμβούλιο της Επικρατείας το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο, κάθε εκλογέας και οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον.
6. Ο τύπος του προϋπολογισμού των δήμων και κοινοτήτων θα καθοριστεί με διάταγμα». (άρθρ.205 Π.Δ. 323/89).

Απολογισμός Δήμων

Με το άρθρο 206^η του Π.Δ. 323/89 περί Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα προβλέπονται τα εξής:

- «1. Έως το τέλος Απριλίου, εκείνος που ενεργεί την ταμιακή υπηρεσία του δήμου υποβάλλει δια μέσου του δημάρχου στη δημαρχιακή επιτροπή τους λογαριασμούς του οικονομικού έτους που έληξε. Ο απολογισμός υποβάλλεται ενιαίος ανεξάρτητα από τις μεταβολές που έχουν τυχόν γίνει, ώστε προς τα πρόσωπα εκείνων που ενεργούν την ταμιακή υπηρεσία.
2. Μέσα σε δύο μήνες αφότου παρέλαβε τους λογαριασμούς, η δημαρχιακή επιτροπή τους προελέγχει και το αργότερο πέντε μέρες μετά τη λήξη του διμήνου, υποβάλλει τον απολογισμό μαζί με έκθεσή της στο δημοτικό συμβούλιο. Το συμβούλιο μέσα σε προθεσμία δύο μηνών αφότου παρέλαβε τον απολογισμό και την έκθεση της δημαρχιακής επιτροπής, αποφασίζει με πράξη του για την έγκριση του απολογισμού και διατυπώνει τις παρατηρήσεις του σχετικά με αυτόν.
3. Ο απολογισμός μαζί με όλα τα δικαιολογητικά υποβάλλεται στο Ελεγκτικό Συνέδριο μέσα σ'ένα μήνα αφότου εκδόθηκε η πράξη του δημοτικού Συμβουλίου που προβλέπει η προηγούμενη παράγραφος, για να ελεγχθεί, και η υποβολή του ανακοινώνεται στο νομάρχη.
4. Ευθύς μόλις λήξει το οικονομικό έτος, οι δημοτικοί ταμίες καταρτίζουν συνοπτική κατάσταση των εσόδων και των εξόδων των δήμων, που υποβάλλουν στο Υπουργείο Εσωτερικών και στο νομάρχη, καθώς και απολογιστικό

πίνακα, που υποβάλλουν στην υπηρεσία στατιστικής του Υπουργείου Εσωτερικών.

5. Τα ίδια στοιχεία υποβάλλουν και οι διευθυντές των δημοσίων ταμείων για τους δήμους και τις κοινότητες της περιφέρειάς τους». (Άρθρο 208 Δ.Κ.Κ.)

Απολογισμός Κοινοτήτων.

Σε περίπτωση απώλειας απολογισμού Κοινότητας τη δημοσιολογιστική ευθύνη έχουν ο πρόεδρος και ο γραμματέας αυτής καθώς και ο υπόλογος Ταμίας ελεγκτής εξόδων του Δημοσίου Ταμείου. Σε εφαρμογή του άρθρου 43 παρ.1 του Π.Δ. 774/80 κρίθηκε ότι δεν υπάρχει ευθύνη για την απώλεια όλων των δικαιολογητικών του απολογισμού γιατί οφείλεται σε τυχαίο γεγονός και όχι σε δόλια ενέργεια.

Είσπραξη Εσόδων

Από το συνδυασμό των προαναφερθέντων διατάξεων (Άρθρ.3 Β.Δ. 17/5-15/6/1959, Αρ. 5 Ν.Δ. 318/69) συνάγεται ότι η συγκρότηση του νόμιμου τίτλου είσπραξης των εσόδων των δήμων και κοινοτήτων προϋποθέτει την οριστικοποίηση της εκάστοτε βεβαιωτικής πράξης ευρείας εννοίας, η οποία επέρχεται είτε με την ολική ή μερική επικύρωση αυτής από το αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο, είτε με την πάροδο άπρακτης της κατά τη διάταξη του άρθρου 2 παρ.2 του ν. 505/1976 προθεσμίας προσφυγής, η οποία αρχίζει από την επίδοση ειδοποίησης ή απόφασης ή αποσπάσματος φύλλου ελέγχου ή άλλου εγγράφου που δηλοποιεί τη βεβαίωση, επίδοση η οποία όσον αφορά βεβαιώσεις ποσού ανωτέρου των χιλίων δραχμών ενεργείται κατά τις σχετικές διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Δικονομίας. Συνεπώς προ της οριστικοποίησεως της εγγραφής της βεβαιωτικής πράξης δεν

περατώνεται η βεβαιωτική του εσόδου διαδικασία, η οποία μπορεί να αμφισβητηθεί με ανακοπή κατ'άρθρ. 73 παρ. 1 Κ.Ε.Δ.Ε..

Κατά το άρθρο 212 του Π.Δ. 323/89 για την είσπραξη των εσόδων των δήμων και κοινοτήτων εφαρμόζονται οι διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων. Τα Ταμειακά όργανα ασκούν όλες τις αρμοδιότητες που προβλέπουν οι διατάξεις αυτές.

Για την είσπραξη των εσόδων των δήμων κατά τη διαδικασία της είσπραξης των δημόσιων εσόδων, διενεργείται βεβαίωση τούτων από την αρμόδια ταμειακή υπηρεσία («ταμειακή βεβαίωση», «βεβαίωση στενής έννοιας») βάσει των τίτλων είσπραξης («νόμιμων τίτλων») ου υπάρχουν, και στη συνέχεια αποστέλλεται γι'αυτό «ατομική ειδοποίηση» στον οφειλέτη, η οποία και περιέχει τα κατά το άρθρο 4 (παρ.1) του ν.δ.356/1974 στοιχεία, ανάμεσα στα οποία τον αριθμό και τη χρονολογία του τριπλοτύπου της βεβαίωσης. Ενόψει τούτων, εκτελεστή διοικητική πράξη, στο στάδιο αυτό της είσπραξης του εσόδου πριν από την έναρξη της αναγκαστικής εκτέλεσης, είναι η πράξη της ταμειακής βεβαίωσης του χρέους ως εσόδου του Δήμου («βεβαίωσης στενής έννοιας»), η οποία και είναι προσβλητή ενώπιον των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, όχι δε η «ατομική ειδοποίηση» που αποστέλλεται, μετά τη βεβαίωση αυτή, προς τον οφειλέτη. Και τούτο, γιατί η «ατομική ειδοποίηση» δεν αποτελεί παρά πράξη απλής ανακοίνωσης της Διοίκησης προς το διοικούμενο, η οποία και στερείται εκτελεστού χαρακτήρα.

Ταμιακή υπηρεσία

Με το άρθρο 211 του Π.Δ. 323/89 ορίζεται ότι το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων διεξάγει την ταμιακή υπηρεσία των Δήμων και Κοινοτήτων. Στους δήμους ο οργανισμός εσωτερικής υπηρεσίας μπορεί να προβλέπει ειδική ταμιακή υπηρεσία. Για την είσπραξη των εσόδων των δήμων και κοινοτήτων εφαρμόζονται οι διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων, ενώ τα ταμιακά τους όργανα έχουν όλες τις αρμοδιότητες που προβλέπουν οι διατάξεις αυτές (άρθ.212 Π.Δ. 323/89).

- Κατά το άρθρο 213 του Π.Δ. 323/89. «Εκείνοι που διεξάγουν την ταμιακή υπηρεσία των δήμων και των κοινοτήτων οφείλουν να παρέχουν κάθε πληροφορία που ζητά ο νομάρχης ή ο Υπουργός Εσωτερικών, οι οποίοι αν συντρέχει ειδική περίπτωση, μπορούν να διατάζουν και έλεγχο της διαχειρίσεως τους. Τον έλεγχο διενεργούν οι επιθεωρητές που ανήκουν στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Εσωτερικών. Οι επιθεωρητές αυτοί έχουν ως προς τον έλεγχο όλες τις αρμοδιότητες και τις ευθύνες των οικονομικών επιθεωρητών δημοσίων υπολόγων».

- Οι αρμοδιότητες των επιθεωρητών δημοσίων υπολόγων προσδιορίζονται με τις διατάξεις του Ν.Δ. 1264/42, του Ν.2241/52, Ν.Δ.321/69 και Π.Δ.636/77 και συνίστανται στην άσκηση εποπτείας και έλεγχου των δημοσίων ταμείων και κάθε άλλης διαχείρισης χρηματικού ή υλικού του δημοσίου ή Ν.Π.Δ.Δ. και τον καταλογισμό για τυχόν διαπιστουμένη έλλειψη χρημάτων ή αξιών.

Αναστολή χρεών - διευκολύνσεις οφειλετών

Για τις αναστολές χρεών και τις διευκολύνσεις των οφειλετών των Δήμων και Κοινοτήτων με το άρθρο 214 του Π.Δ. 323/89 προβλέπονται τα εξής:

- «1. Οι διατάξεις οι σχετικές με την αναστολή της εξοφλήσεως χρεών προς το δημόσιο δεν εφαρμόζονται για χρέη προς δήμους και κοινότητες.
2. Εκείνοι που διεξάγουν την ταμιακή υπηρεσία μπορούν να παρέχουν στους οφειλέτες των δήμων και των κοινοτήτων τις διευκολύνσεις που επιτρέπουν για τους οφειλέτες του δημοσίου, με εξαίρεση τους οφειλέτες βάσει συμβάσεων.

Εντάλματα προπληρωμής

Άρθρο 216 του Π.Δ. 323/89 :

- «1. Με απόφαση της δημαρχιακής επιτροπής ή του κοινοτικού συμβουλίου μπορεί να εγκρίνεται η έκδοση ενταλμάτων προπληρωμής για την αντιμετώπιση δαπανών γενικά εφ'όσον η πληρωμή με τακτικό ένταλμα στο όνομα του δικαιούχου είναι αδύνατη ή απρόσφορη ή δεν ικανοποιεί τις ανάγκες του δικαιούχου.
2. Τα εντάλματα προπληρωμής εκδίδονται στο όνομα δημοτικών υπαλλήλων».

Πάγια προκαταβολή

Με το άρθρο 217 του Π.Δ. 223/89 ορίζονται τα εξής:

- «1. Με απόφαση της δημαρχιακής επιτροπής ή του κοινοτικού συμβουλίου μπορεί να παρέχεται πάγια προκαταβολή σε βάρος του σχετικού κωδικού αριθμού του προϋπολογισμού. Με την απόφαση αυτήν ορίζονται:

- α) Οι δαπάνες που θα αντιμετωπισθούν από την πάγια προκαταβολή και το ύψος τους, στα όρια των πιστώσεων ου έχουν εγγραφεί στους οικείους κωδικούς αριθμούς του προϋπολογισμού.
- β) Το ποσό της προκαταβολής που δεν μπορεί να υπερβαίνει για τις κοινότητες πληθυσμού μέχρι 2.000 κατοίκους το ποσό των εξήντα χιλιάδων (60.000) δραχμών, ενώ για τις λοιπές κοινότητες και τους δήμους με πληθυσμό μέχρι δέκα χιλιάδες (10.000) κατοίκους το ποσό των εκατόν είκοσι χιλιάδων (120.000) δραχμών. Για δήμους με πληθυσμό από 10.001 μέχρι 20.000 κατοίκους το ποσό αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει τις διακόσιες πενήντα χιλιάδες (250.000) δραχμές για δήμους με πληθυσμό από 20.001 μέχρι 30.000 κατοίκους το ποσό των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) δραχμών και για δήμους με πάνω από 30.001 κατοίκους το ποσό των τετρακοσίων χιλιάδων (400.000) δραχμών.
- γ) Ο δήμαρχος ή κοινοτικός υπάλληλος στο όνομα του οποίου θα εκδοθεί το ένταλμα και ο οποίος θα ενεργεί τις πληρωμές, σύμφωνα με έγγραφες εντολές του δημάρχου ή του προέδρου της κοινότητας.
2. Ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας μετά τον έλεγχο των δικαιολογητικών από την αρμόδια λογιστική υπηρεσία, εκδίδει ισόποσα χρηματικά εντάλματα σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού για κάθε δαπάνη. Τα χρηματικά εντάλματα εκδίδονται στο όνομα του

δικαιούχου και σημειώνεται σε αυτά ότι η πληρωμή έγινε
από την πάγια προκαταβολή».

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΔΑΠΑΝΩΝ

Γενικά περί Προληπτικού Ελέγχου-Είδη Ελέγχων.

Στην Ελλάδα ασκείται προληπτικός και κατασταλτικός έλεγχος των κρατικών δαπανών. Προληπτικό έλεγχο ασκεί ο Υπουργός των Οικονομικών με τις Υπηρεσίες Εντελλομένων Εξόδων που εδρεύουν σε κάθε Υπουργείο και κάθε Νομαρχία τόσο κατά το στάδιο της αναλήψεως της δαπάνης, όσο και κατά το στάδιο της εντολής πληρωμής, οι οποίες ελέγχουν αν υπάρχει ανάλογη πίστωση για τη δαπάνη και αν αυτή είναι νόμιμη και υφίστανται τα νόμιμα δικαιολογητικά.

Μετά το διοικητικό αυτό έλεγχο ακολουθεί δεύτερος προληπτικός από το Ελεγκτικό Συνέδριο στο οποίο υποβάλλεται το χρηματικό ένταλμα για θεώρηση.

Ο κατασταλτικός έλεγχος ή απολογιστικός έλεγχος συνίσταται στην εκ των υστέρων πιστοποίηση της νομιμότητας των δημοσιονομικών πράξεων και στην επαλήθευση της ακρίβειας των λογιστικών εγγραφών. Κατά τον καθηγητή Δ.Καράγιωργα ο προληπτικός έλεγχος τείνει να μειώσει το βαθμό υπευθυνότητας των φορέων, κυρίως των Διευθύνσεων, Υποδιευθύνσεων και τμημάτων, ενώ όταν επιβάλλεται σε περισσότερα από ένα στάδια της διαδικασίας εκτέλεσης του προϋπολογισμού δαπανών έχει σαν συνέπεια να ασκούνται για την ίδια πράξη διπλοί και τριπλοί έλεγχοι, να παρατηρούνται σοβαρές καθυστερήσεις στη διενέργεια των δαπανών, να προκαλούνται τριβές ανάμεσα στα όργανα ελέγχου και τους φορείς που διενεργούν τη δαπάνη και να

μειώνεται η απόδοση της δημοσιονομικής διαχείρισης. Αντίθετα - ο κατασταλτικός έλεγχος είναι ένας ευέλικτος τρόπος ελέγχου, αφού για την τήρηση της νομιμότητας είναι τότε απευθείας υπεύθυνοι οι φορείς που ενεργούν την δαπάνη, οι οποίοι υπόκεινται μόνο σε κατασταλτικούς ελέγχους από όργανο ανεξάρτητο από τη διοίκηση. Το κύριο μειονέκτημα του προληπτικού ελέγχου του Ε.Σ. είναι ότι δεν είναι καθολικός, δηλαδή δεν αναφέρεται στο σύνολο των κρατικών δαπανών, αφού εξαιρούνται ορισμένες μεγάλες κατηγορίες δαπανών του προϋπολογισμού, όπως οι δαπάνες για μισθούς, συντάξεις, και ορισμένες πάγιες και σταθερές δαπάνες, όπως τα μισθώματα για τη στέγαση των δημόσιων υπηρεσιών κ.λ.π., δαπάνες δημόσιων επενδύσεων, δαπάνες που εντέλλονται με εντάλματα προπληρωμής κ.λ.π. Κατά τον καθηγητή Δερτική για το λόγο αυτό δεν πρέπει να καταργηθεί πλήρως ο προληπτικός έλεγχος.

Προληπτικός Έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο συστάθηκε με το Διάταγμα της 27ης Σεπτεμβρίου 1833 με σκοπό να ελέγχει τους δημόσιους λογαριασμούς, ενώ με τον νόμο Α.Ο.Υ.Ζ' του έτους 1887 ανατέθηκε σ' αυτό η άσκηση προληπτικού ελέγχου στις δαπάνες του προϋπολογισμού. Σημαντική βελτίωση των διατάξεων περί Ε.Σ. επέφερε το Ν.Δ. της 4-7-1923, όπως τροποποιήθηκε με μεταγενέστερες διατάξεις, οι οποίες κωδικοποιήθηκαν με το Β.Δ. της 29/31-12-1955 και το Δ/γμα της 15/23-5-55 περί εκτελέσεως των περί Ελεγ. Συνεδρίου διατάξεων, ενώ με τον Α.Ν.281/1936 είχε επεκταθεί ο έλεγχος αυτού και σε ορισμένα Ν.Π.Δ.Δ. Επακολούθησε το Ν.Δ.1265/72 το οποίο στην με παρ. 1 του άρθρου 17

προέβλεψε ότι επί των δαπανών των ΟΤΑ και των άλλων Ν.Π.Δ.Δ. ασκείται από το Ε.Σ. κατασταλτικός έλεγχος, στο δε άρθρο 18 δόθηκε η δυνατότητα ασκήσεως προληπτικού έλεγχου επί των δαπανών ορισμένων Ν.Π.Δ.Δ. ή ΟΤΑ κλπ. ή ορισμένης κατηγορίας αυτών ύστερα από την έκδοση Π.Δ./των.

-Ο έλεγχος αυτός κατοχυρώθηκε συνταγματικά με το άρθρο 98 παρ.1 περί α' του Συντάγματος του 1975, το οποίο ορίζει ότι στην αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου υπάγονται «ιδίως» ο έλεγχος των δαπανών του κράτους, καθώς και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως ή άλλων Ν.Π.Δ.Δ., που υπάγονται κάθε φορά στον έλεγχό του με ειδικούς για κάθε περίπτωση νόμους.

- Το Ελεγκτικό Συνέδριο είναι θεσμός με διφυά χαρακτήρα. Δηλαδή είναι διοικητική αρχή ως προς ορισμένες αρμοδιότητές του και δικαστική αρχή ως προς άλλες. Είτε όμως ενεργεί ως διοικητική αρχή, είτε ως δικαστική είναι ανεξάρτητο από κάθε άλλη αρχή και εποπτεύεται από τον Υπουργό των Οικονομικών, όπως τα Δικαστήρια εποπτεύονται από τον Υπουργό της Δικαιοσύνης. Ήδη μετά την μεταφορά της εποπτείας του Ε.Σ. στον Πρωθυπουργό που έγινε με το άρθρο 7 του Ν.1256/82, σήμερα εποπτεύεται από τον Υπουργό της Δικαιοσύνης.

- Ο προληπτικός έλεγχος των δαπανών που προβλεπόταν από το παραπάνω νόμο του 1887, το Ν.Δ.321/69 και το Ν.Δ.1265/72, που διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 10 της Συντακτικής Πράξεως της 5/7 Αυγούστου 1974 και τον ασκούσε το Ε.Σ. καταργήθηκε για τις δαπάνες του κρατικού προϋπολογισμού με το άρθρο 34 του Ν.1489/84. Ήδη όμως με

το άρθρο 22 παρ. 3 του Ν.1868/89 από 1-1-1990 καταργήθηκε η διάταξη αυτή του Ν.1489/84 και από την ημερομηνία αυτή ασκείται πλέον ο προληπτικός έλεγχος των δημοσίων δαπανών από το Ε.Σ.

- Προκειμένου για τα Ν.Π.Δ.Δ. η άσκηση προληπτικού έλεγχου από το Ε.Σ. στις δαπάνες τους διενεργείται, εφόσον εκδοθεί το Π.Δ/γμα που προβλέπει το άρθρο 18 του Ν.Δ.1265/72. Συνεπώς αν δεν έχει εκδοθεί τέτοιο Π.Δ/γμα με το οποίο να επιτρέπεται η άσκηση προληπτικού έλεγχου οι δαπάνες των Ν.Π.Δ.Δ. δεν υπόκεινται στον παραπάνω έλεγχο, αλλά ελέγχονται από το Ε.Σ. μόνο κατά τον κατασταλτικό έλεγχο των απολογισμών.

Οι δαπάνες όμως των Ασφαλιστικών Οργανισμών που αφορούν παροχές βοηθήματα επιδόματα και συντάξεις έχουν εξαίρεθεί από τον προληπτικό έλεγχο του Ε.Σ. με τις διατάξεις του Π.Δ.196/75. Όπως ερμηνεύτηκαν όμως οι διατάξεις του εν λόγω Π.Δ/τος από την ολομέλεια του Ελεγ.Συνεδρίου η εξαίρεση αυτή αναφέρεται μόνο στις δαπάνες που καταβάλλονται απευθείας στους ασφαλισμένους και στους συνταξιούχους του ΙΚΑ και των άλλων Ασφαλιστικών Οργανισμών, όχι δε και στις δαπάνες που καταβάλλονται από τους Οργανισμούς αυτούς σε τρίτους, όπως Ιατρούς, Νοσοκομεία, Φαρμακεία κλπ. Περαιτέρω κρίθηκε ότι στην παραπάνω εξαίρεση συμπεριλαμβάνονται και τα ποσά τα καταβαλλόμενα στους οικοδόμους ή τεχνίτες με τη μορφή δώρων Χριστουγέννων και Πάσχα και επιδόματα αδείας, γιατί αποτελούν παροχές, ενώ δεν φέρουν τον χαρακτήρα των παροχών οι αμοιβές των υπαλλήλων του ΙΚΑ, κατά το άρθρο 15 παρ.3 του Ν.825/78, που απασχολούνται με

την πληρωμή των παροχών αυτών στους απασχολουμένους σε οικοδομικές ή τεχνικές εν γένει εργασίες.

- Αναρμόδια υποβάλλεται στο Ελεγκτικό Συνέδριο για προληπτικό έλεγχο δαπάνη της Δ/σης Κληροδοτημάτων του Πανεπιστημίου Αθηνών γιατί η δαπάνη αυτή προέκυψε από την άσκηση διαχειρίσεως κληροδοτήματος που εξυπηρετεί ειδικό σκοπό και ως εκ τούτου δεν υπόκειται στον έλεγχο του Ελεγκτικού Συνέδρου.
- Στα Νοσηλευτικά Ιδρύματα που λειτουργούσαν με τη μορφή Ν.Π.Ι.Δ. και έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του Ν.Δ.2592/53 και αποτελούν πλέον Ν.Π.Δ.Δ. εφαρμόζονται από το χρόνο εκδόσεως των Π.Δ/των υπαγωγής τους στις διατάξεις αυτές, οι περί προληπτικού ελέγχου διατάξεις.
- Χρηματικά εντάλματα Νοσοκομείου για τη πληρωμή εφημεριών ιατρών δεν μπορούν αν θεωρηθούν από τον Επίτροπο του Ελ. Συνέδρου, γιατί οι δαπάνες έχουν ήδη εξοφληθεί κατά το 80% αυτών.

Περιεχόμενο Προληπτικού Ελέγχου.

Με το άρθρο 17 παρ.1 εδ.β' του Οργανισμού του Ελεγκτικού Συνέδρου ορίζεται ότι το Ε.Σ. ασκεί τον κατά το άρθρο 98 του Συντάγματος έλεγχο των δαπανών του κράτους και των Ν.Π.Δ.Δ. προς βεβαίωση ότι έχει χορηγηθεί νόμιμα σχετική πίστωση και ότι κατά την πραγματοποίησή τους τηρήθηκαν οι διατάξεις του κώδικα «περί δημοσίου λογιστικού» και κάθε άλλου νόμου ή διατάγματος ή κανονιστικής απόφασης.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο εξετάζει την νομιμότητα της δαπάνης, την ύπαρξη και την επάρκεια σχετικής πίστωσης στο προϋπολογισμό, υποχρεούμενο να αρνηθεί την έγκρισή (θεώρηση) της, εφόσον δεν είναι νόμιμη ή δεν αναγράφεται

πίστωση στον προϋπολογισμό ή η αναγραφείσα έχει εξαντληθεί. Επίσης εξετάζει την πληρότητα των δικαιολογητικών που συνοδεύουν το χρηματικό ένταλμα. Εφόσον από τα προσαγόμενα αποδεικτικά στοιχεία αδυνατεί να διαγνώσει τη νομιμότητα της δαπάνης το Ε.Σ. δικαιούται να ζητήσει από την Υπηρεσία που έχει εκδώσει στο σχετικό ένταλμα κάθε στοιχείο που είναι χρήσιμο και απαραίτητο προκειμένου να κρίνει αν η εντελλόμενη δαπάνη είναι νόμιμη ή όχι.

- Ο προληπτικός έλεγχος των δαπανών από τα αρμόδια όργανα του Ελεγκτικού Συνεδρίου δεν περιορίζεται μόνο στη νομιμότητα των δαπανών, αλλά επεκτείνεται και στη νομιμότητα της αναλήψεως της υποχρεώσεως προς πληρωμή, της αναγνωρίσεως της δαπάνης από το διατάκτη, της εκκαθαρίσεως και της εντολής πληρωμής με τη νομότυπη έκδοση του οικείου χρηματικού εντάλματος που πρέπει να φέρει τις υπογραφές των αρμοδίων οργάνων, γιατί βασικό στοιχείο της πληρωμής είναι η υπογραφή του εντάλματος από τα κατά νόμο αρμόδια όργανα.

- Ο Επίτροπος κατά την άσκηση του προληπτικού ελέγχου εξετάζει την νομιμότητα της δαπάνης ερευνώντας αν κατά την αναγνώρισή της έγινε οποιαδήποτε παράβαση νόμου, αλλά ο έλεγχος αυτός ασκείται μέσα στα όρια της δικαιοδοσίας του. Αν από την έρευνα αυτή διαπιστώσει ότι η δαπάνη είναι νόμιμη πρέπει να αρνηθεί την θεώρηση του εντάλματος με το σκοπό όπως αυτό ακυρωθεί στη πρώτη περίπτωση και ματαιωθεί έτσι η πραγματοποίηση της δαπάνης, ή εκδοθεί νέο ένταλμα στη δεύτερη περίπτωση με το οποίο εντέλλεται το ολιγότερο νόμιμο ποσό της δαπάνης.

Στη περίπτωση όμως που διαπιστώσει ότι ο δικαιούχος δικαιούται ποσό μεγαλύτερο από εκείνο του * οποίου εντέλλεται η πληρωμή με το ένταλμα δεν μπορεί να αρνηθεί τη θεώρηση του εντάλματος, με σκοπό να εκδοθεί νέο για πληρωμή μεγαλύτερου ποσού, γιατί αυτό θα ισοδυναμούσε με δικαιοδοσία του επιτρόπου για καταψήφιση χρηματικού ποσού, η οποία δικαιοδοσία ανήκει στα τακτικά δικαστήρια, στα οποία μπορεί να προσφύγει ο ενδιαφερόμενος για την αναζήτηση του αξιούμενου ποσού.

Έλεγχος σκοπιμότητας

Ο Επίτροπος δεν μπορεί να αρνηθεί την θεώρηση του εντάλματος για λόγους που αναφέρονται στη σκοπιμότητα της δαπάνης γιατί σύμφωνα με το άρθρο 17 παρ.5 του Π.Δ.774/80 ο έλεγχος της σκοπιμότητας των διοικητικών πράξεων «εκφεύγει της αρμοδιότητος του Ελεγ.Συνεδρίου». Γι'αυτό κρίθηκε ότι αναφέρονται στη σκοπιμότητα της δαπάνης: α) η αναγκαιότητα της μετακίνησης του υπαλλήλου εκτός έδρας, ο τρόπος που θα εκτελεσθεί η εργασία και η αρμοδιότητα του μετακινούμενου υπαλλήλου, γιατί όλα αυτά ανάγονται στη διακριτική εξουσία του οργάνου, το οποίο υπογράφει τις διαταγές μετακίνησης εκτός έδρας. β) Το εάν το Πανεπιστήμιο θα στεγάσει τους φοιτητές του με μίσθωση ξενοδοχείου ή με ανέγερση κατάλληλης προς τούτο οικοδομής.

Εξάλλου έγινε δεκτό ότι δεν επηρεάζει τη νομιμότητα της δαπάνης και την θεώρηση του εντάλματος. α) Η πληρωμή προστίμου στο ΙΚΑ για μη έγκαιρη και εμπρόθεσμη απόδοση κρατήσεων επί των αποδοχών των υπαλλήλων του Ν.Π.Δ.Δ. αφού η τυχόν διοικητική ή αστική ευθύνη των αρμοδίων

οργάνων και υπαλλήλων δεν ανάγεται στη νομιμότητα της δαπάνης. β) Η πληρωμή λογαριασμού τηλεφωνικής συσκευής, παρότι σημειώθηκε υπέρβαση των ανωτάτων μηνιαίων ορίων τηλεφωνικών συνδιαλέξεων που καθορίστηκαν με εγκύκλιο Δ/γή του Υπουργού Κοιν. Υπηρεσιών, γιατί η υπέρβαση αυτή δεν καθιστά μη νόμιμη τη δαπάνη αλλά δημιουργεί ενδεχόμενα πειθαρχική ευθύνη του υπευθύνου υπαλλήλου για τη μη τήρηση της εγκυκλίου αυτής. γ) Η μη χρησιμοποίηση αεροσκάφους στη Ολυμπιακή Αεροπορίας κατά τις μετακινήσεις υπαλλήλων στο εξωτερικό με δαπάνη του Δημοσίου και των Ν.Π.Δ.Δ. κατά παράβαση σχετικής αποφάσεως του Πρωθυπουργού γιατί η απόφαση αυτή εκδόθηκε χωρίς νομοθετική εξουσιοδότηση, ούτε κυρώθηκε με νόμο και ως εκ τούτο αποτελεί εγκύκλιο διαταγή (απλή σύσταση), η οποία δεν έχει κανονιστικό περιεχόμενο.

Σχετικά με το ουσιαστικό μέρος της δαπάνης με τη διάταξη της παρ.6 του άρθρου 17 του Π.Δ.774/80 ορίζεται ότι:

«Επί αμφιβολιών του Παρέδρου ή Επιτρόπου αναφερομένων εις το ουσιαστικό μέρος της δαπάνης, θεωρείται μεν το ένταλμα, αναφέρεται δε συγχρόνως η περίπτωσις εις το αρμόδιον Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου όπερ μετ' αξιολόγησιν, ανακινεί ταύτην εις το Υπουργόν των Οικονομικών και τον αρμόδιον κατά περίπτωσιν Υπουργόν».

Διαδικασία Προληπτικού Ελέγχου-Επίλυση διαφωνιών.

Για τη διαδικασία του προληπτικού ελέγχου με τον ίδιο οργανισμό του Ε.Σ. ορίζεται στη παρ.1 του άρθρου 21 ότι αν από τον έλεγχο που διενεργήθηκε διαπιστωθεί ότι «δια δαπάνην τινά δεν συντρέχουν εν όλω ή εν μέρει οι προϋποθέσεις της παραγράφου 1 εδάφ.β' του άρθρου 17, ο

αρμόδιος Πάρεδρος ή Επίτροπος αρνείται δι'ητιολογημένης πράξεώς του την θεώρησιν του εντάλματος» το οποίο επιστρέφει στην αρχή που το έχει αποστείλει με αντίγραφο της πράξεως του. Εάν το ένταλμα υποβληθεί εκ νέου για θεώρηση ο Πάρεδρος ή ο Επίτροπος ή θεωρεί αυτό εφόσον έχουν αρθεί οι λόγοι της μη θεωρήσεως του, ή το υποβάλλει με έκθεσή του στο αρμόδιο τμήμα του Ε.Σ. το οποίο αποφαίνεται ή την απόρριψή του ή την θεώρησή του, οπότε ο Πάρεδρος ή ο Επίτροπος είναι υποχρεωμένος να το υπογράψει.

Μετά την επιστροφή του χρηματικού εντάλματος ο διατάκτης μπορεί είτε να συμφωνήσει, οπότε ματαιώνει την περαιτέρω διαδικασία ή εντέλλεται την συμπλήρωση του τίτλου πληρωμής, είτε να διαφωνήσει με τον Πάρεδρο ή Επίτροπο και να αποστείλει το ένταλμα εκ νέου για θεώρηση, επειδή εκτιμώντας τα πραγματικά περιστατικά, εμμένει στην ύπαρξη των νομίμων προϋποθέσεων, η συνδρομή των οποίων καθιστά νόμιμη την δαπάνη. Στη περίπτωση αυτή ο Πάρεδρος ή ο Επίτροπος δεσμεύεται να υποβάλλει το εκ νέου αποσταλέν σ'αυτόν ένταλμα πληρωμής στο αρμόδιο Τμήμα του Ε.Σ. για κρίση.

Αν ο Υπουργός-Διατάκτης της δαπάνης διαφωνεί με το περιεχόμενο της πράξεως επιστροφής, ο προϊστάμενος της Υπηρεσίας Εντελλομένων Εξόδων οφείλει να διαβιβάσει το έγγραφο της διαφωνίας του Υπουργού στον Επίτροπο του Ε.Σ., μαζί με τα επιστραφέντα αθεώρητα χρηματικά εντάλματα, έστω και αν (ο Προϊστάμενος) συμφωνεί με τις απόψεις του Επιτρόπου που έχουν διατυπωθεί στη πράξη επιστροφής.

- Κατά το άρθρο 21 παρ.4 του Π.Δ.774/80 σε περίπτωση αμφιβολιών αναφερομένων στη θεώρηση ή όχι ενταλμάτων μπορεί ο Πάρεδρος ή ο Επίτροπος με έκθεσή του να προκαλέσει τη γνώμη του αρμόδιου τμήματος του Ελ.Συνεδρίου. Η διάταξη αυτή παρέχει τη δυνατότητα στον Πάρεδρο ή Επίτροπο να διατυπώσει αμφιβολίες στο I Τμήμα υπό μορφή εκθέσεώς του προς αυτό για την αληθινή έννοια συγκεκριμένης νομικής διατάξεως από την οποία εξαρτά την θεώρηση ή όχι συγκεκριμένου επίσης χρηματικού εντάλματος και με αφορμή αυτό. Για θέματα συνεπώς που θα αντιμετωπίσει μελλοντικά ο Επίτροπος δεν μπορεί να απευθύνει ερώτημα στο I τμήμα του Ελεγκ.Συνεδρίου, ούτε να αποταθεί σ'αυτό για άρση διαφωνίας του με τον διατάκτη όταν δεν έχει προηγηθεί η επιστροφή του εντάλματος με αιτιολογημένη πράξη του.

- Για τα όργανα του Ελεγκτικού Συνεδρίου στα οποία ανατίθεται ο προληπτικός έλεγχος των δαπανών του Δημοσίου και των Ν.Π.Δ.Δ. και τις ειδικότερες διατάξεις ασκήσεως προληπτικού έλεγχου βλ. πρώτο και δεύτερο μέρος του βιβλίου υποσημειώσεις κάτω από τα άρθρα 30 του Ν.Δ.321/69 και άρθρο 16 του Ν.Δ.496/74.

- Τα αντίγραφα των χρηματικών ενταλμάτων του Δημοσίου, μαζί με τα δικαιολογητικά τους δεν επιτρέπεται να επιστραφούν στις Υπηρ.Εντελ.Εξόδων, αλλά παραμένουν στο Ελ.Συνέδριο. Αυτά μπορούν να καταστραφούν και προ της παρόδου 10ετίας ή 20ετίας από τον έλεγχο τους με αιτιολογημένη απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγ.Συνεδρίου.

Θεώρηση εντάλματος πληρωμής με ευθύνη του Υπουργού.

Αν το Ι τμήμα του Ε.Σ. στο οποίο υποβλήθηκε το ένταλμα για κρίση, συμφωνήσει με την γνώμη του Παρέδρου ή Επιτρόπου και το απορρίψει ο αρμόδιος Υπουργός έχει την δυνατότητα κατά το άρθρο 3 παρ.2 του Ν.Δ.1265/62 να ζητήσει από το Ι τμήμα του Ε.Σ. την υπεύθυνή του θεώρηση, την οποία τούτο αποδέχεται και εντέλλεται τον Πάρεδρο ή Επίτροπο για την θεώρησή του. Μετά τη θεώρηση του εντάλματος με ευθύνη του Υπουργού υποβάλλεται από το Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο πίνακας στον Υπουργό των Οικονομικών, το Υπουργικό Συμβούλιο και τη Βουλή, στον οποίο αναγράφεται η αιτιολογία της μη θεωρήσεως. Σε περίπτωση που η Βουλή εντός της πρώτης συνόδου της, από την υποβολή του πίνακα, δεν εγκρίνει το ένταλμα σο Συνέδριο με πράξη της Ολομελείας καταλογίζει το ποσό του εντάλματος στο βάρος του υπεύθυνου Υπουργού.

Ο Νομάρχης ως κύριος διατάκτης δεν έχει την δυνατότητα να ζητήσει την υπεύθυνή του θεώρηση εντάλματος πληρωμής, έχει όμως την δυνατότητα προς τούτο ο αρμόδιος Υπουργός, ύστερα από αίτηση του Νομάρχη, για ένταλμα που εκδόθηκε από τον τελευταίο. Συνεπώς ο Υπουργός μπορεί να ζητήσει την υπεύθυνη του θεώρηση εντάλματος, είτε τούτο εκδόθηκε απ' αυτόν, ως κυρίου διατάκτη, είτε από τον Νομάρχη. Η ευχέρεια αυτή όμως παρέχεται στον αρμόδιο Υπουργό μόνο για εντάλματα πληρωμής του Κρατικού Προϋπολογισμού όχι δε και για εντάλματα που εκδίδονται από το Ν.Π.Δ.Δ. σε βάρος του δικού τους προϋπολογισμού, γιατί ο Υπουργός λογοδοτεί στη Βουλή, κατά την παραπάνω διάταξη του

Ν.Δ.1265/72, μόνο για εντάλματα της δημόσιας διαχείρισης. Συνεπώς ο Υπουργός δεν μπορεί να ζητήσει την υπεύθυνή του θεώρηση χρηματικών ενταλμάτων Ν.Π.Δ.Δ., ύστερα από σχετική προς τούτο αίτηση των Διοικητικών τους Συμβουλίων. Η αρμοδιότητα αυτή του Υπουργού δεν επεκτείνεται και στα Δ.Σ. των Ν.Π.Δ.Δ. που είναι κύριοι διατάκτες και κατά συνέπεια αυτά δεν δύνανται, να αποφασίσουν αν καταβληθεί με δική τους ευθύνη η σχετική δαπάνη σε περίπτωση αρνήσεως του Επιτρόπου του Ε.Σ. να θεωρήσει το ένταλμα πληρωμής.

Νομική φύση της πράξεως θεωρήσεως του εντάλματος και της πράξεως Ιτμ.Ε.Σ.-Ανάκληση-Ένδικα μέσα.

Πάγια έχει γίνει δεκτό από το Ε.Σ. ότι η κατά την άσκηση του προληπτικού ελέγχου των δαπανών θεώρηση των ενταλμάτων πληρωμής από τους Παρέδρους ή Επιτρόπους αποτελεί διοικητική πράξη, η οποία δεν μπορεί να ανακληθεί για πλάνη νομική ή πραγματική, από το όργανο που την έχει εκδώσει, εφόσον έχουν επέλθει οι έννομες συνέπειες της με την εξόφληση του εντάλματος πληρωμής. Δεν νοείται δηλαδή αμφισβήτηση, όσον αφορά την ορθότητα της κρίσεως του Παρέδρου ή Επιτρόπου, κατά τον διενεργούμενο απ' αυτούς προληπτικό έλεγχο νομιμότητας της δαπάνης, μετά την θεώρηση του εντάλματος, ούτε μπορεί αυτή να ανατραπεί από οποιαδήποτε αρχή ή δικαστήριο με την άσκηση κάποιου ένδικου μέσου, το οποίο δεν έχει καθιερωθεί από την ισχύουσα νομοθεσία. Συνεπώς ο καταλογισμός με πράξη του Διοικητικού Συμβουλίου Νοσηλευτικού Ιδρύματος του αχρεωστήτως λαβόντος με ένταλμα που είχε υποστεί.

- Σε περίπτωση που για τα ανοικείως καταβληθέντα ποσά εκδόθηκε χρηματικό ένταλμα που είχε θεωρήσει ο επίτροπος του Ε.Σ., τίτλο για είσπραξη μπορεί να αποτελέσει μόνο απόφαση πολιτικού Δικαστηρίου ύστερα από αγωγή του Ν.Π.Δ.Δ. με βάση τις αρχές του αδικαιολογήτου πλουτισμού του Αστικού Κώδικα.

Αν η θεώρηση του εντάλματος στηρίχθηκε σε προϋποθέσεις που δεν υφίστανται, όπως π.χ. επί δικαιολογητικού που αποδείχθηκε πλαστό ή επί γεγονότος το οποίο αποδείχθηκε αναληθές, παρέχεται στο Πάρεδρο ή Επίτροπο ή το Κλιμάκιο η ευχέρεια να καταλογίσει τον αρχεωστήτως λαβόντα κατά την άσκηση του κατασταλτικού ελέγχου και σε περίπτωση που έχει εκδοθεί πράξη επί των λογαριασμών του υπολόγου να την αναθεωρήσει. Συνεπώς νόμιμα καταλογίζεται υπάλληλος ο οποίος με μεθοδεύσεις εισέπραξε ποσά πλαστογραφώντας ιατρικές εντολές, ανεξάρτητα από το ότι τα σχετικά χρηματικά εντάλματα έχουν εξοφληθεί μετά από θεώρηση του αρμόδιου Παρέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου και έχουν επέλθει οι έννομες συνέπειές τους, δεδομένου ότι αμφισβητείται η ορθότητα της θεώρησής τους γιατί στηρίχθηκε σε αναληθή περιστατικό όπως είναι οι πλαστές ιατρικές εντολές.

- Οι πράξεις του Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που εκδίδονται κατά τις παραπάνω διατάξεις του Οργανισμού του και με τις οποίες επιλύονται διαφωνίες μεταξύ των Παρέδρων ή Επιτρόπων και του διατάκτη είναι διοικητικές πράξεις για τις οποίες δεν προβλέπεται η άσκηση ενδίκου μέσου. Οι πράξεις αυτές του Ι.Τμ.του Ελ.Συν.δεν δημιουργούν δεδικασμένο, και μπορούν αυτές να ανακληθούν

από το Τμήμα του Ε.Σ., που τις έχει εκδώσει, κατά τις περί ανακλήσεως των διοικητικών πράξεων γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου, είτε αυτεπαγγέλτως, κατόπιν προτάσεως του Προέδρου αυτού, είτε κατόπιν σχετικής αιτήσεως καθενός που έχει έννομο/συμφέρον, δηλαδή του διατάκτη ή αυτού υπέρ του οποίου εκδόθηκε το ένταλμα πληρωμής. Ειδικότερα μπορούν να ανακληθούν, αν κατά την έκδοσή τους εμφιλοχώρησε πλάνη νομική ή πραγματική, και με την απαραίτητη προϋπόθεση ότι η πράξη δεν έχει εκτελεσθεί, γιατί με την εκτέλεσή της δημιουργείται πραγματική κατάσταση, η οποία παρέχει στο διοικούμενο την αξίωση όπως η πράξη διατηρηθεί ισχυρά. Αίτηση εξάλλου για επανεξέταση και ανάκληση της πράξεως δεν είναι δυνατή, εφόσον το ένταλμα που κρίθηκε ότι δεν πρέπει να θεωρηθεί ακυρώθηκε ήδη και αντικαταστάθηκε με άλλο μειωμένου ποσού.

Τα πρακτικά του Ι τμήματος που εκδίδονται σε περίπτωση αμφιβολιών των Παρέδρων ή Επιτρόπων είναι διοικητικές πράξεις που δεν υπόκεινται κι' αυτά σε ένδικο μέσο, αλλά μπορούν να ανακληθούν, όπως οι παραπάνω πράξεις αυτού.

- Η πράξη του Τμήματος του Ε.Σ. με την οποία ύστερα από διαφωνία του Παρέδρου ή Επιτρόπου και του Ν.Π.Δ.Δ., κρίθηκε ότι πρέπει να θεωρηθεί το ένταλμα δεν ανακαλείται μετά την σε εκτέλεση της πράξεως αυτής θεώρηση του εντάλματος από το αρμόδιο Πάρεδρο ή Επίτροπο και τη πληρωμή του εντάλματος που επακολουθεί διότι κατά το μετά τη πληρωμή στάδιο της ελεγκτικής διαδικασίας το Συνέδριο παύει να έχει την αρμοδιότητα που του δίνουν οι περί προληπτικού ελέγχου διατάξεις των άρθρων 19 και 21

του Οργανισμού του, τούτο όμως δεν εμποδίζει τον ίδιο Πάρεδρο ή Επίτροπο που του υποβλήθηκαν παρόμοια για πρώτη φορά να απευθυνθεί στο τμήμα με διαφωνία ή ερώτημα πάνω στα εντάλματα αυτά αν κρίνει ότι οι λόγοι οι οποίοι δεν τέθηκαν υπόψη του Τμήματος κατά τη κρίση του σχετικού θέματος κάνουν αναγκαία την επανεξέτασή του.

- Τόσο η θεώρηση του εντάλματος, η οποία αποτελεί εξωτερικό τύπο αυτού, καθώς και η πράξη ή τμήματος, που επιλαμβάνεται για την θεώρησή του ή όχι, είναι διοικητικές πράξεις που δεν προσβάλλονται με προσφυγή ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας ή των διοικητικών δικαστηρίων. Επειδή οι παραπάνω πράξεις του Ελ.Συνεδρίου εντάσσονται στη διοικητική αρμοδιότητά του και φέρουν τον νομικό χαρακτήρα διοικητικής πράξεως και όχι δικαστικής απόφασης δεν δημιουργούν διαφορά δικαιοδοσίας του Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου σε περίπτωση διχογνωμίας μεταξύ του τμήματος του Ε.Σ. και του Συμβουλίου της Επικρατείας ή του Αρείου Πάγου. Σε περίπτωση δε μη νομιμότητος των πράξεων αυτών δημιουργείται αστική ευθύνη του Κράτους κατά το άρθρο 105 Εισ.Ν.Α.Κ.. Ειδικότερα κρίθηκε ότι προκύπτει αστική ευθύνη του Δημοσίου και όχι των Ν.Π.Δ.Δ. από διεκδίκηση επιδόματος ανθυγιεινής και επικίνδυνης εργασίας, την οποία είχε αναγνωρίσει το Ν.Π.Δ.Δ., αλλά δεν ενέκρινε ο Πάρεδρος του Ελεγ.Συνεδρίου και συνεπώς αβάσιμα στρέφεται ο υπάλληλος κατά του Ν.Π.Δ.Δ., τα όργανα του οποίου δεν παρανόμησαν, αλλά πρέπει να στραφεί κατά του Δημοσίου, όργανο του οποίου αποτελεί ο Πάρεδρος.

Έλεγχος νομιμότητας διοικητικών πράξεων από το Ελεγκτή Συνέδριο (Παρεμπίπτων έλεγχος νομιμότητας)-Δεδικασμένο.

Στη διάταξη της παρ.3 άρθρου 17 του Π.Δ.774/80 ορίζεται ότι κατά τον ασκούμενο έλεγχο από το Ελεγκτή Συνέδριο επιτρέπεται η εξέταση και των παρεμπιπτόντων αναφυομένων ζητημάτων «επιφυλασσομένων των περί δεδικασμένου διατάξεων». Κατά την έννοια της διατάξεως αυτής το Ε.Σ., ενεργώντας έλεγχο νομιμότητας των δαπανών, μπορεί να εξετάζει παρεμπιπτόντων και τα αναγκαίως με τη νομιμότητα αυτή των δαπανών συναπτόμενα ζητήματα αρμοδιότητος άλλων δικαστηρίων, εφόσον τα ζητήματα αυτά δεν έχουν κριθεί τελεσίδικα με απόφαση του αρμόδιου δικαστηρίου. Η παρεμπίπτουσα κρίση του Ε.Σ. κατά τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών για θέματα που ανήκουν στην δικαιοδοσία άλλων δικαστηρίων (πολιτικών ή Διοικητικών) έχει περιορισμένη ισχύ, αναφερομένη μόνο στη περίπτωση που θεωρήθηκε αναγκαία η εξέταση και δεν αποτελεί δεδικασμένο δεσμευτικό σε άλλες περιπτώσεις που μπορεί να προκύψουν στο μέλλον.

Το αρμόδιο όργανο του Ελεγκτικού Συνεδρίου κατά την άσκηση του ελέγχου (προληπτικού και κατασταλτικού) δικαιούται να εξετάζει, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ.2 του Ν.Δ.1265/72 και το άρθρο 17 και επ. του Π.Δ.774/80, την νομιμότητα και το κύρος των διοικητικών πράξεων, στις οποίες στηρίζεται η δαπάνη και ειδικότερα αν η αρχή που έχει εκδώσει τη πράξη στήριξε την κρίση της στα δικαιολογητικά που απαιτεί ο νόμος. Έτσι ο Πάρεδρος ή ο Επίτροπος του Ε.Σ. κατά την άσκηση του προληπτικού

ελέγχου ερευνά παρεμπιπτόντως και την νομιμότητα των διοικητικών πράξεων εφόσον αυτές ασκούν επιρροή στη νομιμότητα της δαπάνης και δεν συντρέχει περίπτωση δεδικασμένου που να πηγάζει από απόφαση αρμόδιου δικαστηρίου. Τη νομιμότητα αυτή ερευνά επίσης παρεμπιπτόντως και το Τμήμα του Ε.Σ. όταν επιλαμβάνεται διαφωνίας ή αμφιβολίας που ανέκυψε σχετικά με την θεώρηση ή όχι χρηματικού εντάλματος.

Γενικά το Ελεγκτικό Συνέδριο κατά τον παρεμπιπτόντα έλεγχο ερευνά εάν τα όργανα της διοικήσεως ενήργησαν σύμφωνα με τους τύπους που διαγράφει ο νόμος και εντός της εξουσίας που ανήκει σ'αυτά, χωρίς να ελεγχει και την εκτίμηση των πραγματικών γεγονότων που έγιναν δεκτά και εκτιμήθηκαν από την αρχή που εξέδωσε την πράξη. Έχει όμως την εξουσία να ελέγχει την «εμφιλοχωρήσασαν πλάνην περί του αντικειμενικώς υποστατού ή μη» των πραγματικών περιστατικών στα οποία στηρίχθηκε η διοίκηση γιατί η πλάνη αυτή οδηγεί σε παραβίαση του νόμου και καθιστά την πράξη μη νόμιμη. Ειδικότερα κρίθηκε ότι το Ελεγ.Συνέδριο κατά τον έλεγχο των δαπανών ελέγχει αν το Υπηρεσιακό Συμβούλιο και στη συνέχεια το Διοικητικό Συμβούλιο επέλεξαν και τοποθέτησαν, αντίστοιχα, νόμιμα τον Προϊστάμενο της Οργανικής Μονάδος και συγκεκριμένα εάν ο επιλεγείς είχε τα τυπικά προσόντα να καταλάβει τη θέση αυτή. Η κρίση όμως του Υπηρ.Συμβουλίου σχετικά με την υπεροχή, από απόψεως ουσιαστικών προσόντων του επιλεγέντος έναντι των λοιπών συναδέλφων του με βάση τα στοιχεία του υπηρεσιακού φακέλου δεν ελέγχεται από το Ελεγ.Συνέδριο, αλλά από το διοικητικό Εφετείο, κατόπιν

προσφυγής του παραληφθέντος υπαλλήλου, σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. 702/77.

- Το Ε.Σ. κατά τον έλεγχο της νομιμότητας των δαπανών εξετάζει και την για την πραγματοποίηση της δαπάνης, ύπαρξη του δικαιώματος του πιστωτού του Δημοσίου ή των Ν.Π.Δ.Δ., εφόσον όμως για το δικαίωνα αυτό υπάρχει δεδικασμένο από απόφαση (τελεσίδικη) του αρμόδιου δικαστηρίου, το Ε.Σ. δεσμεύεται απ' αυτό με την έννοια ότι απαγορεύεται η παραδοχή αντίθετης λύσεως απ' αυτήν που δόθηκε ήδη με την απόφαση του αρμόδιου δικαστηρίου. Ενώ απεναντίας δεν δεσμεύεται από την εκδιδόμενη κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 623 και επόμενα του Κ.Πολ.Δ.(691 παρ.2), «προσωρινή διαταγή», η οποία δεν αποτελεί δεδικασμένο κατά την έννοια της παραπάνω διατάξεως, αφού δεν έχει ως αντικείμενο τη δικαστική διάγνωση του δικαιώματος ή της έννομης σχέσεως, αλλά απλά και μόνο, αποσκοπεί στον εξοπλισμό της απαίτησης με εκτελεστό τίτλο και η οποία (προσωρινή διαταγή), έχουσα ως και εκ της λέξεως καταφαίνεται προσωρινό χαρακτήρα και μη περιέχουσα οριστική δικαστική διάγνωση της υπόθεσης, μπορεί ανά πάσα στιγμή να ανακληθεί ή μεταρρυθμισθεί.

- Κατά το άρθρο 321 του Κ.Πολ.Δικ. τελεσίδικες είναι οι οριστικές αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων, που δεν μπορούν να προσβληθούν με τακτικά ένδικα μέσα, (ανακοπή ερημοδικίας και έφεση). Επιπλέον, η τελεσίδικη απόφαση δικαστηρίου, αποτελεί δεδικασμένο και για αξίωση μεταγενέστερου της αποφάσεως χρονικού διαστήματος, εφόσον στηρίζεται σε έννομη σχέση που έχει κριθεί και υπό

την απαραίτητη προϋπόθεση ότι δεν έχει μεταβληθεί το νόμικό καθεστώς ούτε τα πραγματικά περιστατικά, βάσει των οποίων έκρινε το δικαστήριο. Δεδικασμένο εξ άλλου παράγουν οι τελεσίδικες αποφάσεις των πολιτικών Δικαστηρίων αδιάφορα αν αυτές είναι αναγνωριστικές η καταψηφιστικές και το Ε.Σ. είναι υποχρεωμένο να τις σεβαστεί για τις οποίες υπάρχει αμάχητο τεκμήριο ορθότητας, χωρίς να έχει την ευχέρεια να κρίνει διαφορετικά, έστω και αν οι αξιώσεις που κρίθηκαν με τη δικαστική απόφαση έχουν παραγραφεί ή αν για τις ίδιες αξιώσεις το Ε.Σ. προηγούμενα είχε κρίνει αντίθετα με την δικαστική απόφαση.

Δεδικασμένο δημιουργείται κατ'ανάλογο εφαρμογή του άρθρου 50 παρ.5 του Ν.Δ.170/73 στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 4 παρ.1 του Ν.702/77 ή από αποφάσεις των Διοικητικών Εφετείων επί των ακυρωτικών διαφορών ή από αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας που ακυρώνουν διοικητική πράξη καθώς και από αποφάσεις Διοικητικών Πρωτοδικείων επί αγωγών αναγνωριστικών για αξιώσεις κάθε είδους αποδοχών του προσωπικού του Δημοσίου και των Ν.Π.Δ.Δ. μετά την άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας για την άσκηση ενδίκων μέσων.

- Απόφαση Διοικητικού Εφετείου (ακυρωτικής διαδικασίας), που εκδόθηκε ύστερα από άρνηση Νοσοκομείου να καταβάλει επίδομα σε υπάλληλο αυτού, είναι εκτελεστή, από της εκδόσεως της, καίτοι υπόκειται σε έφεση και υποχρεώνει την διοίκηση σε συμμόρφωση προς το περιεχόμενο της και τη διενέργεια των απαιτούμενων προς τούτο δαπανών και

γι' αυτό τα σχετικά χρηματικά εντάλματα υποχρεωτικά πρέπει να θεωρηθούν από το Ελεγ. Συνέδριο.

Δεν δημιουργεί όμως δεδικασμένο δεσμευτικό για το Ελ. Συνέδριο απόφαση Δικαστηρίου που αφορά διαφορετικούς διαδίκους ή όταν αυτή κάλυψε απαιτήσεις άλλων προσώπων και όχι του δικαιούχου υπέρ του οποίου εκδόθηκε το ένταλμα πληρωμής.

- Τελεσιδικία δικαστικής απόφασης δημιουργεί και η αποδοχή αυτής με τη παραίτηση από την άσκηση ενδίκων μέσων. Παραίτηση δε από την άσκηση των ενδίκων μέσων συνιστά και ο διακανονισμός της διαφοράς κατά το χρόνο που εκκρεμεί η εκδίκαση αυτής ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου.

Το Τεκμήριο της νομιμότητας των διοικητικών πράξεων και ο παρεμπίπτων έλεγχος νομιμότητας του Ελεγ. Συνέδριου.

Η διοικητική πράξη αναπτύσσει νομικά αποτελέσματα έναντι του αποδέκτη της ή του θιγόμενου ή των διοικητικών αρχών, εφόσον δεν ανακαλείται, δεν καταργείται, δεν ακυρώνεται ή δεν αίρεται με την πάροδο του χρόνου ή με άλλο τρόπο. Δηλαδή για τις διοικητικές πράξεις υφίσταται το τεκμήριο της νομιμότητας που σημαίνει ότι αυτές παράγουν όλες τις συνέπειες της νόμιμης πράξης, εφόσον δεν ανακληθούν διοικητικά ή δεν ακυρωθούν δικαστικά, εντός ορισμένου χρονικού διαστήματος. Το τεκμήριο αυτό είναι μαχητό, διότι ανατρέπεται, εφόσον οι κρινόμενες ως ελαττωματικές πράξεις προσβληθούν εμπρόθεσμα. Κατά γενική αρχή του διοικητικού δικαίου οι διοικητικές αρχές υποχρεούνται να αναγνωρίζουν ως ισχυρές και σαν τέτοιες να εφαρμόζουν τις

πράξεις άλλων διοικητικών αρχών, εφόσον εξωτερικά φέρουν τα κατά νόμο γνωρίσματα έγκυρων πράξεων.

Γίνεται σταθερά δεκτό από τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας ότι οι ατομικές διοικητικές πράξεις, έστω και αν δεν είναι νόμιμες έχουν το τεκμήριο της νομιμότητας δηλαδή θεωρούνται νόμιμες και παράγουν όλες τις έννομες συνέπειες αν δεν ανακλήθηκαν από τη διοίκηση ή δεν ακυρώθηκαν από τα Δικαστήρια και κατά συνέπεια δεν δύναται να ελεγθούν παρεμπιπτόντως. Συνεπώς οι ατομικές αυτές διοικητικές πράξεις, μέχρι της ανακλήσεως τους παράγουν όλα τα έννομα αποτελέσματα τους, όπως και οι λοιπές έγκυρες, εφόσον δε διέφυγαν την δυνατότητα ακυρώσεώς τους λόγω παρελεύσεως της προθεσμίας προβολής των, το κύρος τους δεν δύναται να αμφισβηθεί ή να ελεγθεί από οποιανδήποτε, ούτε και από το Συμβούλιο της Επικρατείας ούτε δύναται να ελεγχθούν παρεμπιπτόντως, έστω επ'ευκαιρία προσβολής άλλης διοικητικής πράξεως έστω και αν αυτή είναι συναφής ή βασίζεται επί της πρώτης.

Κατά πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας δεν υφίσταται υποχρέωση της Διοικήσεως ν'ανακαλεί τις παράνομες πράξεις της εκτός εάν το επιβάλλει ο νόμος. Οι παράνομες δε διοικητικές πράξεις από τις οποίες τρίτοι απέκτησαν δικαιώματα, ή δημιουργήθηκαν πραγματικές καταστάσεις ή σχέσεις, μη αντιβαίνουσες στη δημόσια τάξη, η ανατροπή των οποίων θα ήταν αντίθετη στις αρχές της εύρυθμης και χρηστής Διοικήσεως, δεν επιτρέπεται να να καλούνται, εκτός αν η διοίκηση παρασύρθηκε στην έκδοση

τους είτε από απατηλή, είτε από δόλια ενέργεια των διοικούμενων και ωφελουμένων από τις παράνομες πράξεις.

- Οι Πάρεδροι και οι Επίτροποι του Ελεγκτικού Συνεδρίου δεν μπορούν να ελέγχουν παρεμπιπτόντως κατά το άρθρο 17 του Π.Δ.774/80 περί οργανισμού του Ε.Σ. την νομιμότητα των διοικητικών πράξεων με τη ευκαιρία του, ελέγχου, οι οποίες πράξεις και αν ακόμη δεν είναι νόμιμες παράγουν όλες τις έννομες συνέπειες και θεωρούνται ως έγκυρες, εφόσον δεν ανακλήθηκαν από τη διοίκηση ή δεν ακυρώθηκαν με δικαστική απόφαση. Ειδικότερα κρίθηκε ότι η αιτιολογία των προσβαλλόμενων πράξεων που αναφέρονται στην κρίση του ελεγκτικού Συνεδρίου για την καταβολή στους αιτούντες του επιδόματος μεταπτυχιακών σπουδών, δεν είναι νόμιμη, εφόσον οι παραπάνω πράξεις, με τις οποίες χορηγήθηκε στους αιτούντες το εν λόγω επίδομα, διατηρούν το κύρος τους, αφού ούτε ανακλήθηκαν από τη Διοίκηση, ούτε ακυρώθηκαν από το Διοικητικό Εφετείο ή το Συμβούλιο της Επικρατείας.

Περαιτέρω από τη νομολογία κρίθηκε ότι δεν είναι νόμιμη η απόφαση Διοικ.Συμβουλίου Νοσοκομείο περί απολύσεως υπαλλήλου που είχε προσληφθεί με τις διατάξεις του Ν.1648/86, επειδή ο Επίτροπος του Ελεγκ.Συνεδρίου αρνήθηκε να θεωρήσει το σχετικό ένταλμα πληρωμής για τη μισθοδοσία του, γιατί κατά την άποψη του ο διορισμός δεν ήταν νόμιμος, αφού ο υπάλληλος απολύεται μόνο για τους λόγους που περιοριστικά αναφέρονται στο άρθρο 257 του Υπαλ. Κώδικα.

Σύμφωνη με την ανωτέρω νομολογία είναι και η 273/88 Γνωμοδότηση του Νομ.Συμβ.Κρ. κατά την οποία η διοίκηση

υφισταμένης διοικητικής πράξεως μπορεί ενδεχομένως να κινήσει την διαδικασία της ανάκλησης αυτής, μέχρι όμως να εξαφανιστεί η διοικητική πράξη είναι υποχρεωμένη να την θεωρεί ισχυρά και να την εκτελεί. Ο έλεγχος δε της νομιμότητας των διοικητικών πράξεων έχει ανατεθεί στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας, ενώ στο Ελεγ.Συνέδριο έχει ανατεθεί ο έλεγχος των δαπανών του κράτους και των Ν.Π.Δ.Δ. κατά τον έλεγχο δε αυτόν το Ε.Σ. δεν δύναται να ελέγξει παρεμπιπτόντως, επ'ευκαιρία αυτού του έλεγχου, την νομιμότητα των ατομικών διοικητικών πράξεων, οι οποίες και αν ακόμη δεν είναι νόμιμες, παράγουν όλες τις έννομες συνέπειές τους και θεωρούνται έγκυρες, εφόσον δεν ανακλήθηκαν ή δεν ακυρώθηκαν με δικαστική απόφαση. Περαιτέρω έγινε δεκτό από το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους ότι ο Επίτροπος του Ελ.Συνεδρίου δεν είναι αρμόδιος να ελέγξει, κατά την διαδικασία θεωρήσεως του σχετικού εντάλματος κατά πόσο τα προμηθευθέντα μηχανήματα πληρούν ή έχουν τις τεχνικές προδιαγραφές της διακηρύξεως του διαγωνισμού, δεδομένου ότι τούτο ανάγεται στην ουσιαστική αξιολόγηση της προσφοράς.

Έλεγχος νομιμότητας από το Ε.Σ. επί αναγνωρίσεως απαιτήσεως από το Ν.Σ.Κ.

Πάγια έχει γίνει δεκτό από το Ελεγκτικό Συνέδριο ότι τούτο δεν εμποδίζεται στον έλεγχο νομιμότητας της δαπάνης από το λόγο ότι η σχετική για τη δαπάνη αξίωση αναγνωρίστηκε από τον Υπουργό των Οικονομικών, μετά από σύμφωνη γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, γιατί το Ε.Σ. που αποτελεί ανώτατο και ανεξάρτητο δικαστικό όργανο

ελέγχου των δημόσιων δαπανών και που έχει κατά τον Οργανισμό του εξουσία παρεμπίπτοντος ελέγχου και της νομιμότητας των δημιουργικών δαπανών πράξεων της διοικήσεως, έχει όμοια εξουσία να ελέγχει και τον Υπουργό των Οικονομικών για την αναγνώριση απαιτήσεων τρίτων σε βάρος του δημοσίου, κατά την διαδικασία της νομοθεσίας περί Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, δεσμευμένο μόνο από το δεδικασμένο το οποίο παράγεται αποκλειστικά μόνο από απόφαση Δικαστηρίου.

Αντίθετα από την Ολομέλεια του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους έγινε δεκτό ότι ούτε το άρθρο 17 παρ.3 του Π.Δ.774/80, ούτε η όλη δομή των περί Ελεγκτικού Συνεδρίου διατάξεων καταργεί ή θέτει υπό έλεγχο βασιμότητας την ουσιαστική δικαιοδοτική κρίση ειδικών κατά νόμον οργάνων, όπως το Ν.Σ.Κ. Συνεπώς τα διοικητικά όργανα και οι δημόσιοι υπόλογοι ειδικότερα, εκτελούντες εγκεκριμένο υπό του Υπουργού των Οικονομικών πρακτικόν του Νομ.Συμβουλίου του Κράτους, δια του οποίου αναγνωρίζεται απαίτησις κατά του Δημοσίου ή επιλύεται συμβιβαστικώς διαφορά αυτού, δεν προβαίνουν εις μη σύννομον δημοσίαν δαπάνην, διότι το πρακτικόν τούτο εκ του νόμου αναγνωρίζεται ως νόμιμος εκτελεστός τίτλος, πάσα δε έρευνα της ουσιαστικής ορθότητος της εξενεχθείσης κρίσεως του Ν.Σ.Κ. δια του τοιούτου πρακτικού, δεν αποτελεί αντικείμενο ούτε της αρμοδιότητος αυτών, ούτε όμως και του ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, περιοριζόμενου τούτου μόνον εις την διαπίστωσιν της κατά τύπους εγκυρότητας του πρακτικού τούτου.

Συνέπειες από την άρνηση θεωρήσεως εντάλματος πληρωμής.

Μετά την έκδοση της πράξεως του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στο πλαίσιο του ασκουμένου απ' αυτό προληπτικού ελέγχου των δαπανών, σύμφωνα με το άρθρο 21 και επομ. του Οργανισμού του σε συνδυασμό και προς τις διατάξεις των άρθρων 17 και επομ. αυτού, η οποία δεν ενέκρινε το σχετικό ένταλμα έχει ως συνέπεια ότι δεν καθιστά δυνατή την πραγματοποίηση της σχετικής πληρωμής από τα αρμόδια όργανα της Διοικήσεως. Υπό την έννοια αυτή δεσμεύει η παραπάνω πράξη την Διοίκηση. Έξ αλλου, η μη πληρωμή από μέρους του δημοσίου των αποδοχών του αιτούντος ως εκ της μη εγκρίσεως του σχετικού εντάλματος πληρωμής, θεμελιώνει αξίωση του ανωτέρω για την καταβολή των αποδοχών αυτού, εφόσον αυτός προβάλλει ως νόμιμο την ανωτέρω κατάταξη του σε προσωρινή θέση ιδιωτικού δικαίου, ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων, τα οποία και μετά δυνάμεως δεδικασμένου θα κρίνουν για το κύρος της κατατάξεως του ανωτέρω σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 του Ν. 1735/87 σε προσωρινή θέση με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου, και στην οποία απόφαση θα πρέπει να συμμορφωθεί το Ελληνικό Δημόσιο, οπότε και ουδεμία έννομη επιρροή θα έχει η σχετική ως άνω πράξη του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Περαιτέρω όμως αν η Διοίκηση συντάσσεται με την άποψη που εκφέρεται στην ανωτέρω πράξη του Ελεγκτικού Συνεδρίου ως προς το κύρος της πράξης κατατάξεως του εν λόγω εργαζομένου "στο Δημόσιο βάσει των ανωτέρω διατάξεων του Ν. 1735/87 μπορεί να ανακαλέσει την ανωτέρω περί κατατάξεως της ανωτέρω

αποφάσεως αυτής, ως μη νόμιμη, οπότε και ανακύπτει και πάλι δικαιώμα του θιγομένου ανωτέρω μισθωτού του Δημοσίου να προσβάλλει την ανάκληση αυτής της πράξεως κατατάξεως αυτού, ως μη νόμιμη, και να λυθεί και πάλι από τα αρμόδια δικαστήρια μετά δυνάμεως δεδικασμένου το κύρος της συμβάσεως του ανωτέρω που προήλθε από την γενόμενη κατάταξή του σύμφωνα με την ανωτέρω κοινή Υπουργική Απόφαση.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ

Κατασταλτικός Έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Υπόλογοι που λογοδοτούν και όργανα καταστ.ελέγχου.

Κατά το άρθρο 98 του Συντάγματος 1975 στην αρμοδιότητα του Ελ. Συνεδρίου ανήκει εκτός των άλλων και ο έλεγχος των λογαριασμών των δημοσίων υπολόγων, καθώς και των υπολόγων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοικήσεως και των άλλων Ν.Π.Δ.Δ. που υπάγονται στον έλεγχο αυτό με ειδικούς νόμους. Ο έλεγχος αυτός ανήκει στις διοικητικές και ειδικότερα στις ελεγκτικές αρμοδιότητες του Ε.Σ. (Άρθρα 131 και 135 του Π.Δ.1225/81 περί εκτελέσεως των περί Ελεγ. Συνεδρίου διατάξεων).

Σύμφωνα με το άρθρο 15 παρ.2 του Π>Δ.774/80 περί οργανισμού του Ελεγκτικού Συνεδρίου το Ε.Σ. ασκεί κατασταλτικό έλεγχο στους λογαριασμούς των δημοσίων υπολόγων, των ΟΤΑ και των άλλων Ν.Π.Δ.Δ. ή αυτοδιοικουμένων οργανισμών, καθώς και κάθε δημόσιας υπηρεσίας που δεν είναι μεν οργανωμένη σε ίδιο Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, αλλά λειτουργεί εκτός του κρατικού προϋπολογισμού είτε με ίδια Διοίκηση, είτε ως ειδικός λογαριασμός. Κατά το άρθρο 22 του ίδιου οργανισμού, όπως αυτό ισχύει μετά το άρθρο 9 παρ.9 του Ν.1160/81 ο παραπάνω έλεγχος ασκείται από 1/1/1980 από το Κλιμάκιο του Ε.Σ., ενώ ο έλεγχος των απολογισμών των κοινοτήτων και των λοιπών Ν.Π.Δ.Δ. τα οποία εδρεύουν στη περιφέρεια της Νομαρχίας Θεσ/κης και στις περιφέρειες των λοιπών Νομαρχιών ασκείται από την ίδια ημερομηνία από τον

Πάρεδρο του Ε.Σ. στο Υπουργείο Βορ.Ελλάδος (ήδη Μακεδονίας-Θράκης) και των Επιτρόπων αυτού στις έδρες των Νομαρχιών, εφόσον έχουν προϋπολογιστική και απολογιστική αυτοτέλεια και η καθ' ύλη αρμοδιότητα των περιορίζεται μέσα στα όρια του οικείου Νόμου. Με την παράγραφο 2 εδ.ε' του ίδιου άρθρου του Ν.1160/81 ορίστηκε ότι κατά την άσκηση του παραπάνω ελέγχου περιέρχονται στους Παρέδρους και τους Επιτρόπους οι αρμοδιότητες των Δ/νσεων και του Κλιμακίου του Ε.Σ. και κατά των εκδιδομένων απ' αυτούς πράξεων ασκούνται τα προβλεπόμενα από τις διατάξεις του Οργανισμού αυτού ένδικα μέσα.

Με τις διατάξεις των άρθρων 17 παρ.2,25 παρ.4,26 και 27,32 και 33 του Π.Δ. 774/80 και άρθρο 150 του Π.Δ. 1225/81 «περί εκτελέσεως των περί Ελεγκτικού Συνεδρίου διατάξεων» καθιερώνεται γενικός κανόνας σύμφωνα με τον οποίο οι υπόλογοι του Δημοσίου των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α. λογοδοτούν στο Ε.Σ. με την υποβολή των λογαριασμών της διαχειρίσεως τους, το δε Ε.Σ. αφού ελέγξει τους λογαριασμούς αποφαίνεται για την ορθότητα ή όχι αυτών και εφόσον διαπιστώσει έλλειμμα, προς το οποίο εξομοιώνεται και η παράλειψη εισπράξεως εσόδων (άρθρ.27 παρ.1), καταλογίζει τον υπόλογο.

- Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 25 του Π.Δ. 774/80 και 3 παρ.5 του Β.Δ. 776/72 δεν προκύπτει ότι η υποβολή των απολογισμών στο Ελεγκτικό Συνέδριο πρέπει να πραγματοποιείται μέχρι τέλος Σεπτεμβρίου του επόμενου οικονομικού έτους, ενόψει του ότι από καμιά διάταξη προκύπτει υποχρέωση για το εποπτεύον όργανο, όπως πριν εγκρίνει τον απολογισμό του Ν.Π.Δ.Δ. κατά τις κείμενες

διατάξεις ενεργήσει και έλεγχο των παραστατικών στοιχείων της διαχειρίσεως.

- Ο έλεγχος που προβλέπεται από το άρθρο 98 παρ.1 εδ.δ' του Συντάγματος των λογαριασμών των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοικήσεως και των Ν.Π.Δ.Δ. του εδαφίου α' της ίδιας παραγράφου είναι εξωτερικός δικαστικός έλεγχος νομιμότητας των διαχειριστικών πράξεων των οικονομικών μεγεθών που απεικονίζονται στον απολογισμό και ισολογισμό, εντελώς διάφορος του ελέγχου που τυχόν ασκεί η διοίκηση με βάση ειδικές διατάξεις, όπως η διάταξη του άρθρου 21 του Π.Δ.544/77 «περί Οργανισμού του Υπουργ. Κοιν. Υπηρεσιών» η οποία προβλέπει τον κατασταλτικό έλεγχο των Ασφαλιστικών Οργανισμών από τη Δ/νση Ελέγχου της Γενικής Διευθύνσεως Κοινωνικής Ασφαλίσεως και ο οποίος είναι εσωτερικός διοικητικός έλεγχος. Επίσης είναι διαφορετικός ο εσωτερικός έλεγχος που ασκεί η διοίκηση στα συσταθέντα Ν.Π.Δ.Δ. με τον Ν.1566/85 με την επωνυμία «Εφορείες Σχολείων» ή το Υπουργείο που τα εποπτεύει με βάση τις διατάξεις του νόμου αυτού.

- Σύμφωνα με την έννοια της διατάξεως του άρθρου 98 παρ.1 στοιχ.δ' του Συντάγματος στον κατασταλτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου υπόκεινται όλοι οι λογαριασμοί των Ο.Τ.Α., των Ν.Π.Δ.Δ. καθώς και των εκκλησιαστικών Ν.Π.Δ.Δ., του άρθρ.1 παρ.4 του 590/1977, που εποπτεύονται, σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ.1 του Συντάγματος, από την αυτοδιοικούμενη Εκκλησία της Ελλάδος. Ο έλεγχος δε αυτός του Ελεγκτικού Συνεδρίου, δεν έχει καμιά σχέση με τον οικονομικό έλεγχο του άρθρ.46 του 590/1977, που ενεργείται στα παραπάνω Ν.Π.Δ.Δ. από Επιθεωρητές Δημοσίων

Διαχειρίσεων. Ο έλεγχος αυτός του Ε.Σ. δεν ανατρέπεται από το ότι για Ν.Π.Δ.Δ. διενεργείται και έλεγχος της οικονομικής του διαχείρισης του από τριμελή επιτροπή που συγκροτεί ο αρμόδιος Υπουργός, γιατί ο έλεγχος αυτός μπορεί να λειτουργήσει παράλληλα με το δικαστικό έλεγχο του Ελ.Συνεδρίου.

- Και μετά την έκδοση του Π.Δ.437/77 με το οποίο εξαιρέθηκαν από την εφαρμογή του Ν.Δ.496/74 οι Ασφαλιστικοί Οργανισμοί ο έλεγχος των δαπανών των Οργανισμών αυτών εξακολουθεί να διενεργείται από το Ελεγκτικό Συνέδριο με βάση τα άρθρα 17 και 18 του Ν.Δ. 1265/72.
- Οι Δικηγορικοί Σύλλογοι ως Ν.Π.Δ.Δ. υπάγονται στον έλεγχο του Ελεγκτικού Συνέδριου κατά το άρθρο 98 παρ.1 εδ.δ' του Συντάγματος, ανεξάρτητα του ότι εξαιρέθηκαν με το Π.Δ.1124/77 από τις διατάξεις του Ν.Δ.496/74, γιατί η εξαίρεση αυτή αναφέρεται μόνο στο λογιστικό δίκαιο αυτών και όχι στον κατασταλτικό έλεγχο που ασκείται αποκλειστικά από το Ελεγκτικό Συνέδριο. Στον κατασταλτικό έλεγχο του Ε.Σ. κρίθηκε ότι υπάγεται και η Ισραηλιτική Κοινότητα Κερκύρας, η οποία ως Ν.Π.Δ.Δ. συντάσσει προϋπολογισμό που εγκρίνεται από το Νομάρχη και η οποία δεν εξαιρείται με την αιτιολογία ότι δεν ασκεί δημόσια υπηρεσία ή διαχείριση, ούτε επιχορηγείται από το Κράτος, γιατί τέτοιοι λόγοι εξαιρέσεως δεν προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις.
- Ο έλεγχος των δαπανών των Ν.Π.Δ.Δ. γίνεται από το Ελεγκτικό Συνέδριο σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 98 του Συντάγματος. Εκ τούτου όμως δεν μπορεί να θεωρηθεί

ότι καταργήθηκαν οι διατάξεις του Ν.Δ.3329/55 σχετικά με τον έλεγχο των Ν.Π.Δ.Δ., από τους ορκωτούς λογιστές, με τις προϋποθέσεις που ορίζουν οι διατάξεις αυτές γιατί δεν αποκλείουν τον έλεγχο.

- Με τις διατάξεις του άρθρου 17 του Ν.Δ.1265/72 (ήδη άρθρο 15 του Π.Δ.774/80) και 16 του Ν.Δ.496/74 - ρυθμίζεται εξαντλητικά το θέμα του κατασταλτικού ελέγχου της διαχειρίσεως των Ν.Π.Δ.Δ. από το Ελ.Συνέδριο. Κατά συνέπεια οι διατάξεις του άρθρου 5 του Β.Δ.746/69 περί κατασταλτικού ελέγχου της νομιμότητας της διαχειρίσεως της Κεντρικής Λαχαναγοράς Πατρών και ο κατ'έτος έλεγχος του απολογισμού και ισολογισμού αυτής από εξελεγκτική επιτροπή θεωρούνται ότι έχουν καταργηθεί, γιατί είναι αντίθετες με τις διατάξεις των παραπάνω Ν.Δ./των.

Το Ε.Σ. δεν ασκεί οίκοθεν ελέγχους επί των επιχορηγουμένων σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 26 του ν. 1262/82, Ν.Π.Ι.Δ. Το ίδιο ισχύει και για την κατά τον ανωτέρω τρόπο επιχορηγούμενη Ε.Π.Ε. «Εταιρία Διαχειρίσεως Τεχνικής Βοήθειας» εκτός αν ο έλεγχος ανατεθεί σ'αυτό με κοινή Υπουργική απόφαση κατ'άρθρα 85 ν.1892/90 και 77 ν. 1943/91. Δεν αποκλείεται όμως η συμμετοχή του Ε.Σ. στον έλεγχο διαχειρίσεως από την πιο πάνω Ε.Π.Ε. των ποσών των Κοινοτικών Επιχορηγήσεων στα πλαίσια του Κ.Π.Σ. εφόσον διατυπωθεί σχετική πρόταση από το Ε.Σ. των Ε.Κ. στα πλαίσια της υποχρεωτικής συνεργασίας τους κατά το άρθρο 206α παρ.3 της Συνθ. Ε.Ο.Κ., η μορφή όμως και το περιεχόμενο του ελέγχου θα καθορισθούν από κοινού.

Παραστατικά στοιχεία διαχειρίσεως.

Απολογιστικά παραστατικά στοιχεία διαχειρίσεως χρημάτων αποτελούν τα πρωτότυπα δικαιολογητικά των διαχειριστικών πράξεων και όχι αντίγραφα των πρωτότυπων αποδείξεων, γιατί ο Έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου ενεργείται κατά νόμο με βάση πρωτογενή στοιχεία.

Σε περίπτωση απώλειας απολογιστικών στοιχείων που υποβλήθηκαν με διαβιβαστικό έγγραφο στην Υπηρεσία Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, θεωρείται ότι συντελέστηκε στην Υπηρεσία Επιτρόπου, εφόσον αυτή αδυνατεί να αποδείξει την επιστροφή των δικαιολογητικών στο Σχολ.Ταμείο, και συνεπώς για τον έλεγχο της διαχείρισης που αφορούν πρέπει να τηρηθεί η διαδικασία του άρθρου 45 παρ.1 του π.δ.774/80.

Τρόπος ελέγχου λογαριασμών. Απολογισμών.

Για κάθε αμφιβολία ή έλλειψη λογιστικών εγγραφών ή εσφαλμένη κατάταξη εσόδων ή εξόδων που παρατηρείται κατά την διενέργεια του ελέγχου, καθώς και για την γένει εσφαλμένη εγγραφή ή παράλειψη εισπράξεις των κατά νόμω τελών ή προσαυξήσεων εκπρόθεσμης καταβολής, η αρμόδια Διεύθυνση του Ελ.Συνεδρίου, ο Πάρεδρος ή ο Επίτροπος καλεί τους υπόλογους με την αποστολή σ'αυτούς φύλλου μεταβολών και ελλείψεων, προκειμένου να δώσουν τις αναγκαίες πληροφορίες, ή να διορθώσουν τους λογαριασμούς και τα βιβλία τους με τις απαραίτητες διορθώσεις ή διαφορετικά να αναπληρώσουν την αποδεικνυόμενη έλλειψη, τάσσοντας γι'αυτό προθεσμία μέχρι 15 ημερών.

- Οι Ταμιακοί υπόλογοι, πολιτικοί και στρατιωτικοί καθώς και ο υπόλογος Συμψηφισμών υποβάλλουν στο Ε.Σ. μέχρι

την 20η του επομένου μήνα τους λογαριασμούς της διαχείρισής τους κατά το μήνα που έληξε. Η προθεσμία αυτή μπορεί, ύστερα από αίτηση του υπολόγου, να παραταθεί για εξαιρετικούς λόγους για εύλογο χρονικό διάστημα. Σε περίπτωση δε θανάτου ή ανικανότητος του υπολόγου οι λογαριασμοί αποδίδονται από τους κληρονόμους του ή το νόμιμο αντιπρόσωπό του αντίστοιχα, με μέριμνα της προϊσταμένης του Υπηρεσίας. Ο παραπάνω έλεγχος των μηνιαίων λογαριασμών συμπληρώνεται με τον έλεγχο των ετήσιων λογαριασμών κατά τον οποίο το Ε.Σ. αποφαίνεται για την όλη διαχείριση του υπολόγου. Οι ετήσιοι αυτοί λογαριασμοί υποβάλλονται κάθε οικονομικό έτος μέσα σε δυο μήνες από τη λήξη του οικονομικού έτους ή απτήν με οποιοδήποτε τρόπο λήξη της διαχείρισής τους (Άρθρ.25 παρ.1 και 4 του Π.Δ., 774/80). Η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί, όπως συμβαίνει και με τους μηνιαίους λογαριασμούς (Παρ.5 άρθρ.25 του Π.Δ.774/80).

- Οι Επίτροποι του Ε.Σ. κατά τον κατασταλτικό έλεγχο των απολογισμών των κοινοτήτων και των λοιπών Ν.Π.Δ.Δ., που εδρεύουν στις Νομαρχίες και έχουν προϋπολογιστική και απολογιστική αυτοτέλεια, έχουν όλες τις αρμοδιότητες των αντίστοιχων διευθύνσεων του Ε.Σ. (επεξεργασία λογ/σμών, σύνταξη φύλλων μεταβολών και ελλείψεων κλπ.) και του Κλιμακίου (εκδίκαση απολογισμών, πράξεις απαλλαγής, καταλογισμοί κλπ.), δηλαδή όσες ακριβώς και του Κλιμάκιο τούτο, εκτός της δυνατότητας επιβολής χρηματικών ποινών (προστίμων) και των εν γένει κυρώσεων και εξαιρετικών διαδικασιών (κλήση σε απολογία κλπ.) του άρθρου 26 του Οργανισμού (π.δ/τος 774/80), για τις οποίες αρμόδιο είναι

το Κλιμάκιο τούτο και ο Πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Συνεπώς και σύμφωνα με το άρθρο 33, σε συνδυασμό με το άρθρο 27 του Π.Δ. 774/80, το Κλιμάκιο του Ε.Σ. ή οι επίτροποι αποφαίνονται με πράξη τους για την ορθότητα των λογαριασμών των υπολόγων Ν.Π.Δ.Δ. και ΟΤΑ ή τους καταλογίζουν για το έλλειμμα που διαπιστώνουν ή για το ποσό το οποίο παρέλειψαν να εισπράξουν. Όμως δεν νοείται χρηματικό έλλειμμα, εάν αυτό δεν προσδιορίζεται επακριβώς και όχι συμπερασματικά.

- Οι καταλογιστικές πράξεις κοινοποιούνται στον υπόλογο, μη επιτρεπομένης της προσφυγής στα λοιπά δικαστήρια, τα δε καταλογίζομενα ποσά εισπράττονται κατά τις διατάξεις του κώδικα εισπράξεως δημ.εσόδων. Κατά των εκτελεστών αυτών διοικητικών πράξεων δεν χωρεί αίτηση ακυρώσεως στο Συμβούλιο της Επικρατείας, γιατί κατά το άρθρο 98 παρ.1 ε' του Συντάγματος 1975, όλες οι πράξεις και αποφάσεις του Ελεγκ.Συνεδρίου διαφεύγουν τον έλεγχο του Σ.Τ.Ε..

- Οι καταλογιζόμενοι υπόλογοι μπορούν να ασκήσουν έφεση ενώπιον του 1 τμήματος του Ελεγ.Συνεδρίου, μέσα σε προθεσμία ενός έτους από την κοινοποίηση σ'αυτούς της καταλογιστικής πράξεως. Η έφεση δεν αναστέλλει την εκτέλεση της πράξεως, εκτός αν ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου διαταχθεί με απόφαση του Ε.Σ. η αναστολή της.

Περιπτωσιολογία καταλογισμών.

α) Η αρμοδιότητα των οικείων επιθεωρητών για καταλογισμό των εκκαθαριστών κλπ. αποδοχών προσωπικού των δημόσιων Υπηρεσιών σε περίπτωση ανώμαλης διαχείρισης δεν παρεμποδίζεται από το γεγονός της υποβολής των

μηνιαίων λογαριασμών των ταμιακών υπολόγων στο Ελεγ. Συνέδριο, αλλά εξακολουθεί να υφίσταται και μετά την υποβολή τους προς έλεγχο. Εξάλλου ο καταλογισμός ο οποίος επιβάλλεται από τους Επιθεωρητές αποτελεί προσωρινό και συντηρητικό μέτρο το οποίο αποσκοπεί στην εξασφάλιση της δημόσιας περιουσίας, αφού η τελική κρίση της υπάρξεως ή μη ανώμαλης διαχείρισης ανήκει στο Ελεγ. Συνέδριο το οποίο θα επιληφθεί της υποθέσεως ύστερα από προσφυγή του ενδιαφερομένου.

- β) Δαπάνη Ν.Π.Δ.Δ. που έγινε παρά την άρνηση του Επιτρόπου να θεωρήσει το οικείο ένταλμα, ή χωρίς να εκδοθεί τούτο είναι ανοίκειος και ως εκ τούτου συνιστά έλλειμμα για το οποίο νόμιμα καταλογίζεται ο υπόλογος κατά την διενέργεια του κατασταλτικού ελέγχου. Το ίδιο ισχύει και αν τα εντάλματα δεν προσκομίστηκαν για θεώρηση.
- γ) Η Διοικητική Επιτροπή Κρατικού Παιδικού Σταθμού ευθύνεται για την υποβολή στο Ελεγκτικό Συνέδριο του, απολογισμού που συντάσσεται κάθε χρόνο μαζί με όλα τα διαχειριστικά στοιχεία. Η παρακολούθηση όμως και η φροντίδα για την απόδοση των υπέρ του Δημοσίου και τρίτων κρατήσεων, η πληρωμή των δικαιούχων και η επισύναψη σε κάθε ένταλμα της εξοφλητικής απόδειξης του δικαιούχου είναι ευθύνες που βαρύνουν την Δ/ντρια του Σταθμού.
- δ) Το Διοικητικό Συμβούλιο του ΟΓΑ, το οποίο είναι αρμόδιο να εγκρίνει τις δαπάνες του Οργανισμού, καθίσταται υπόλογο για κάθε παράνομη δαπάνη που εγκρίνεται. Εγκρίνοντας δε με απόφασή του τον απολογισμό

συγκεκριμένου οικονομικού έτους, το Δ.Σ. αποδέχεται την ευθύνη, οποιασδήποτε δαπάνης που είχε εγκριθεί σε προηγούμενο οικονομικό έτος από το ίδιο αλλά με άλλη υπόλογο.

- ε) Νόμιμα καταλογίστηκε το Διοικητικό Συμβούλιο του ΝΙΜΤΣ με το ποσό που διατέθηκε για επιχορήγηση του Ταμείου αλληλοβοηθείας των υπαλλήλων γιατί τέτοια επιχορήγηση δεν προβλέπεται από καμιά διάταξη νόμου.
- στ) Ορθά καταλογίστηκε ο προϊστάμενος της Λιμενικής Αρχής με προσαυξήσεις καθυστερουμένων καταθέσεων υπέρ Λιμενικού Ταμείου και καμιά επιρροή δε ασκεί το γεγονός ότι δεν προέκυψε ζημιά στα περιουσιακά στοιχεία του Ταμείου.
- ζ) Κατά την άσκηση του Κατασταλτικού ελέγχου παρέχεται η ευχέρεια στο Πάρεδρο ή Επίτροπο ή το Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου να καταλογίζει τον αχρεωστήτως λαβόντα σε περίπτωση κατά την οποία η θεώρηση του χρηματικού εντάλματος είχε στηριχθεί σε προϋποθέσεις που δεν υφίστανται όπως π.χ. επί δικαιολογητικού εντάλματος που αποδείχθηκε πλαστό ή προκειμένου για γεγονός το οποίο αποδείχθηκε ότι δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Στην περίπτωση όμως που έχει εκδώσει πράξη επί των λογαριασμών του υπολόγου μπορεί να προέλθει σε αναθεώρηση αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 29 παρ. 1 του Π.Δ. 774/80.
- η) Άν ο υπόλογος που είναι υπεύθυνος σε αποζημίωση λόγω ελλειμματικής διαχείρισης, πεθάνει πριν εκδοθεί καταλογιστική πράξη σε βάρος του, το αξιούμενο ποσό καταλογίζεται σε βάρος των κληρονόμων του, αφού

επιμερισθεί ανάλογα με την κληρονομική μερίδα του καθενός, γιατί υποκείμενα καταλογισμού είναι μόνο πρόσωπα που βρίσκονται στη ζωή.

θ) Δεν επιζητείται όμως καταλογισμός των κληρονόμων που έχουν αποποιηθεί τη κληρονομιά του υπόχρεου, εφόσον αυτοί με δήλωσή τους στον αρμόδιο Γραμματέα Πρωτοδικών αποποιήθηκαν νόμιμα και εμπρόθεσμα κατά τις διατάξεις των άρθρων 1847 και 1848 του Αστικού Κώδικα, την επαχθείσα σ' αυτούς κληρονομιά.

ια) Απόφαση του Ιτμ. του Ε.Σ. κατά το μέρος που δέχθηκε καταλογισμό υπόλογου - διαχειριστή βιβλιοπωλείου της Αποστολικής Διακονίας της Εκκλησίας της Ελλάδος αναθεωρήθηκε απ' αυτό γιατί η έκθεση του Επιθεωρητή δημοσίων υπολόγων που προσκομίσθηκε (ως νέο κρίσιμο έγγραφο κατά το άρθρο 29 του Π.Δ. 774/80) βεβαιώνει πλήρως ότι τα προκύψαντα από τον διαχειριστικό έλεγχο ελλείμματα σε αριθμό, είδος και αξία βιβλίων υπήρξαν αποτέλεσμα ανώμαλης και άτακτης διαχείρισης του εν λόγω υπόλογου, που οφείλεται στην υπηρεσιακή ανεπάρκεια κατά την άσκηση των καθηκόντων του, συνέπεια των πενιχρών ή και ανύπαρκτων γραμματικών του γνώσεων και όχι σε δόλια προαίρεση ή βαρεία αμέλεια και έτσι δεν μπορεί μα καταλογισθεί κατά το άρθρο 27 παρ.3 του Π.Δ. 774/80 με προσαύξηση επί της αξίας των παραπάνω ελλειμμάτων.

ιβ) Δεν απαλλάσσεται ο Ταμίας, ούτε τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου Νοσοκομείου από την ευθύνη τους για την κλοπή του χρηματοκιβωτίου του Ν.Π. από άγνωστους δράστες, καθόσον από τις πορισματικές

εκθέσεις των σχετικά διενεργηθεισών Ε.Δ.Ε. προκύπτει η αμέλεια των ανωτέρω ως προς τη λήψη μέτρων φυλάξεως και ασφάλειας του χρηματοκιβωτίου και του περιεχομένου του.

ιγ) Εκκαθαριστής αποδοχών καταλογίστηκε από το Α' κλιμάκιο του Ελ.Συνεδρίου σε εφαρμογή του άρθρου 72 παρ.1 του Ν.Δ. 321/69 και άρθρ.35 και 43 παρ.1 και 2 του Π.Δ. 774/80, γιατί ο τελευταίος κατά τη μεταφορά των χρημάτων δεν έλαβε τα αναγκαία μέτρα, τα οποία του είχαν υποδειχθεί, με αποτέλεσμα να πέσει θύμα ληστείας και να χαθεί το μεγαλύτερο μέρος των χρημάτων που προοριζόταν για την πληρωμή αποδοχών.

Αναζήτηση ποσών που καταβλήθηκαν αχρεώστητα αλλά καλόπιστα.

Κατά πάγια νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου στη περίπτωση που καταβλήθηκαν χρηματικά ποσά για αποδοχές ή συντάξεις «αχρεωστήτως αλλά καλοπίστως» αντίκειται στις αρχές της εύρυθμης και χρηστής διοικήσεως η αναζήτηση και επιστροφή τους μετά την πάροδο αρκετού χρόνου από της εισπράξεως και εφόσον δημιουργεί ανυπέρβλητες οικονομικές δυσχέρειες που συνεπάγονται άμεση και δυσμενή επίδραση στα μέσα διαβίωσης αυτού που τα εισέπραξε. Όμως ο καταλογισμός αντίκειται στις παραπάνω αρχές εφόσον συντρέχουν αθροιστικά οι εξής προϋποθέσεις: α) Κρίνεται ότι μετά από εκτίμηση των συγκεκριμένων σε κάθε περίπτωση συνθηκών και της συμπεριφοράς των αρμόδιων κρατικών οργάνων, δημιουργήθηκε σ' αυτόν που καταβλήθηκαν τα ποσά αυτά σταθερή και δικαιολογημένη πεποίθηση ότι ήταν πράγματι

δικαιούχος και καλόπιστα συνεπώς τα εισέπραξε και β) προκύπτει από την εκτίμηση των στοιχείων της προσωπικής και οικογενειακής περιουσιακής καταστάσεως του «αχρεωστήτως λαβόντος» ότι μετά παρέλευση ικανού χρονικού διαστήματος η αναζήτηση και επιστροφή των καταβληθέντων θα δημιουργήσει απρόβλεπτες οικονομικές δυσχέρειες που είναι δυνατόν να έχουν άμεση και δυσμενή επίδραση στα μέσα διαβιώσεως αυτού και της οικογένειάς του. Η αρχή όμως αυτή της μη αναζήτησης των αχρεωστήτων εισπραχθέντων δεν εφαρμόζεται όταν η επιστροφή και ο καταλογισμός επιτάσσονται από ρητή διάταξη νόμου, όπως συμβαίνει για συνταξιούχο που έλαβε σύνταξη κατά παράβαση των διατάξεων του Ν.1256/82 και 1379/83. Εξάλλου κατά γενική αρχή του δικαίου της κοινωνικής ασφάλισης, η οποία κάμπτεται μόνο σε περίπτωση ρητής αντίθετης διάταξης, η αναζήτηση των «αχρεωστήτων αλλά καλοπίστων εισπραχθέντων» μετά την πάροδο αρκετού χρόνου από της εισπράξεως αντίκειται στην αρχή της εύρυθμης της χρηστής διοίκησης, γιατί συνεπεία σε βάρος του λαβόντος, επιτρεπομένη μόνο εφόσον ήθελε κριθεί ότι ο εισπράξας τα αναζητούμενα ποσά διατελούσε σε δόλο κατά την παράνομη είσπραξή τους. Στην περίπτωση όμως αυτή η συνδρομή του δόλου πρέπει να βεβαιώνεται με πλήρη αιτιολογημένη σχετική κρίση, γιατί η ύπαρξη του παράγοντα αυτού αποτελεί τη νόμιμη βάση της αναζητήσεως.

ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟ**ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΙΔΙΚΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ****ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ Α.Ε.Ι.****ΝΟΜΟΣ ΥΠ'ΑΡΙΘ. 2083/1992**

Εκσυχρονισμός της Ανώτατης Εκπαίδευσης
(φεκ 159/21-9-92)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'**Διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια**

Ενίσχυση της διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας των Α.Ε.Ι. (Άρθρο 1)

1. Η πραγματοποίηση των δαπανών των Ανώτατων Εκπαίδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.) διέπεται από τις παραδεδεγμένες νομικές και οικονομικές αρχές και ιδίως της δημοσιότητας, της διασφάλισης του συμφέροντος των Α.Ε.Ι. και της ταχείας ενέργειας, για την επίτευξη της οποίας επιτρέπεται, ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση του πρυτανικού συμβουλίου, παρέκκλιση από τις ισχύουσες διατάξεις περί λογιστικού των ν.π.δ.δ., περί εκτελέσεως δημόσιων έργων και αναθέσεως μελετών και περί προμηθειών του δημόσιου τομέας, με την επιφύλαξη των διατάξεων του π.δ. 105/1989 «Προσαρμογή της

ελληνικής νομοθεσίας περί κρατικών προμηθειών προς το κοινοτικό δίκαιο κλπ.».

2. Για προμήθειες ηλεκτρικών υπολογιστών, εποπτικών μέσων διδασκαλίας, εργαστηριακών μηχανών και πάγκων, συσκευών και οργάνων ή εξαρτημάτων, που προορίζονται για την εκπαίδευση των φοιτητών και την επιστημονική έρευνα, καθώς και επιστημονικών βιβλίων και περιοδικών, διενεργείται μετά από αιτιολογημένη απόφαση του πρυτανικού συμβουλίου πρόχειρος μειοδοτικός διαγωνισμός, πλην των περιπτώσεων του άρθρου 3 παρ.20 του ν.1797/1988. Για δαπάνες ποσού κατώτερου των πέντε (5) εκατομμυρίων δραχμών κατά περίπτωση και κατ'είδος ή αντικείμενο δεν απαιτείται η διενέργεια διαγωνισμού. Το ποσό αυτό μπορεί να αναπροσαρμόζεται με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας και θρησκευμάτων.
3. Διατάκτης των δαπανών του Α.Ε.Ι. είναι ο πρύτανης και σε περίπτωση ελλείψεως, απουσίας ή κωλύματός του ο αντιπρύτανης Οικονομικού Προγραμματισμού και Ανάπτυξης. Ο πρύτανης μπορεί με πράξη του να μεταβιβάζει την άσκηση της αρμοδιότητας αυτής συνολικά ή για ορισμένου ύψους ή είδους δαπανών στον ανωτέρω αντιπρύτανη.
4. Η εκκαθάριση των δαπανών ενεργείται από όργανα της οικονομικής υπηρεσίας του Α.Ε.Ι., η δε πληρωμή τους είπε από την οικονομική υπηρεσία του Α.Ε.Ι.: είτε από πιστωτικό οργανισμό, πάντοτε όμως ύστερα από προηγούμενη θεώρηση των χρηματικών ενταλμάτων από τον ελέγχοντα τη νομιμότητα των δαπανών αρμόδιο

πάρεδρο ή επίτροπο του Ελεγκτικού Συνέδριου, ο οποίος αποφαίνεται μέσα σε τρεις (3) εργάσιμες ημέρες από την περιέλευσή τους σε αυτόν.

5. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων πραγματοποιείται ενοποίηση των κωδικών αριθμών των εσόδων και των εξόδων του τακτικού προϋπολογισμού των Α.Ε.Ι. και ταξινομούνται σε ομάδες και κατηγορίες ανάλογα με τη φύση τους και τις ιδιαιτερότητες των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.
6. Η αναμόρφωση του τακτικού προϋπολογισμού των Α.Ε.Ι. ενεργείται με απόφαση της Συγκλήτου ή όπου δεν υπάρχει Σύγκλητος με απόφαση του ανώτατου συλλογικού οργάνου διοίκησης του Α.Ε.Ι. και εκτελείται χωρίς έγκριση άλλης κρατικής αρχής, εκτός από τις δαπάνες, που αναφέρονται στις κάθε είδους αμοιβές και αποζημιώσεις του προσωπικού. Οι αποφάσεις αναμόρφωσης κοινοποιούνται στα Υπουργεία Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και στο Ελεγκτικό Συνέδριο.
7. Για δαπάνες που δεν προβλέπονται ειδικώς από διατάξεις νόμων και αποσκοπούν στην εκπλήρωση της ευρύτερης κοινωνικής, πολιτιστικής και αναπτυξιακής αποστολής των Α.Ε.Ι., καθώς και στη διεθνή εμφάνιση και προβολή τους, όπως για αποστολή μελών Δ.Ε.Π. σε διεθνή συνέδρια, οργάνωση σεμιναρίων, πρόσκληση και φιλοξενία αλλοδαπών μελών Δ.Ε.Π., επιστημόνων και επίσημων προσκεκλημένων, επιτρέπεται η εγγραφή πιστώσεων στον τακτικό προϋπολογισμό του Ιδρύματος, το ύψος των οποίων δεν μπορεί να υπερβεί το 2% του, ύψους της

κρατικής χορήγησης για λειτουργικές ανάγκες του αντιστοίχου οικονομικού έτους.

8. Επιτρέπεται στα Α.Ε.Ι. η σύναψη συμβάσεων έργου με φυσικά ή νομικά πρόσωπα οποιασδήποτε μορφής προκειμένου να καλύψουν τις ανάγκες καθαριότητας και φυλάξεως των κτιρίων και εν γένει εγκαταστάσεων ιδιόκτητων ή μη των ιδρυμάτων, καθώς και συντήρησης των εξωτερικών χώρων, που περιβάλλουν τα πανεπιστημιακά ακίνητα και εγκαταστάσεις. Οι σχετικές δαπάνες βαρύνουν τον τακτικό προϋπολογισμό του Ιδρύματος.

**ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΩΝ - ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ
Ν.Δ. 321/69 ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΠΡΟΚΑΛΟΥΝ
ΔΑΠΑΝΕΣ**

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2081/92

Ρύθμιση του θεσμού των Επιμελητηρίων, τροποποίηση των διατάξεων του ν. 1712/1987 για τον εκσυγχρονισμό των επαγγελματικών οργανώσεων των εμπόρων, βιοτεχνών και λοιπών επαγγελματιών και άλλες διατάξεις.

(Άρθρο 4)

«... 9. Οικονομικές και άλλες διατάξεις : Στα Επιμελητήρια δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του α.ν. 281/1935, του ν. 1538/1950 άρθρο 15, του ν. 1255/1972, του ν. 496/1974, του ν. 152/1975, του ν. 1256/1982 και του ν. 1735/1985. Τα των προμηθειών, μισθώσεων ή εκμισθώσεων, αγορών ή εκποιήσεων ακινήτων και κινητών πραγμάτων κ.λ.π. ρυθμίζονται με αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου.

Το οικονομικό έτος άρχεται την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου ημερολογιακού έτους. Ο προϋπολογισμός συντάσσεται από τη διοικητική επιτροπή κάθε Οκτώβριο, εγκρίνεται από το διοικητικό συμβούλιο και υποβάλλεται για τελική έγκριση στον Υπουργό Εμπορίου το Δεκέμβριο του ίδιου έτους. Κάθε Απρίλιο συντάσσεται από τη διοικητική επιτροπή ο απολογισμός και υποβάλλεται στον Υπουργό Εμπορίου εντός μηνός από την έγκρισή του από το διοικητικό συμβούλιο. Παρόμοια διαδικασία ακολουθείται και για κάθε τροποποίηση του προϋπολογισμού.

10. Προμήθειες: Κάθε δαπάνη, προμήθεια υλικού, ανάθεση έργου έξοδα εγκατάστασης και λειτουργίας των εταιρειών, που ιδρύονται εκάστοτε διενεργούνται μετά από απόφαση του διοικητικού συμβουλίου κατά παρέκκλιση από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί δημόσιου λογιστικού, κρατικών προμηθειών και εκτελέσεως δημόσιων έργων. Η διαδικασία πραγματοποίησης των δαπανών διέπεται από τις παραδεδιγμένες νομικές και οικονομικές αρχές, ιδίως της δημοσιότητας, της διασφάλισης του συμφέροντος του Επιμελητηρίου και της ταχείας ενέργειας, για την επίτευξη της οποίας επιβάλλεται η ανωτέρω παρέκκλιση. Ειδικά, για δαπάνες ποσού κατώτερου των τριών (3) εκατομμυρίων δραχμών κατά περίπτωση ή και κατά είδος ή αντικείμενο, δεν απαιτείται δημόσιος διαγωνισμός. Το ανωτέρω ποσό των τριών εκατομμυρίων είναι δυνατό να αναπροσαρμόζεται ανά διετία με

απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του Επιμελητηρίου και μέχρι ποσοστού 25% εκάστοτε.

(Άρθρο 27)

Στον ν.1558/1985 «Κυβέρνηση και κυβερνητικά όργανα» προστίθεται νέο άρθρο, το οποίο αριθμείται σε άρθρο 29 Α και έχει ως ακολούθως:

(Άρθρο 29 Α.)

Έλεγχος των δαπανών που προκαλούν οι κανονιστικές διοικητικές πράξεις.

1. Η κατά νομοθετική εξουσιοδότηση έκδοση από οποιοδήποτε διοικητικό όργανο κανονιστικών διοικητικών πράξεων που συνεπάγεται κάθε είδους δαπάνες σε βάρος του Δημοσίου επιτρέπεται εφεξής μόνο αν έχει εγγραφεί αντίστοιχη πίστωση στον προϋπολογισμό του Κράτους.
2. Στο κείμενο κάθε κανονιστικής πράξης και σε ιδιαίτερο τελευταίο άρθρο ή σε ιδιαίτερη τελευταία διάταξη με τον τίτλο «Κάλυψη δαπάνης» αναγράφεται υποχρεωτικά το μέγεθος της δαπάνης και η κατανομή της σε οικονομικά έτη και βεβαιώνεται επίσης υποχρεωτικά από το αρμόδιο για την έκδοσή της όργανο ο ειδικός φορέας του προϋπολογισμού και ο Κωδικός Αριθμός Εξόδου (ΚΑΕ), από τους οποίους πρόκειται να καλυφθεί η εν λόγω δαπάνη. Σε περίπτωση που δεν έχει εγγραφεί σχετική πίστωση στον προϋπολογισμό του Κράτους ή αυτή που έχει εγγραφεί έχει εξαντληθεί ή είναι ανεπαρκής, αναγράφεται η απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, η οποία τροποποιεί τον προϋπολογισμό με τισόποση της προκαλούμενης δαπάνης αυξομείωση, νέα εγγραφή, αύξηση ή μεταφορά πιστώσεων σύμφωνα με τα άρθρα 15

έως 18 του ν.δ. 321/1969 «Περί Κώδικος Δημοσίου Λογιστικού» ή εν πάσῃ περιπτώσει, η πηγή από την οποία θα καλυφθεί η σχετική δαπάνη.

3. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται αναλόγως στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, κοινωνικής ασφάλισης και σε όλα τα άλλα νομικά πρόσωπα δημόσιου δικαίου (ν.π.δ.δ.) καθώς και στα κρατικά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (ν.π.ι.δ.). Στην περίπτωση αυτή, στο κείμενο κάθε κανονιστικής πράξης σε ιδιαίτερο τελευταίο άρθρο ή σε ιδιαίτερη τελευταία διάταξη με το τίτλο «Κάλυψη δαπάνης» αναγράφεται υποχρεωτικά το μέγεθος της δαπάνης και η κατανομή της σε οικονομικά έτη και βεβαιώνεται επίσης υποχρεωτικά από το αρμόδιο για την έκδοση ή την έγκριση της πράξης όργανο, η πίστωση του προϋπολογισμού του νομικού προσώπου από την οποία πρόκειται να καλυφθεί η εν λόγω δαπάνη. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει τέτοια πίστωση, αναγράφεται η πράξη των αρμόδιων οργάνων με την οποία τροποποιείται ο προϋπολογισμός του νομικού προσώπου για τη δημιουργία της αναγκαίας πίστωσης.
4. Η αναφορά των στοιχείων των προηγούμενων παραγράφων στο σώμα της κανονιστικής πράξης αποτελεί ουσιώδη τύπο για την έκδοσή της. Σε περίπτωση παράλειψης της αναφοράς αυτής η κανονιστική πράξη δεν δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
5. Η κοινή απόφαση Έρ.50148/542/24.6.92 των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας και Εμπορίου καταργείται από τότε που ισχυε.

6. Η ισχύς αυτού του άρθρου αρχίζει ένα μήνα από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Απόφαση Υπουργού Οικονομικών.

2054839/452/0026/3-7-92 (ΦΕΚ 447/92 Β')

Αύξηση του χρηματικού ποσού του οριζόμενου από τις διατάξεις του άρθρου 84 του Ν.Δ. 321/69 και του άρθρου 41 Ν.Δ. 496/74.

Έχοντας υπόψη:

1. Το άρθρο 84 του Ν.Δ.321/69 « περί Κώδικος Δημοσίου Λογιστικού».
2. Το άρθρο 41 του Ν.Δ.496/74 «περί λογιστικού των Ν.Π.Δ.Δ.
3. Την v.1660/10007556/116/23.1.92 απόφαση του Πρωθυπουργού και Υπουργού Οικονομικών «περί αναθέσεως αρμοδιοτήτων του Υπουργού Οικονομικών στον Υφυπουργό Οικονομικών.
4. Την ανάγκη αυξήσεως του ποσού που απαιτείται για την σύνταξη εγγράφου επί των συμβάσεων για λογαριασμό του Δημοσίου και των Ν.Π.Δ.Δ. με αντικείμενο άνω των 10.000 δρχ. λόγω των μεταβληθεισών οικονομικών συνθηκών αποφασίζουμε:

Αυξάνουμε το χρηματικό ποσό το οριζόμενο από τις διατάξεις του άρθρου 84 του Ν.Δ. 321/69 και του άρθρου 41 του Ν.Δ. 496/74 σε' 150.000 δρχ. Η ισχύς της παρούσης ισχύει από τη δημοσίευση της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

**N.2071/92. Εκσυγχρονισμός και Οργάνωση Υγείας
(ΦΕΚ 123/15-6-92)**

(Άρθρο 49)

Προϋπολογισμοί - Απολογισμοί και οικονομική διαχείριση νοσηλευτικών ιδρυμάτων του ν.δ.2592/1953

1. Οι προϋπολογισμοί των νοσηλευτικών ιδρυμάτων του ν.δ. 2592/1953 συντάσσονται και υποβάλλονται κατά τις ισχύουσες διατάξεις περί προϋπολογισμών ν.π.δ.δ.
2. Ο Υπουργός Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων με απόφαση του καθορίζει ενιαίο πλαίσιο αντικειμενικών κριτηρίων για την εκτίμηση των οικονομικών μεγεθών του προϋπολογισμού ώστε αυτοί να στοιχειοθετούνται επί μηδενικής βάσεως.
3. Μέσα σε τρεις μήνες από το τέλος του κάθε έτους ο απολογισμός της οικονομικής χρήσεως των νοσηλευτικών ιδρυμάτων δημοσιεύεται με ευθύνη της διοικήσεώς τους σε μία ημερήσια εφημερίδα του νομού ή της οικείας υγειονομικής περιφέρειας του νοσηλευτικού ιδρύματος.
4. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση της ειδικής γραμματείας διοικητικών, οργανωτικών και οικονομικών θεμάτων του άρθρου 4 του νόμου αυτού, καθορίζεται κάθε λεπτομέρεια σχετική με την άσκηση ελέγχου επί της οικονομικής διαχείρισεως των νοσηλευτικών ιδρυμάτων.

Σχολικές Επιτροπές

Άρθρο 5 Ν.1894/92

«... 8. Σε κάθε δήμο ή κοινότητα συνιστώνται δημοτικά ή κοινοτικά νομικά πρόσωπα με την επωνυμία «Σχολικές Επιτροπές» διεπόμενα από το Π.Δ. 323/89. Κάθε σχολική επιτροπή καλύπτει ένα ή περισσότερα δημόσια σχολεία της Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ανάλογα με τις τοπικές ανάγκες, όπως αυτές εκτιμώνται από τον αντίστοιχο οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης. Στη διοίκηση των σχολικών επιτροπών μετέχουν υποχρεωτικά οι διευθυντές των αντίστοιχων σχολείων, από ένας εκπρόσωπος των αντίστοιχων συλλόγων γονέων, εφ'όσον υπάρχουν τέτοιοι σύλλογοι και εκπρόσωπος των μαθητικών κοινοτήτων για τα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. 9. Έργο κάθε σχολικής επιτροπής είναι η διαχείριση των πιστώσεων που της διατίθενται για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας των αντίστοιχων σχολείων (θέρμανσης, φωτισμού, ύδρευσης, τηλεφώνου, αποχέτευσης, αγοράς αναλώσιμων υλικών κ.λ.π.), η αμοιβή καθαριστριών, η εκτέλεση έργων για την επισκευή και συντήρηση των αντίστοιχων σχολείων και του κάθε είδους εξοπλισμού τους, η εισήγηση προς τις αντίστοιχες διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για τον εφοδιασμό από τον Οργανισμό Σχολικών Κτιρίων των αντίστοιχων σχολείων με έπιπλα κα εξοπλιστικά είδη και από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με βιβλία για τις αντίστοιχες σχολικές

βιβλιοθήκες, η διαχείριση των εσόδων από την ενδεχόμενη εκμετάλλευση των σχολικών κυλικείων, καθώς και η λήψη κάθε είδους μέτρου που κρίνεται αναγκαίο για τη στήριξη της διοικητικής λειτουργίας των σχολικών μονάδων. 11. Οι Σχολικές επιτροπές της παρ.8 εξαιρούνται από την εφαρμογή του -Ν.Δ.496/74 «περί λογιστικού των Ν.Π.Δ.Δ.» ο δε τρόπος και η διαδικασία πραγματοποίησης, δικαιολόγησης, ελέγχου και απόδοσης των κάθε είδους εσόδων και εξόδων των οργάνων αυτών καθορίζονται, κατ'απόκλιση των διατάξεων του π.δ. 76/1985, με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Με αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών, Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζεται η εκτέλεση από τις σχολικές επιτροπές των έργων της παρ. 9 του άρθρου κατ'απόκλιση από τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας για την εκτέλεση έργων του Δημοσίου και των Ο.Τ.Α. 12. Η ευθύνη και η αρμοδιότητα για επισκευές μεγάλης κλίμακας στο φέροντα οργανισμό, στις στέγες και στις εγκαταστάσεις των σχολικών κτιρίων ανήκει στους αντίστοιχους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και, εφόσον αυτοί δηλώσουν ότι αδυνατούν, ασκείται από τις οικείες νομαρχίες, οι οποίες επιχορηγούνται με τις σχετικές πιστώσεις. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής ισχύουν και για τα

μισθωμένα διδακτήρια, με την προϋπόθεση ότι η επισκευή ή η συντήρηση θα έχει αποκλειστικό σκοπό τη βελτίωση της λειτουργίας των διαφόρων κτιριακών υδραυλικών και ηλεκτρομηχανικών εγκαταστάσεων για την πρόληψη καταστάσεων επικίνδυνων για τη σωματική ακεραιότητα και την υγεία των μαθητών και των εργαζομένων, μετά από πρόταση του διευθυντή του αντίστοιχου σχολείου. Η έγκριση της διάθεσης της απαιτούμενης πίστωσης για το σκοπό αυτόν γίνεται με απόφαση του οικείου οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης, ύστερα από εισήγηση της αρμόδιας τεχνικής υπηρεσίας.»

- Με την 64447/1991 κοινή απόφαση των Υπουργών, που προβλέπει η παραπάνω διάταξη της παρ.11 ορίζεται εκτός των άλλων, ότι δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του Β.Δ. 17-5/15-6-1959 «περί οικονομικής διοικήσεως και λογιστικού των δήμων και κοινοτήτων» και ότι δεν θα συντάσσονται προϋπολογισμοί και απολογισμοί.
- Δια της διαθήκης, με την οποία κατελήφθησαν σε δημοτικό σχολείο αγροκτήματα για να χορηγούνται βραβεία από τα εισοδήματά τους και ορίστηκε ίδιος τρόπος διοικήσεως, συνιστάται αυτοτελές ίδρυμα, εν συνδρομή των όρων του άρθρου 95 παρ.1 ΑΝ 2039/1939 διοικούμενο υπό της δια της διαθήκης οριζόμενης Επιτροπής (ίδιου τρόπου διοικήσεως), ήτις δεν θίγεται και στο έργο της οποίας δεν δύναται να υπεισέλθει η άλλα καθήκοντα έχουσα οικεία Σχολική Επιτροπή του άρθρου 8 παρ.8 και 9 του ν.1894/90. Η αποδοχή της καταλιπομένης κληρονομιάς θα γίνει υπό του

οικείου Ο.Τ.Α. ως καθολικού διαδόχου του καταργηθέντος ΝΠΔΔ «Σχολική Εφορεία» του οικείου Δημοτικού Σχολείου.

- Από τις πιο πάνω διατάξεις σαφώς προκύπτει ότι τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις επί της κινητής, και ακίνητης περιουσίας των καταργουμένων εφορειών όλων των δημοσίων σχολείων μεταβιβάζονται αυτοδικαίως στους οικείους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οποίοι συνεχίζουν τις συναφείς με την κινητή και ακίνητη περιουσία εκκρεμείς δίκες, και όχι στην σχολική επιτροπή. Κατ'ακολουθίαν των ανωτέρω η απάντηση αποζημίωσης λόγω απαλλοτριώσεως σχολικού ακινήτου, που κατατέθηκε στο Τ.Π. και ΔΑΝΕΙΩΝ και για την οποία αναγνωρίσθηκε ως δικαιούχος η σχολική εφορεία, μεταβιβάσθηκε μετά την κατάργησή της τελευταίας στον οικείο Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ο οποίος και νομιμοποιείται για την ανάληψη της από το ΤΑΜΕΙΟ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΔΑΝΕΙΑ προς διάθεσή της για να καλύψει των σχολικών αναγκών. Στο ερώτημα σας επομένως προκύπτει η απάντηση ότι για την ανάληψη της αποζημίωσεως από απαλλοτρίωση σχολικού ακινήτου δεν νομιμοποιείται η σχολική επιτροπή αλλά ο οικείος οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης.

Επίλογος - Συμπεράσματα

Οι Οικονομολόγοι συζητούν και προτείνουν

Πολλές και ουσιαστικές ήταν οι προτάσεις που διατυπώθηκαν σε συνεδρίαση Αντιπροσώπων του Ο.Ε.Ε. σχετικά με τον προϋπολογισμό.

Προτάσεις που είναι απο/μα εμπειρίας αρκετών ετών. Στην προσπάθεια μας αυτής παραθέτουμε συμπεράσματα και απόψεις.

- Για να συνταχθεί ένας αξιόπιστος προϋπολογισμός είναι αναγκαίο να ξεκαθαριστεί σε πολιτικό επίπεδο το πρότυπο της νέας αναπτυξιακής λογικής της βιώσιμης ανάπτυξης να καθοριστούν οι στρατηγικοί στόχοι της αναπτυξιακής πορείας σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο καθώς και τα μέσα και μέτρα οικονομ. πολιτικής που θα πρέπει να ληφθούν και να στοχεύουν στη συνολική παρέμβαση της οικονομίας μας.
- Ο κρατικός προϋπολογισμός δεν διαφέρει από άλλους προϋπολογισμούς πλην όμως διακρίνεται από ορισμένα βασικά χαρακτηριστικά.

Το πρώτο χαρακτηριστικό της ταξικότητας είναι ο άμετρος καταναλωτισμός και το 2ο χαρακτηριστικό είναι η διεύρυνση της φορολογ. βάσης.

Δεύτερη σημαντική ποιοτική αλλαγή στον κρατικό προϋπολογισμό είναι η διάσπαση της ενότητας. Από την πλευρά των εσόδων έχουμε βασική πηγή άντλησης πόρων από εθνικές πηγές από εθνικές δυνατότητες.

Από την άλλη μεριά η κατεύθυνση των δαπανών η οποία προσπάθεια αναπτυξιακή ή όχι είναι ενοριακής

προοπτικής δηλ. το μεγάλο μονοπωλιακό κεφάλαιο το μη εθνικό κεφάλαιο τυγχάνει την ιδίαν προνομίων που τυγχάνει και το εθνικό κεφάλαιο.

Και τέλος το τρίτο χαρακτηριστικό του Προϋπολογισμού είναι ότι υπάρχει μεγάλη απόσταση μεταξύ λόγων και έργων πραγματικότητας και θεωρητικών διατυπώσεων.

- Ο δημόσιος ή κρατικός προϋπολογισμός αποτελεί σχέδιο δράσης του δημόσιου φορέα. Ο δημόσιος προϋπολογισμός εισάγεται στην βουλή και ψηφίζεται. Με αυτών τον τρόπο η διοικητική πράξη περιβάλλεται τον τύπο του νόμου.

Η διαφορά που υπάρχει μεταξύ των δημοσίων προϋπολογισμών και των ιδιωτικών είναι ότι, οι ιδιωτικοί προϋπολογισμοί είναι πράξεις μόνο οικονομικές, πράξεις πρόβλεψης εσόδων και εξόδων της επιχείρησης, ενώ οι δημόσιοι προϋπολογισμοί είναι παράλληλα και πράξεις νομικές, πράξεις που δημιουργούν δικαιώματα και υποχρεώσεις.

Ο δημόσιος προϋπολογισμός αποτελεί πρόγραμμα δράσης της κάθε κυβέρνησης. Όταν αυξάνονται οι πιστώσεις για την Εθνική παιδεία, είναι σαν να προβλέπεται η ανάπτυξη και βελτίωση της δημόσιας εκπαίδευσης, ή όταν μειώνονται οι στρατιωτικές πιστώσεις είναι σα να προβλέπεται η μείωση της διεθνούς έντασης. Ο χαρακτήρας επομένως της «πρόβλεψης» και της «επιδίωξης» παίζει σημαντικό ρόλο στην κατάρτιση του δημόσιου προϋπολογισμού.

Ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά του κρατικού προϋπολογισμού είναι ότι, αυτός αποτελεί μέσο

αναδιανομής του εθνικού εισοδήματος αφού το σύγχρονο κράτος συμμετέχει άμεσα στην αναπαραγωγή.

Ο ελληνικός κρατικός προϋπολογισμός χαρακτηρίζεται από την συνεχώς αυξανόμενη διόγκωση των κρατικών δαπανών, που η συμμετοχή τους στο Α.Ε.Π. τα τελευταία χρόνια ξεπερνάει το 1/3, με συνέπεια η αποκόμιση εσόδων από την χρονιάτικη νεοδημιουργούμενη αξία, δηλαδή το Εθνικό Εισόδημα να μην μπορεί να ισοσκελιστεί.

Έτσι ένα άλλο χαρακτηριστικό του ελληνικού προϋπολογισμού είναι ότι αυτός μεταπολεμικά είναι συνεχώς ελλειμματικός, δηλαδή τα συνολικά έξοδα του Κράτους για τα οποία έχουμε κάνει λόγο σε προηγούμενη ενότητα, υπερβαίνουν συστηματικά τα έσοδά του, που εξασφαλίζονται με τον ενεργό παρεμβατισμό του κράτους στον μηχανισμό της αγοράς, των τιμών, των δασμών, του φορολογικού συστήματος κ.λ.π.

Για την κάλυψη των ελλειμμάτων του κρατικού προϋπολογισμού οι κυβερνήσεις, εύκολα προσφέγουν στον εσωτερικό και εξωτερικό δανεισμό και στην έκδοση χαρτονομίσματος.

Η ακολουθούμενη πολιτική και στην χώρα, μας, κάλυψη αυτών με τις μορφές του δανεισμού, πηγάζουν από τις σύγχρονες αστικές αντιλήψεις στην πολιτική οικονομία για την εξεύρεση μέσων άμβλυνσης των οικονομικών κρίσεων, χωρίς όμως θετικά αποτελέσματα στην χώρα, μας. Από την άλλη μεριά η πολιτική έκδοσης χαρτονομίσματος, ένισχύει τις πληθωριστικές τάσεις της οικονομίας.

Για την εξυπηρέτηση του τεράστιου δημόσιου χρέους, απορροφώνται τεράστιες δαπάνες από τα έξοδα του

κρατικού προϋπολογισμού, που εξασφαλίζονται σε μεγάλη έκταση από την μεγαλύτερη αύξηση του σκέλους των εσόδων Κ.Ο.Κ. και κατά συνέπεια με την μεγαλύτερη αύξηση των φορολογικών εσόδων με την επιπρόσθετη αύξηση της συνολικής φορολογικής επιβάρυνσης του πληθυσμού.

- Ποια είναι η πολιτική δοκιμασία του προϋπολογισμού;

Θα περάσει πολλά στάδια. Το πρώτο και ίσως μεγαλύτερης σημασίας θα είναι η συζήτηση στη Βουλή.

Θα είναι περιορισμένης σημασίας όπως άλλωστε και όλα τα χρόνια μετά τη μεταπολίτευση, τον προϋπολογισμό τον ψηφίζει στη Βουλή μόνο το κυβερνών κόμμα. Ενώ η αντιπολίτευση, η οποία αντιπολίτευση, τον καταψηφίζει με την ίδια στερεότυπη αιτιολογία. Ότι δηλαδή ο προϋπολογισμός είναι πληθωρικός, άδικος, φορομπηχτικός και αντιαναπτυξιακός.

Γύρω από αυτούς τους βερμπαλισμούς υφαίνεται το μεταπολιτευτικό δράμα της ελληνικής οικονομίας, αφού από το 1985 και μετά που φθάσαμε στο χείλος του γκρεμού τα δύο μεγάλα κόμματα δεν έχουν κρίσιμες διαφορές στην οικονομική πολιτική. Με τον ένα ή τον άλλο τρόπο επιδιώκουν και τα δύο ως Κυβέρνηση να σταθεροποιήσουν την οικονομία. Και είναι απορίας άξιο γιατί δεν τηρεί η αντιπολίτευση τουλάχιστον μια στάση ανοχής, αντί να καταψηφίζει με λαϊκισμό, για έναν προϋπολογισμό που αν επιτύχει στην εκτέλεσή του θα αφήσει στην επόμενη Κυβέρνηση μια καλή κληρονομιά.

Δεν γνωρίζουμε επακριβώς τι θα αποδώσουν τα αντικειμενικά κριτήρια αλλά μεσοπρόθεσμα η εφαρμογή

τους θα αποδειχθεί μια μεγάλη κατάκτηση της ελληνικής κοινωνίας, αφού θα εξαλείψει τουλάχιστον μερικές κραυγαλέες αδικίες.

Από τα 71 επαγγέλματα και ελευθερία επαγγέλματα για τα οποία τηρεί στοιχεία η Εφορία, μόνο τα μέλη των έξι δήλωσαν κατά μέσο όρο εισόδημα πάνω από 3. εκατ. δρχ. τον χρόνο, ενώ τα 27 έχουν εισόδημα χαμηλότερο από ένα εκατομμύριο. Ακραίο παράδειγμα είναι τα 266 καφενεία. Οι ιδιοκτήτες τους δήλωσαν μέσο εισόδημα μόνο 272.225 δρχ.!!

Αυτές οι προκλήσεις πόλη συνιστούν απειλητικά ρήγματα στην κοινωνική συνοχή της χώρας αν όχι θα κλείσουν, τουλάχιστον θα βουλώσουν κατά ένα τρόπο. Και όμως στο σημείο αυτό θα συναντηθούν οι μεγαλύτερες επιθέσεις των κομμάτων της αντιπολίτευσης. Γιατί; Απλούστατα γιατί τα αντικειμενικά κριτήρια θίγουν πολυάριθμες επαγγελματικές ομάδες, συνεπώς πλήττουν ευάριθμους ψηφοφόρους!

Ο προϋπολογισμός όμως δεν είναι μια απλή λογιστική κατάσταση και πίσω από τα μεγέθη των δαπανών και των εσόδων κρύβονται συγκεκριμένες πολιτικές και, συνεπώς, η πραγματική δοκιμασία του προϋπολογισμού θα αρχίσει στη φάση της εκτελέσεως του. Τα κορυφαία ερωτήματα είναι δύο. Θα βρει το κουράγιο, και αν το βρει θα τον αφήσει η Κυβέρνηση να κινητοποιήσει τον φοροτεχνικό μηχανισμό εναντίον των φοροφυγάδων; Αυτό είναι το πρώτο κρίσιμο ερώτημα, γιατί είναι προφανές, ότι εάν δεν ασκηθεί πίεση στους φορολογούμενους που δεν δηλώνουν τα πραγματικά τους εισοδήματα, τότε τα έσοδα θα είναι

αδύνατο να φθάσουν στο προϋπολογισθέν ύψος, δηλαδή να αυξηθούν κατά 18-20% και συνεπώς ο προϋπολογισμός θα αποτύχει.

Το δεύτερο κρίσιμο ερώτημα είναι αν οι διάφοροι υπουργοί θα κρατήσουν τις δαπάνες των υπουργείων τους στα προϋπολογισθέντα επίπεδα. Αν οι πρωτογένεις δαπάνες κρατηθούν σε χαμηλό ποσόστο αυξήσεως που είναι κατώτερο του αναμενόμενου ρυθμού αύξησης σου οικονομικού ΑΕΠ, τότε η Ελλάδα θα προσφέρει στους εταίρους της μια ισχυρή απόδειξη ότι είναι αποφασισμένη να νοικοκυρέψει τον δημόσιο τομέα.

Οι θετικές απαντήσεις και στα δύο αυτά ερωτήματα προϋποθέτουν ότι για την ακριβή εκτέλεση του προϋπολογισμού θα εργασθούν με επιμονή και συνέπεια όλα τα μέλη της Κυβέρνησης, όλες οι διοικήσεις των ΔΕΚΟ.

Η περίοδος λοιπόν δοκιμασίας του προϋπολογισμού θα είναι και μακρά και επικίνδυνη. Υπάρχουν όμως όλες οι προϋποθέσεις για να βγει αλώβητος από τη δοκιμασία.

Σε υποβάθμιση το Δημοσιολογιστικό Δίκαιο μας

Το δημόσιο χρήμα, ιερό ως αντλούμενο από τον κοινό μόχθο για το κοινό καλό, αλλά και ευαίσθητο από την άνετη συνηγορία υπέρ της διαθέσεώς του, ως δαπάνη του κράτους, εν αντιθέσει με το δημόσιο έσοδο, το οποίο προσκρούει στον κόπο της αποκτήσεως και στην προστασία του ατομικού εισοδήματος, από τον φορολογούμενο εισοδηματία, πρέπει να έχει ανάλογη θεσμική προστασία, με κατάλληλο δημοσιονομικό σύστημα, το οποίο να καθορίζει τη διαδικασία

και τον έλεγχο πραγματοποιήσεως των δημοσίων δαπανών. Το σύστημα (των κανόνων του δικαίου), που επιδιώκει τον σκοπό αυτό, καλείται Δημοσιολογιστικό.

Το Ελληνικό Δημόσιο Λογιστικό Δίκαιο χρονολογείται και αναμορφώνεται από του έτους 1852. Έχει ως πρότυπο το γαλλικό και το ιταλικό, αλλά ως πηγή, ΚΑΙ το Δίκαιο τούτο το (προγονικό μας) Δίκαιο των Αθηνών, των κλασικών χρόνων, το οποίο θέσπιζε τον έλεγχο, από τους δέκα λογιστές-μέλη της Βουλής, των λογαριασμών των αξιωματούχων-υπολογών-διαχειριστών «των ιερών χρημάτων» (της Αθηνάς) και την ιερή λογοδοσία τούτων. Θεσπίζει, για τη χρηστή και νόμιμη διάθεση του δημόσιου χρήματος, διαδοχικά (δημοσιονομικά) στάδια πραγματοποιήσεως των δημοσίων δαπανών, από διαφορετικά δημοσιονομικά όργανα α) της αναλήψεως και της εγκρίσεως της δαπάνης, δηλαδή, της αποφάσεως για την πραγματοποίηση αυτής, από τον διατάκτη (υπουργό, νομάρχη κ.α.), β) της εκκαθαρίσεως της δαπάνης, δηλαδή, του προσδιορισμού του ποσού αυτής, βάσει νομίμων και πλήρων δικαιολογητικών, από τον εκκαθαριστή (τις Υπηρεσίες του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους), γ) της εκδόσεως του χρηματικού εντάλματος δηλαδή, του τίτλου πληρωμής της δαπάνης, από τις ίδιες υπηρεσίες του Γ.Λ.Κ. και δ) της πληρωμής του ποσού της δαπάνης, τον δικαιούχο, δια της εξοφλήσεως του τίτλου πληρωμής, από τον υπόλογο (ελεγκτή της αρμοδίας Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας ΔΟΥ).

Επί τίτλου πληρωμής και των συναπτομένων σ' αυτόν δικαιολογητική της δαπάνης, ασκείται, από το Ελεγκτικό

Συνέδριο, έλεγχος περί της νομιμότητας και της κανονικότητας της δαπάνης. Εάν τα δικαιολογητικά κριθούν νόμιμα και πλήρη, θεωρείται το χρηματικό ένταλμα, από το αρμόδιο όργανο (Πάρεδρο ή Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου), και εξοφλείται από τον υπόλογο. Εάν όχι, επιστέφεται, με αιτιολογημένη σχετική πράξη του αρνηθέντος τη θεώρηση Παρέδρου ή Επιτρόπου.

Το ένταλμα δύναται να επανυποβληθεί προς θεώρηση, με τα συμπληρωθέντα δικαιολογητικά ή και τις σχετικές διευκρινήσεις. Εάν και πάλι δεν θεωρηθεί, υποβάλλεται, από τον αρνηθέντα τη θεώρηση, Πάρεδρο ή Επίτροπο, με σχετική έκθεσή του, προς το αρμόδιο ν'αποφανθεί, τελικώς, επί της διαφωνίας Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου (δικαστικό σχηματισμό από ένα αντιπρόεδρο και δύο ή τέσσερις συμβούλους και ισάριθμους Παρέδρους). Το Τμήμα τούτο θ'αποφανθεί περί της νομιμότητας ή μη της δημοσίας δαπάνης και κατ'ακολουθίαν περί της θεωρήσεως ή μη του (επιμάχου) χρηματικού εντάλματος.

Εάν η υπηρεσία (εντελλομένων εξόδων, κατά το νομοσχέδιο, δημοσιονομικού ελέγχου) του Γ.Λ.Κ. συμφωνήσει με την αρνητική πράξη του Παρέδρου ή Επιτρόπου δεν επαναφέρει, προς αυτόν, το ένταλμα προς θεώρηση. Δύναται όμως ο διατάκτης της δαπάνης να ζητήσει, με σχετικό έγγραφό του προς την Υπηρεσία αυτή του Γ.Λ.Κ., την επαναφορά του εντάλματος, προς θεώρηση. Οπότε ο πάρεδρος ή επίτροπος ή θα θεωρήσει το χρηματικό ένταλμα, εάν εμμείνει στην ερμηνευτική άποψή του, θα υποβάλει τούτο στο αναφερθέν Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, για ν'αποφανθεί περί της

νομιμότητας ή μη της δημοσίας δαπάνης, κατά τα προεκτεθέντα.

Ο ανωτέρω ασκούμενος έλεγχος των κρατικών δαπανών από τις Υπηρεσίες του Γ.Λ.Κ. είναι διοικητικός και από το Ελεγκτικό Συνέδριο δικαστικός.

Το κατατεθέν στη Βουλή σχέδιο Νόμου «περί Δημοσίου Λογιστικού και ελέγχου των δαπανών του Κράτους» διέπει, μόνον τον διοικητικό έλεγχο και, συνεπώς, παραπέμπει, ως προς το δικαστικό, στις διέπουσες τούτον διατάξεις, οι οποίες βασικώς, είναι του άρθρου 98 παρ.1 εδ.α' του Συντάγματος και του κωδικοποιητικού Π.Δ. 774/1980, περί του Οργανισμού του Ελεγκτικού Συνέδριου.

Ο διοικητικός δημοσιονομικός έλεγχος

Ο ΕΛΕΓΧΟΣ αυτός ασκείται, εκ του ΝΟΜΟΥ, κυρίως, από τις αρμόδιες δημοσιονομικές υπηρεσίες του Γ.Λ.Κ., οι οποίες, μετά την εκκαθάριση της δαπάνης, εκδίδουν το χρηματικό ένταλμα πληρωμής, το οποίο αποτελεί τον γενικό τίτλο πληρωμής των κρατικών δαπανών και το οποίο εκδίδουν μόνο οι υπηρεσίες αυτές. Άλλα δαπάνες, περιοδικές ή επαναλαμβανόμενες, εκκαθαρίζονται, απευθείας, από τις οικείες Δημόσιες Υπηρεσίες, οι οποίες εκδίδουν και τους αντίστοιχους τίτλους πληρωμής (τους), κυρίως, καταστάσεις πληρωμής μισθών, ενοικίων α. Οι δαπάνες αυτές, λόγω της περιοδικότητός των, δεν υπόκεινται και στον προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνέδριου, προδήλως, για την επίτευξη οικονομίας χρόνου και ενεργείας, που αποτελεί τον νομοθετικό λόγο των εξαιρετικών αυτών διατάξεων του Δημοσιολογιστικού Νόμου, για την εξαίρεση αυτή.

Βελτιώσεις του δημοσιονομικού συστήματος

Οι διαρκείς και επαναλαμβανόμενες δαπάνες, όπως μισθών των υπαλλήλων και ενοικίων του Δημοσίου, δεν εκκαθαρίζονται από εις δημοσιονομικές υπηρεσίες του Γ.Λ.Κ. και, ως εκ τούτου, δεν πληρώνονται με τακτικά χρηματικά εντάλματα, αλλά με καταστάσεις. Δεν υπόκεινται όμως και σε προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εφ'όσον, εκ του νόμου, δεν αποστέλλονται σ'αυτό. Παρ'ότι ο έλεγχος αυτός είναι, εκ του Συντάγματος (άρθρο 98 παρ.1 εδ.'), ανεξαίρετος, εφ'όλων των δαπανών του Κράτους, συνεπώς, και επ'αυτών, αλλά, και επί των συντάξεων και επί του Δημόσιου χρέους. Η συνταγματική αυτή διάταξη είναι σαφής. Ορίζει ότι «Εις την αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανήκουν ιδίως: Ο έλεγχος των δαπανών του Κράτους, ως και των δι'ειδικών νόμων εις τον έλεγχον αυτού υπαγομένων εκάστοτε οργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως ή άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου». Δηλαδή, στο Ελεγκτικό Συνέδριο ανήκει, ευθέως, εκ του Συντάγματος, ο έλεγχος των δαπανών του Κράτους, ενώ των δαπανών των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, δι'ειδικών νόμων, κατά περίπτωση.

Οι επαναλαμβανόμενες δαπάνες αυτές δεν είναι όμως αμετάβλητες. Άλλα εκτός των γενικών αυξήσεων των μισθών (και των συντάξεων) για τις οποίες απαιτείται μόνο μαθηματικός υπολογισμός, όπως και του δημοσίου χρέους, εκάστη περίπτωση έχει την ιδιαιτερότητά της, και συνεπώς εκάστη ατομική ή ειδική μεταβολή, όπως, ο αρχικός διορισμός ή η πρόσληψη, η μετάταξη, η αναγνώριση

προϋπηρεσίας, πρέπει να υποβάλλεται στον προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Άλλως παραβιάζεται το Σύνταγμα και η απαραίτητη, στη χώρα μας, δημοσιονομική νομιμότητα και πειθαρχία.

Συνέπεια ΚΑΙ της νομοθετικής αυτής ατελείας είναι η υπεραύξηση του δημοσίου χρέους, ως ποσό και ποσοστό της όλης δημοσίας δαπάνης, με αντίστοιχη μείωση, μαθηματικώς, του ποσοστού της ελεγχομένης, προληπτικώς, από το Ελεγκτικό Συνέδριο, δημοσίας δαπάνης.

Η δημοσιονομική αυτή κρίση πρέπει να προβληματίζει και να επιζητεί τον μάλλον προστατευτικό του δημόσιου χρήματος προληπτικό έλεγχο των δαπανών, από το Ελεγκτικό Συνέδριο, αντί, παραδόξως, να προβάλλεται η μείωση του ποσοστού των ελεγχομένων δαπανών, ως μείωση του αντικειμένου του ελέγχου τούτου, τρόπον τινά, κατά τη σοφιστική αντίληψη της μεταβολής του «ήσσονος λόγου» σε «κρείσσονα» και τανάπαλιν.

Βεβαίως, διαρκή παραμόρφωση και αύξηση της (ανέλεγκτης προληπτικώς) δημόσιας δαπάνης, από παραγωγικής σε καταναλωτική, προκαλεί, μεταξύ άλλων λόγων, η διάταξη του άρθρου 4 παρ.4 του ν. 1266/1982, η οποία κατάργησε τη διάταξη του άρθρου 1 παρ.3 του ν.3745/1957. Η καταργηθείσα διάταξη όριζε: «Το προϊόν των, δι'εκδόσεων εντόκων γραμματίων, συνολογουμένων δανείων χρησιμοποιείται αποκλειστικώς προς κάλυψιν δαπανών των παραγωγικών δημοσίων επενδύσεων».

Η (ισχύουσα) καταργητική διάταξη όρισε: «Το προϊόν της εκδόσεως εντόκων γραμματίων χρησιμοποιείται για την κάλυψη εν γένει δαπανών του Δημοσίου».

Θεώρηση του νομοσχεδίου

Το υπόψη Σχέδιο Δημοσιολογικού Νόμου, παρά τις επικαλούμενες στην εισηγητική του έκθεση κατευθυντήριες αρχές, πειστικές, καθαυτές, όπως της χρηστής δημοσιονομικής διαχειρίσεως και της ενότητας αυτής, γενικώς, στον δημόσιο τομέα, δεν φαίνεται ότι κατανοεί το λόγο (του άρθρου 98 παρ.1 εδ. α) του Συντάγματος, που θεσπίζει ρητώς τον δικαστικό προληπτικό έλεγχο των κρατικών δαπανών, εν ταυτώ, δε και τη δημοσιονομική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, την οποία πρώτη η χώρα μας έχει ανάγκη. Κατά τούτο το Νομοσχέδιο στερείται συνταγματικής βάσεως και κενότητες πνεύματος.

Εφ'όσον:

- a.- Δεν καθορίζει, με συστηματική ενότητα και σαφήνεια, τα στάδια της (δημοσιονομικής-δημοσιολογιστικής) διαδικασίας, πραγματοποιήσεως των δημοσίων δαπανών, δια της ασκήσεως του δικαστικού προληπτικού ελέγχου τούτων, επί του χρηματικού εντάλματος και των επιστηριζόντων τούτο δικαιολογητικών, διά της θεωρήσεως τίτλος πληρωμής, ΕΞΑΥΤΟΝ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ.
- b.- Δεν καθορίζει ότι οι δαπάνες, περιοδικές ή επαναλαμβανόμενες, για τις οποίες δεν εκδίδεται χρηματικό ένταλμα αλλά άλλος τίτλος πληρωμής, από άλλες εκτός του Γ.Λ.Κ., δημόσιες υπηρεσίες, υπόκεινται στον προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, κατά τη γένεση και καθ'εκάστην ειδική (όχι γενική) αύξηση (μισθού, ενοικίου κ.α.).

γ.- Δεν καθορίζει ότι, εκτός από τις ανωτέρω περιοδικές δαπάνες, για όλες τις λοιπές, οι οποίες απληρώνονται από πιστώσεις του Κρατικού Προϋπολογισμού, μάλιστα δε από εισροές συναλλάγματος από την Ευρωπαϊκή Ένωση, εκδίδεται τακτικό χρηματικό ένταλμα το οποίο εξοφλείται μετά την άσκηση προληπτικού ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο, επί των επιστηριζόντων αυτό νομίμων και πλήρων δικαιολογητικών.

Ότι δαπάνη του Κράτους αποτελεί και οποιαδήποτε επιχορήγηση από τον προϋπολογισμό τούτου, υπέρ οποιουδήποτε νομικού ή φυσικού προσώπου. Εάν δεν υπάρξουν οι απορρέουσες από το Σύνταγμα, ανωτέρω, εγγυήσεις της δημοσιονομικής νομιμότητος και πειθαρχίας, θα εξακολουθούν να πλουτίζουν οι διάφοροι επιτήδειοι και να προκαλούν με την χλιδή τους, ενώ οι πολλοί θα υποφέρουν.

δ.- Παραβλέπει ότι διασπάται η συστηματική ενότητά του, με τις πολλές κανονιστικές διοικητικές πράξεις, που προβλέπει, μάλιστα, τις αποφάσεις του Υπουργού των Οικονομικών, αντί τα προεδρικά διατάγματα, τα οποία αποτελούν τον κανόνα της κανονιστικής αρμοδιότητας και υπόκεινται στην επεξεργασία του Συμβουλίου της Επικρατείας, κατά τις αντίστοιχες διατάξεις των άρθρων 43 παρ.2 και 95 παρ. 1 εδάφιο δ' του Συντάγματος.

Νομοθετική πρόταση

Ο ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΟΣ έλεγχος των δαπανών του Κράτους, που επιβάλλεται από το Σύνταγμα (άρθρο 98 παρ.1 εδ. α'), η (tautósēmē) δημοσιονομική πειθαρχία, που διαρρέει τη

δημοσιονομική πολιτική των Κρατών-Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσεως, η «βαθύτατη δημοσιονομική κρίση, που διέρχεται η χώρα μας», η οργανική υπηρεσιακή σχέση των οργάνων του Κράτους με την κατεξοχήν ηθική νομική προσωπικότητά του, η αλληλένδετη χρηστή και νόμιμη (κατά το Σύνταγμα) διάθεση του δημοσίου χρήματος με την ύφεση και τις αλληλένδετες συνέπειες της, αντιθέτως, η σπατάλη και παράνομη με την ύφεση και τις αλληλένδετες συνέπειες της, και η κατίσχυση των θεσμών και των αρχών του, κατά το ΣΥΝΤΑΓΜΑ, Κράτους Δικαίου, υπαγορεύουν την σύμφωνη με τις ανωτέρω αρχές και δη την ανυπέρβλητη συνταγματική επιταγή δημοσιονομική νομοθέτηση, την οποία ουδέν όργανο του Κράτους δύναται να παρίσει, χωρίς να καταστεί αυτέκθετος της συνταγματικής, της πολιτικής και της ηθικής τάξεως.

Στο πλαίσιο των ανωτέρω βασικών αρχών και κατευθύνσεων κείται, κατά την πεποίθησή μου, η κατωτέρω προτεινόμενη απλή και απέριττη, αλλά ορθή δημοσιονομική νομοθέτηση, η οποία αποτελεσματικά προστατευεί το δημόσιο χρήμα με τη γενική συστηματική επέκταση του διοικητικού και του αλληλένδετου δικαστικού ελέγχου των δημοσίων δαπανών, χωρίς καθυστέρηση κατά την άσκησή του, η οποία θα αποτελεί τον μοναδικό λόγο της επικρίσεώς του.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ**Α**

Α.Ε.Ι.	Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα
Α.Ε.	Ανώνυμη Εταιρεία
Α.Κ.	Αστικός Κώδικας
Α.Ν.	Αναγκαστικός Νόμος
Α.Π.	Άρειος Πάγος
Απ. - Αποφ.	Απόφαση
Αρθ.	Άρθρο
Αρ.	Αριθμός

Β

Β.Δ.	Βασιλικό Διάταγμα
Βλ.	Βλέπε

Γ

Γεν. Αρχ.	Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου
Γ.Λ.Κ.	Γενικό Λογιστήριο Κράτους
Γεν. Συν	Γενική Συνεδρίαση Ολομέλειας
	Ελεγκτικού Συνεδρίου

Γνωμ. Γν.

Γνωμοδότηση

Δ

Δ.Κ.Κ.	Δημοτικός Κοινοτικός Κώδικας
Δ.Ο.Υ.	Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία
Δ.Σ.	Διοικητικό Συμβούλιο

Ε

Εγκ.

Εγκύκλιος

Ε	Έγγραφο
Ε.Π.Ε.	Εταιρεία Περιορισμένης Έκθεσης
Κ	
Κ.Φ.Σ.	Κώδικας Φορολογικών Στοιχείων
Ν	
Ν. ή ν.	Νόμος
Ν.Δ.	Νομοθετικό Διάταγμα
Ν.Π.Δ.Δ. ή ν.π.δ.δ.	Νομικό πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
Ν.Π.Ι.Δ.	Νομικό πρόσωπο ιδιωτικού Δικαίου
Ν.Π.	Νομικό πρόσωπο
Π	
Π.Π.	Πάγια Προκαταβολή
Παρ.	Παράγραφος
Π.Δ.	Προεδρικό Διάταγμα
Τ	
Τ.Ε.Ε.	Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος
Τ.Ε.Ι.	Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
Υ	
Υπ. Εσωτ.	Υπουργείο Εσωτερικών
Υπ. Οικ.	Υπουργείο Οικονομικών
Φ	
Φ.Ε.Κ. ή Φ.	Φύλλο Εφημερίδος της Κυβερνήσεως

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Δημήτριος Σολδάτος "Το Δημόσιο Λογιστικό"
- Οικονομικοί Ταχυδρόμοι Έτοι 1994-1995

*Ευχαριστούμε θερμά
για την πολύτιμη βοήθειά του
στην προσπάθειά μας
τον Καθηγητή
κ. Κωνσταντίνο Μελισσαρόπουλο*

